

T.C.

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İŞLETME ANABİLİM DALI

**TÜRKİYE MUHASEBE VE FİNANSAL RAPORLAMA
STANDARTLARI KONUSUNDA ÜNİVERSİTE
ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİ VE ALGI DÜZEYLERİNİN
ÖLÇÜLMESİ: BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Taner UYSAL

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Meral Erol FİDAN

Bilecik, 2017

10089894

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI

TÜRKİYE MUHASEBE VE FİNANSAL RAPORLAMA
STANDARTLARI KONUSUNDA ÜNİVERSİTE
ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİ VE ALGI DÜZEYLERİNİN
ÖLÇÜLMESİ: BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Taner UYSAL

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Meral Erol FİDAN

Bilecik, 2017

10089894

BİLECİK ŞEYH EDEBALI
ÜNİVERSİTESİ

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAVI
JÜRİ ONAY FORMU

BŞEÜ-KAYSIS Belge No

İlk Yayın Tarihi/Sayısı

Revizyon Tarihi

Revizyon No

Toplam Sayfa

Öğrencinin Adı Soyadı: Taner UYSAL.

Anabilim Dalı : İşletme

Programı : İşletme

Tez Danışmanı : Doç.Dr.Meral EROL FİDAN

Tezin Özgün Adı : Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları Konusunda Üniversite Öğrencilerinin Bilgi ve Algı Düzeylerinin Ölçülmesi: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Örneği

Tezin İngilizce Adı : Measurement of Knowledge and Perception Level in University Students Regarding Turkish Accounting and Financial Reporting Standards: Bilecik Şeyh Edebali University Case

Tez Savunma Sınavı Tarihi: 04/01/2017

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışması ilgili EYK kararıyla oluşturulan jüri tarafından OY BİRLİĞİ ~~OY~~ ÇOKLUĞU ile İşletme Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Tez Danışmanı: .. Doç.Dr.Meral EROL FİDAN

Üye : Yrd.Doç.Dr.Mustafa ARI

Üye : Yrd.Doç.Dr. Gökhan BARAL

İmza

ONAY

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../..... tarih ve/..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

BEYAN

“Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları Konusunda Üniversite Öğrencilerinin Bilgi ve Algı Düzeylerinin Ölçülmesi: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Örneği” adlı yüksek lisans tezimin hazırlık ve yazımı sırasında bilimsel ahlak kurallarına uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlandığım bölümlerde bilimsel kurallara uygun olarak atıfta bulunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezin herhangi bir kısmını Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Taner UYSAL

04.01.2017

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın hazırlanmasında, her aşamada kendi akademik yoğunluğuna rağmen, bilgi, deneyim ve desteğini esirgemeyerek, beni hep motive eden, yönlendiren ve zaman ayıran kıymetli danışmanım Sayın Doç. Dr. Meral EROL FİDAN'a teşekkürlerimi arz etmek isterim.

Ayrıca bana her konuda destek olan, hep yanımda olduklarını bildiğim aileme ve kız arkadaşşıma sonsuz teşekkürler...

Taner UYSAL

Bilecik, 2017

ÖZET

Globalleşme ve bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişmesi sonucunda işletmeler uluslar arası yatırımlara yönelmiştir. Farklı ülkelere yatırım yapan işletmeler, hem yatırım yaptıkları ülkelerin muhasebe uygulamalarına, hem de kendi ülkelerinin muhasebe uygulamalarına göre mali tablo hazırlamak zorunluluğunda kalmışlardır. Bu nedenle dünya da birçok ülke, finansal tablolarını açık, şeffaf, güvenilir ve karşılaştırılabilir, ihtiyaca uygun anlaşılabilir olması için uluslar arası muhasebe standartlarını, muhasebe uygulamaları ile yakınsama eğilimine girmiştir. Türkiye’de de Türk Ticaret Kanunu uyarınca 01.01.2013 tarihi itibariyle de tüm işletmeler muhasebe kayıtlarını ve bu kayıtlara göre hazırladıkları mali tablolarını, Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama temelinde hazırlanan muhasebe standartlarının doğru şekilde uygulanabilmesinde hem meslek mensuplarının hem de muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünen öğrencilerimizin eğitimi son derece önem arz etmektedir. Uluslar arası Muhasebe Standartları mevcut uygulamalardan tamamen farklı ve sürekli gelişen bir yapıdadır. 1994 yılında yürürlüğü giren Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ve Tekdüzen Hesap planı nasıl tüm muhasebe uygulamaları, eğitimi ve literatürünü kökten değiştirdiyse, bu standartların uygulaması da böyle bir değişim yaratmıştır. Türkiye’de de 2013 yılından itibaren Türk Ticaret Kanunu’nun yürürlüğe girmesiyle birlikte muhasebe standartları uygulamaya başlanmıştır. Uyumlaştırma çalışmaları sonucu ortaya çıkan muhasebe uygulamaları ile mevcut muhasebe uygulamaları arasında farklılıklar olmaktadır. Meslek adaylarının bu farklılıklar hakkında, okul döneminde bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

Bu çalışma muhasebe eğitimi veren bölüm ve programlarda öğrenim gören öğrencilerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki bilgi ve algı düzeyindeki farklılıkları ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda, muhasebe mesleğini mezuniyetten sonra icra etmek isteyen öğrencilerle, muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünmeyen öğrenciler arasında, muhasebe mesleğine ilgisi düşük olan öğrenciler ile muhasebe mesleğine ilgi düzeyi yüksek olan öğrenciler, staj ve iş tecrübesi olan öğrencilerle, staj ve iş tecrübesi olmayan öğrenciler arasında, ikinci sınıf öğrencileri ile son sınıf öğrencileri arasında muhasebe standartlarını algılamaları bakımından anlamlı farklar ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye muhasebe standartları, Uluslararası muhasebe ve finansal raporlama standardı, Muhasebe eğitimi, TMS/IFRS eğitimi, TMS/IFRS farkındalığı.

ABSTRACT

Firms have turned to international investments in consequence of rapid improvement of globalization and information technologies. The firms which invest to different countries, have had to prepare financial statement according to both accounting application of the countries which they invest and accounting application of their own countries. Therefore, many countries in the world have entered to convergence tendency with international accounting standards, accounting applications so that their financial statement to be clear, lucent, confidential and analogous, appropriate, understandable. In Turkey, according to Turkish code of commerce as per 01.01.2013, all firms their accounting records and financial statements which they prepare according to these records, education of both members of profession and our students who think professing accountig job, have importance for correct applicability of accounting standarts which are prepared on the basis of Turkish Accounting/Financial Rapording. International Accounting standards are completely different from available applications and in a constantly evolving structure. How General Communique on Accounting System Application and Uniform Accounting plan revolutionised the whole accounting system training and literature, these standards' application has created a change like this. Accounting standards have been gotten off the ground within inuring to the benefit of Turkish code of commerce in Turkey since 2013, to. There are diffrences between accounting applications which occurs in consequence of harmonization studies and available accounting applications. It is necessary to raise awareness the candidates of profession about these differences in scholl term.

This study has been done to reveal the differences on information and perception level of the students who study in department and program of accounting training about Turkish Accounting Standards. In cansequence of the research, meaningful differences have occured about perception for accounting standards between the students who want to profess accounting job after graduation and the students who are less relevant and the students who are more relevant for accounting job, the students who have internship and job experience, between the sophomeres and final year students.

Keys words: Turkish accounting standards, International accounting and financial raporting standard, Accounting training, TMS/TFRS training, TMS/TFRS awareness.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iv
KISALTMALAR.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI MUHASEBE VE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI

1.1.MUHASEBE STANDARTLARININ TANIMI VE AMAÇLARI.....	3
1.2.MUHASEBE STANDARTLARI.....	4
1.3.ULUSLARARASI MUHASEBE VE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA YÖN VEREN KURULUŞLAR.....	6
1.3.1. Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi.....	7
1.3.1.1. Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi Tarafından Yapılan Çalışmalar.....	8
1.3.2. Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi Vakfı.....	11
1.3.2.1. Mütevelli Heyeti.....	13
1.3.2.2. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu.....	13
1.3.2.3. Standart Danışma Konseyi.....	14
1.3.2.4. Standart Yorumlama Komitesi.....	14
1.3.3. Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü.....	15
1.3.4. Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu.....	16
1.3.5. Avrupa Ekonomik Kalkınma İşbirliği Örgütü.....	17
1.3.6. Avrupa Muhasebeciler Federasyonu.....	17
1.3.7. Avrupa Birliği.....	18
1.3.8. Birleşmiş Milletler.....	19
1.3.9. Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu.....	20
1.4.MUHASEBE STANDARTLARININ OLUŞTURULMASINA YÖNELİK OLARAK YÖNELİK OLARAK BAZI ÜLKELERDE YAPILAN ÇALIŞMALAR ...	20

1.4.1.Muhasebe Standartlarının Oluşturulmasına Yönelik ABD’de Yapılan Çalışmalar.....	20
1.4.2.Muhasebe Standartlarının Oluşturulmasına Yönelik İngiltere’de Yapılan Çalışmalar.....	23
1.4.3.Muhasebe Standartlarının Oluşturulmasına Yönelik Almanya’da Yapılan Çalışmalar.....	24
1.5.TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARININ UYGULANMASI.....	24
1.5.1.İktisadi Devlet Teşekküllerini Yeniden Düzenleme Komisyonu Tarafından Yapılan Çalışmalar	26
1.5.2. Türkiye Bankalar Birliği Tarafından Yapılan Çalışmalar	27
1.5.3.Türk Standartları Enstitüsü Muhasebe Standartları Özel Daimi Komitesi Tarafından Yapılan Çalışmalar	28
1.5.4. Sigorta Denetleme Kurulu Tarafından Yapılan Çalışmalar.....	28
1.5.5.Maliye Bakanlığı Koordinatörlüğü’nde Kurulan Muhasebe Standartları Komisyonu Tarafından Yapılan Çalışmalar	29
1.5.6. Sermaye Piyasası Kurulu Tarafından Yapılan Çalışmalar.....	30
1.5.7.Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Tarafından Yapılan Çalışmalar	33
1.5.8.Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu Tarafından Yapılan Çalışmalar.....	35
1.5.9. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu Tarafından Yapılan Çalışmalar	36
1.5.10. Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu.....	39

İKİNCİ BÖLÜM

MUHASEBE EĞİTİMİ

2.1.MUHASEBENİN TANIMI	43
2.2.MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	43
2.3.MUHASEBENİN UNSURLARI.....	47
2.4.MUHASEBE EĞİTİMİNİN GEREKLİLİĞİ	49
2.5.MUHASEBE EĞİTİMİNİN AMACI.....	50
2.6.TÜRKİYE’DE MUHASEBE EĞİTİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	52
2.7.TÜRKİYE’DE MUHASEBE EĞİTİMİ	55
2.8.MUHASEBE EĞİTİMİNDE KULLANILABİLECEK ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ	57

2.8.1.Tartışma Yolu İle Öğretim	58
2.8.2.Anlatım Yolu İle Öğretim	59
2.8.3.Soru-Yanıt Yöntemi İle Öğretim.....	60
2.8.4.Örnek Olay İnceleme Yolu İle Öğretim	60
2.8.5.İşbirlikli Öğrenme Yolu İle Öğretim	61
2.8.6.Araştırma Yolu İle Öğretim	61
2.8.7.Gösterip Yaptırma Yöntemi	62
2.8.8.Problem Çözme Yöntemi	62

ÜÇÜNCÜBÖLÜM

TÜRKİYE MUHASEBE VE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI KONUSUNDA ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİ VE ALGI DÜZEYLERİNİN ÖLÇÜLMESİ: BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

3.1.KONU İLE İLGİLİ LİTERATÜR.....	63
3.2.ARAŞTIRMANIN AMACI.....	70
3.3.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	70
3.4.ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI	71
3.5.ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	72
3.6.ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ	72
3.7.ARAŞTIRMANIN FREKANS SONUÇLARI.....	73
3.7.1.Demografik Özellikler İle İlgili Frekans Sonuçları.....	73
3.7.2.TMS/TFRS Hakkında Bilgi Düzeyleri İle İlgili Frekans Sonuçları.....	77
3.7.3.TMS/TFRS Hakkında Genel Düşünceler İle İlgili Frekans Analiz Sonuçları.....	87
3.8.ARAŞTIRMANIN TEST ANALİZİ VE SONUÇLARI	96
SONUÇ.....	133
KAYNAKÇA	138
EK 1: Anket Formu	146
ÖZGEÇMİŞ FORMU.....	150

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AISG	: Muhasebeciler Uluslararası Çalışma Grubu
AO	: Aritmetik Ortalama
APB	: Muhasebe Prensipleri Kurulu
ASB	: Muhasebe Standartları Kurulu
ASC	: Muhasebe Standartları Komitesi
ASSC	: Muhasebe Standartları Belirleme Komitesi
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BM	: Birleşmiş Milletler
CAP	: Muhasebe Prosedürleri Komitesi
CPA	: Yetki Belgeli Kamu Muhasebecileri
CTC	: Uluslararası Şirketler Merkezi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
EYBİS	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
FAF	: Finansal Muhasebe Vakfı
FASB	: ABD’de Finansal Muhasebe Standartları Kurulu
FEE	: Avrupa Muhasebeciler Federasyonu
FIB	: Uluslararası Menkul Kıymetler Borsaları Federasyonu
FRC	: Finansal Raporlama Konseyi
FRRP	: Finansal Raporlama Gözetim Heyeti
IASCF	: Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi Vakfı
GAAP	: Genel Kabul Görmüş muhasebe İlkeleri
GASC	: Almanya Muhasebe Standartları Komitesi
IACEW	: İngiltere ve Galler Yeminli Muhasebeciler Enstitüsü
IAS	: Uluslararası Muhasebe Standartları
IASB	: Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu
IASC	: Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi
IASCF	: Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi Vakfı
ICC	: Uluslararası Ticaret Odası

- ICCFAA** : Uluslararası Finans Analistleri Birlikleri Koordinasyon Komitesi
- ICFTU** : Uluslararası Serbest Ticaret Birlikleri Konfederasyonu
- IFAC** : Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu
- IFRIC** : Standart Yorumlama Komitesi
- IFRS** : Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
- IMF** : Uluslararası Para Fonu
- IOSCO** : Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü
- ISAR** : Uluslararası Muhasebe ve Raporlama Standartları Uzmanları Çalışma Grubu
- İDTYDK** : İktisadi Devlet Teşekküllerini Yeniden Düzenleme Komisyonu
- KHK** : Kanun Hükmünde Kararname
- KİT** : Kamu İktisadi Teşebbüsü
- KOBİ** : Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
- KPMG** : Uluslar arası Destek Hizmetleri Uygulamaları
- MSUGT** : Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği Odaları Birliği
- OECD** : Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
- SAC** : Standart Danışma Konseyi
- SEC** : ABD Sermaye Piyasası Kurumu
- SIC** : Daimi Yorumlama Komitesi
- SPK** : Sermaye Piyasası Kurulu
- SWP** : Strateji Çalışma Grubu
- TBB** : Türkiye Bankalar Birliği
- TDMS** : Tek Düzen Muhasebe Sistemi
- TFRS** : Türkiye Finansal Raporlama Standartları
- THP** : Tekdüzen Hesap Planı
- TMS** : Türkiye Muhasebe Standartları
- TMSK** : Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
- TMUD** : Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği
- TMUDESK** : Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu
- TTK** : Türk Ticaret Kanunu
- TÜRMOB** : Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler
- UFRS** : Uluslararası Finansal Raporlama Standartları

UN : Birleşmiş Milletler

US GAAP : ABD Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri

VUK : Vergi Usul Kanunu

YÖK : Yüksek Öğretim Kurumu

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: Araştırmaya Katılanların Cinsiyet Açısından Dağılımı.....	73
Tablo 2: Araştırmaya Katılanların Yaş Dağılımı	73
Tablo 3: Araştırmaya Katılanların Mezun Olduğu Lise Türü Dağılımı.....	74
Tablo 4: Araştırmaya Katılanların Bölüm Türü Dağılımı.....	74
Tablo 5: Araştırmaya Katılanların Öğrencilerin Okudukları Sınıflarının Dağılımı.....	74
Tablo 6: Araştırmaya Katılanların Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine İlgi Düzeyi	75
Tablo 7: Mezuniyet Sonrası Muhasebe Mesleğini İcra Etme Durumu	75
Tablo 8: Muhasebe Alanında Herhangi Bir Yerde Staj Yapma Durumu	76
Tablo 9: TMS / TFRS Hakkında Okuduğunuz Bölümde/Programda Derslerde Bahsedilme Durumu.....	76
Tablo 10: TMS/TFRS Standartları Hakkında Açılmış Ayrı Bir Seçmeli Ders Alınması Durumu	77
Tablo 11: TMS/TFRS Standartları Hakkında Alınan Derslerin Yeterliliği	77
Tablo 12: TMS/TFRS Dünya Çapındaki Muhasebe Standartlarının İngilizce'den Birebir Çevirisidir Sorusu	78
Tablo 13: TMS/TFRS'lerin Uygulanabilmesi İçin Resmi Gazetede Yayımlanması Zorunludur Sorusu	78
Tablo 14: Kamuya Hesap Verme Yükümlülüğü Bulunan Bütün İşletmeler Tam Set TFRS'yi Kullanır Sorusu	79
Tablo 15: TMS/TFRS Standartları İle Finansal Tabloların Biçimsel Yapısı ve İçeriği Değişmiştir Sorusu	79
Tablo 16: TMS/TFRS Standartları İle Finansal Tabloların Değerleme Ölçütlerinde Değişme Meydana Gelmemiştir Sorusu	80
Tablo 17: TMS/TFRS Standartları İle Birlikte Dipnotlarda ve Açıklayıcı Bilgilerdeki Ayrıntı Azalmıştır Sorusu	80

Tablo 18: TMS Finansal Araçlar Standardına Göre Menkul Kıymetlere Finansal Araç Denilmektedir Sorusu.....	81
Tablo 19: TMS/TFRS İle Birlikte Bilançonun Adı Finansal Performans Tablosu Olarak Değişmiştir Sorusu	81
Tablo 20: TMS/TFRS İle Birlikte Gelir Tablosunun Adı Kapsamlı Gelir Tablosu Olarak Değişmiştir Sorusu	82
Tablo 21: 2015 İtibariyle TMS Standartları Yorumları İle Birlikte 30 Adettir Sorusu	83
Tablo 22: TMS/TFRS İle Birlikte Düzenlenecek Tablolar Arasında Öz Kaynak Değişim Tablosu Yoktur Sorusu	83
Tablo 23: Ülkemizde Standartları Yayınlama Görev ve Yetkisi TÜRMOB'dadır Sorusu.....	84
Tablo 24: TMS/TFRS İle Birlikte Düzenlenecek Tablolar Arasındaki Nakit Akım Tablosunun Formatı Değişmiştir Sorusu	84
Tablo 25: TMS/TFRS İle Birlikte Kullanılan Tekdüzen Hesap Planına Yeni Hesap Kod ve İsimleri Eklenmesi Gereği Doğmuştur Sorusu.....	85
Tablo 26: 2015 İtibariyle TFRS Standartları Yorumlarıyla Birlikte 35 Adettir Sorusu	85
Tablo 27: Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkında Genel Bilgileri.....	86
Tablo 28: TMS / TFRS Hakkında Okuduğunuz Bölümde/Programda Gördüğünüz Derslerden Herhangi Birinde Az Da Olsa Bahsedildi Mi? Sorusuna Evet Cevabı Veren Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkında Genel Düşünceler İle İlgili Frekans Sonuçları	87
Tablo 29: TMS/TFRS Hakkında Okuduğunuz Bölümde/Programda Gördüğünüz Derslerden Herhangi Birinde Az Da Olsa Bahsedildi Mi? Sorusuna Hayır Cevabı Veren Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkında Genel Düşünceler İle İlgili Frekans Sonuçları	90
Tablo 30: Genel Frekans Analizi Sonuçları	94
Tablo 31: Cinsiyet Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Independent Sample T- Test Analizi.....	98
Tablo 32: Yaş Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Independent Sample T-Test Analizi.....	100

Tablo 33: Muhasebe Mesleği İle İlgili Alanda Çalışma İsteği Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Independent Sample T-Test Analizi	103
Tablo 34: Muhasebe Alanında Herhangi Bir Yerde Staj Yapma Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Independent Sample T-Test Analizi	107
Tablo 35: Öğrencinin TMS/TFRS Hakkında Açılmış Ayrı Bir Ders Almış Olması Açısından TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Independent Sample T-Test Analizi	110
Tablo 36: TMS/TFRS Hakkında Okunan Bölümde/Programda Görülen Derslerden Herhangi Birinde Az Da Olsa Bahsedilmiş Olma Durumu Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkında Genel Düşünceler İle İlgili Independent Sample T-Test Analizi	112
Tablo 37: Bölüm Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin One Way Anova Testi	117
Tablo 38: Bölüm Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Dunnett T3 Testi.....	119
Tablo 39: Sınıf Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin One Way Anova Testi	121
Tablo 40: Sınıf Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Dunnett T3 Testi.....	124
Tablo 41: Muhasebeye İlgili Düzeyi Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin One Way Anova Testi	125
Tablo 42: Muhasebeye İlgili Düzeyi Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Dunnett T3 Testi.....	127
Tablo 43: Lise Türü Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin One Way Anova Testi	128
Tablo 44: Lise Türü Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Dunnett T3 Testi.....	130

GİRİŞ

Muhasebe, işletmelerin varlıklarının ve kaynaklarının oluşumunu, bunların kullanılma biçimini, işletmelerin yaptığı işlemler sonucunda bu varlıklardaki ve kaynaklardaki değişimleri, işletmelerin mali durumlarını açıklayacak bilgileri sağlayan ve bu bilgileri ilgili kişi ve kurumlara ileten bir bilgi sistemidir. Muhasebe işletmeler ile ilgili elde etmiş olduğu bilgileri raporlara döker. Raporlardan elde edilen bilgiler ilgili kişi ya da kurumlara işletme ile ilgili karar almalarında yardımcı olur.

Uluslararası ticaretin gelişmesiyle birlikte, farklı ülkelerde faaliyet gösteren işletmeler, o ülkelerin muhasebe uygulamalarıyla karşı karşıya kalmış ve her ülkedeki muhasebe kurallarına göre ayrı finansal tablo düzenlemek zorunda kalmışlardır. Ülkeler arası muhasebe uygulamalarındaki farklılıklar ülkelerdeki hukuki ve mali sistemin yapısı, işletmelerin ortaklık yapısı ve buna bağlı olarak finansman yöntemleri, muhasebe mesleğinin gelişmişlik düzeyi, muhasebe bilgileri kullanıcılarının eğitim ve gelişmişlik düzeyi gibi faktörlerden kaynaklanmaktadır.

Ülkeler arası muhasebe uygulamalarındaki farklılık mali bilgilerin karşılaştırılmasını zorlaştırmakta, sermaye piyasalarında fon toplanması sürecinde engel oluşturmakta, uluslararası şirket alım-satım ve birleşmelerinde zorluklar yaşanmasına, farklı raporlama uygulamaları nedeni ile doğru, güvenilir aynı zamanda karşılaştırılabilir bilgi üretilmemesine neden olmaktadır. Yaşanan bu sorunlar ortak bir muhasebe dilinin kullanılmasını zorunlu hâle getirmiştir. Uluslararası alanda muhasebe uygulamalarında birliği sağlamak amacıyla ülkeler muhasebe standartlarının oluşturulmasına yönelik çalışmalar başlatmışlardır. Türkiye’de ise hem ulusal hem de uluslararası alanda muhasebe uygulamalarında birliği sağlamak amacı ile muhasebe standartlarının oluşumuna başlanmıştır. Önceleri sadece çeviri boyutunda kalan uygulamalar daha sonra ülke koşullarına göre hazırlanarak uygulanmaya çalışılmıştır. Başlangıçta işletmelerin isteğine bırakılan uygulama daha sonra çıkarılan kanun maddeleri ile bazı işletmeler için uygulanması zorunlu hâle getirilmiştir.

Muhasebe eğitiminin kalitesini mesleğe ilişkin bilgi ve becerinin verildiği ders programları, ders içerikleri, ders verme şekli ve araçları, öğretim elemanları ve öğrenciler belirleyecektir. Muhasebe eğitimi bir mesleki eğitim olup, bu eğitimden

beklenen, kişiye mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerinin kazandırılmasıdır. Bu bilgi ve beceri ders programlarıyla öğrencilere kazandırılmaktadır ve muhasebe mesleğine ilişkin bilimsel yeterlilik hem ulusal hem de uluslararası standartlarda düzenlenmiştir. Ders programlarının bu bilimsel yeterlilik kriterlerini karşılıyor olması eğitim kalitesini ölçmede bir kriter olarak alınabilir.

Rekabetin bu denli yoğun yaşandığı günümüz ekonomilerinde işletmelerin muhasebe işlevlerinin de bu değişim ve dönüşümde yeniden organize edilip tanımlanması gerekmektedir. Değişen ekonomik koşullar işletmelerin de muhasebecilerden beklentilerini arttırmaktadır. Muhasebe eğitimi veren temel eğitim kurumları da işletmelerin beklentilerini göz önüne alıp verdikleri muhasebe eğitiminin kalitesini arttırmalı ve piyasa koşullarında uygulanabilirliğini sağlamalıdır. Muhasebe tüm toplumlarda önemli rol oynayan bir alandır. Bu nedenle, muhasebe, toplumda gerçekleşen değişime ayak uydurmalı ve ortaya çıkan gereksinimleri karşılamalıdır.

Bu çalışmanın temel amacı Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi'nde eğitim gören öğrencilerin Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları hakkında bilgi ve farkındalık düzeyleri ortaya koymaktır. Çalışmanın birinci bölümünde Uluslararası Muhasebe Standartları'nın ortaya çıkma nedenleri, önemi, amacı ve standartların oluşumunda etkili olan kuruluşlar anlatılmıştır. İkinci bölümde Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları'nın oluşumu ve standartların oluşumunda rol alan kuruluşlara yer verilmiştir. Üniversitelerde verilen muhasebe eğitimindeki mevcut durum incelenmiş, muhasebe eğitiminden beklentiler ve karşılaşılan sorunlar ele alınarak sorunlara ilişkin çözüm önerileri belirtmeye çalışılmıştır. Üçüncü bölümde Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları'na yönelik Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi'nde eğitim gören öğrencilerin standartlar hakkında bilgi ve algı düzeylerini belirlemeye yönelik anket uygulaması analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI MUHASEBE VE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI

Uluslararası faaliyetlerin artması ile birlikte işletmeler birden çok ülkede faaliyet göstermeye başlamasıyla birlikte uluslararası alanda yatırım yapmaya başlamışlardır. Yatırımların yapılmaya başlaması ile birlikte de sermaye piyasaların etkin hale gelmesi ve muhasebe faaliyetlerinde meydana gelen skandallarının yaşanması, ekonomik krizler, ülkedeki enflasyon durumu ve her ülkede farklı muhasebe uygulamalarının bulunması Türkiye ve dünya ülkelerini ortak bir muhasebe dili oluşturmak için çalışmalar yapmaya sevk etmiştir. Bu bölümde muhasebe standartları, standartların amaçlarını, yararlarını ve bu standartlara yön veren kuruluşların neler olduğu ele alınmaktadır.

1.1. MUHASEBE STANDARTLARININ TANIMI VE AMAÇLARI

Muhasebe standartları, muhasebe uygulamalarına yön veren ve finansal tabloların hazırlanmasını düzenleyen kurallar; finansal tablo ilkelerinin uygulamaya geçirilmesini sağlayan esaslar, kural ve yöntemlerdir (Korkmaz vd., 2007: 97). Muhasebe standartları muhasebenin en önemli düzenleme, derleme ve işletme hakkında katılımcılara, paydaşlara ve kamuoyuna finansal bilgi sağlar.

Muhasebe standartları, muhasebenin hangi nitelikteki işlemleri, olayları, nasıl ne zaman hangi standartlar dâhilinde kayıt edilip raporlanacağını ve bu raporların hangi finansal tablo ile yayımlanacağını belirlemektedir. Muhasebe standartlarındaki amaç uluslararası uygulamalardaki farklılıkları ortadan kaldırmak ve dünya genelinde muhasebe ve finansal raporlama standartları konusunda ortak bir dil oluşturmaktır.

Muhasebe standartlarının oluşturulma amaçları şu şekilde sıralanabilir (Usta, 2007: 15-16):

- Muhasebe ve finansal raporlama uygulamalarındaki farklı düzenlemeleri ortadan kaldırarak, muhasebe ve finansal raporlama ilkelerinde tekdüzeni sağlamak,

- Finansal raporlar hazırlanırken açık, sade, anlaşılır, tarafsız, gerçeğe uygun, şeffaf ve karşılaştırılabilir olmasını sağlamak,
- İşletmeyle ilgili çıkar çevrelerinin yanlış değerlendirme ve karar vermelerine engel olmak,
- Çok uluslu işletmelerin karşılaştıkları farklı finansal uygulamalardan kaynaklanan sorunları gidermektir.

Kısaca muhasebe ve raporlama standartları işletmelerin dönemler arası mali durumunu karşılaştırma ve geleceğe yönelik hedefleri hakkında kılavuzluk edici bilgiler sunar.

Muhasebe standartlarının sağladığı yararlar ise şu şekildedir: (Usta, 2007: 15-16).

- Muhasebe uygulamalarındaki farklılıkları ortadan kaldırmış ve bu standartlarda tekdüzen sağlamak,
- Finansal tabloların açık, anlaşılır, gerçeğe uygun, şeffaf, tarafsız ve karşılaştırılabilir olmasını sağlamak,
- İşletmelerin dönemler itibari ile finansal raporlarını karşılaştırma imkânı sunarak geleceğe yönelik kılavuzluk edecek bilgiler sağlamak,
- Şirketlerde hesaplanan vergi hesaplamalarının gerçeğe uygun tarafsız bir şekilde hesaplanmasını sağlamak,
- Finansal tablolardan alınacak bilgilerin tüm dünyada aynı olması amacıyla muhasebe ve finansman standartlarının kullanımını tüm dünyada arttırmaktır.

1.2. MUHASEBE STANDARTLARI

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte işletmelerin etkileşimlerinin artması sonucunda dünya ekonomilerine olan katkısının artması, işletmeler arası rekabetin artması, sermaye piyasalarının gelişmesi, tüketici ihtiyaçlarının sürekli değişkenlik arz etmesi, işletmeleri uluslararası alanda faaliyette bulunmalarına sebep olmuştur (Ayboğa, 2002: 41).

Muhasebe sistemlerindeki farklılıklar, ülkelerin ekonomik ve mali yapısı, devletin hukuki durumu, işletmelerin ortaklık yapısı, sermaye durumu, muhasebe

mesleğinin gelişmişlik düzeyi, muhasebe konusundaki eğitim düzeyi finansal raporlama ve vergi kanunları ülkeden ülkeye farklılık gösterdiğinden kaynaklanmaktadır (Üstündağ, 2000: 36).

Ülkelerin muhasebe sistemindeki farklılıklar şu nedenlerden dolayı da kaynaklanabilmektedir (Çankaya ve Aydoğan, 2008: 302).

- Hukuk sistemleri,
- Finansal kaynaklar,
- Politik ve ekonomik gelişmeler,
- Ekonomik krizler,
- Vergilendirme kanunları,
- Kültürel yapı,
- Enflasyon,
- Şirketlerin ortaklık yapısı,
- Muhasebe mesleğinin gelişmişlik düzeyi.

Sıkıntıyı gören ülkeler muhasebe uygulamalarında yaşanan farklı muhasebe uygulamaları ortadan kaldırmak amacıyla muhasebe alanında standartlaşma çabasına girmişlerdir. Fakat yine de ülkeler arası bu çalışmalar sonucunda standartlaşma sağlanamamıştır. Ülkeler arasındaki muhasebe uygulamalarının farklılık göstermesi finansal tabloların karşılaştırılmasını zorlaştırmakta ve uluslararası şirket birleşmeleri, şirket alım satımlarında ve ülkeler arası yatırımın önünde çok büyük zorluklar yaşanmasına neden olmaktadır. Tüm bu sıkıntıların ortadan kaldırılması, farklı muhasebe standartlarının birbiriyle uyumu hale getirilmesini ve tüm ülkelerde muhasebe standartlarının uygulanma gerekliliğini ortaya koymaktadır (Korkmaz vd., 2007:97).

Her ülkenin kendine ait muhasebe standartlarının olması çok uluslu çalışan işletmelerde, farklı düzenlemeleri içeren ve birbiriyle çelişen farklı veriler muhasebe ve finansal raporların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu ise çok uluslu işletmelerin farklı ülkelerdeki uyguladıkları standartlarda farklı sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Bu durum hem işletme sahiplerini hem paydaşlar açısından ve devlet vergi sistemi açısından olumsuz bir durumdur (İbiş ve Özkan, 2006: 27).

Muhasebe birimlerinden olsun sermaye piyasasından olsun elde edilen bilgilerden, diğer kullanıcılar muhasebeden ve raporlardan beklediği fonksiyonun yerine gelmesi için öncelikle bilginin sağlıklı bir şekilde üretilmesi, üretilen bu bilginin ise doğru, dürüst, tarafsız, gerçeğe uygun, şeffaf, karşılaştırılabilir olması, yani belirli standartlar mevzuatlar dâhilinde bu bilgileri kullanıcılara ulaştırılması gerekmektedir (Usta, 2007: 15-18). Kısaca muhasebe ilgililere güvenilir, şeffaf, açık, düzenli, karşılaştırılabilir, gerçeğe uygun ve anlaşılır bilgi sunabilmesi için muhasebe ve standartları konusunda ortak bir dil olması gerekmektedir. Diğer bir nokta ise çok uluslu işletmelerin yatırım yaptıkları ülkedeki hukuk sistemine, mevzuat ve muhasebe standartları konusunda bilgilere hâkim olmadığından dolayı da işletmeler sıkıntı çekmektedir.

Sonuç olarak finansal tabloların hazırlanmasında tekdüzeliğin sağlanması, finansal tablolar hazırlanırken de daha açık, net, doğru, anlaşılır, gerçeğe uygun, tarafsız, karşılaştırılabilir ve şeffaf bir şekilde hazırlanabilmesi için tüm dünyada ortak bir muhasebe ve finansal raporlama setinin kullanılması çalışmalar sonucunda kabul edilmiştir (Çankaya ve Dinç, 2012: 82-83).

Kısaca uluslararası muhasebe ve finansal raporlama standartlarına (IAS/IFRS) şu nedenlerden dolayı ihtiyaç duyulmuştur (Hatipoğlu, 2009: 18):

- *Globalleşme olgusu,*
- *Çok uluslu işletmelerin ortaya çıkması,*
- *Uluslararası finansal piyasaların gelişmesi,*
- *Şirket skandallarının ortaya çıkması,*
- *Muhasebe denetimi ve uygulamalarında yolsuzlukların olması,*
- *Daha iyi, doğru, güvenilir, karşılaştırılabilir, uyumlu finansal tablolara gerek duyulması,*
- *Uluslararası işletmelerin farklı ülkelerdeki standartlar karşısında ki sıkıntısını çözmek için raporlama standartlarına ihtiyaç duyulmuştur.*

1.3. ULUSLARARASI MUHASEBE VE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA YÖN VEREN KURULUŞLAR

Küreselleşen ekonomi ile birlikte uluslararası ticaretin artması ile uluslararası düzeyde muhasebe standartlarına ve finansal raporlamaya duyulan ihtiyaç artmıştır. Bu ihtiyacı ortadan kaldırmak için öncelikle, Uluslararası muhasebe uygulamalarında ortak bir dil oluşmak gerekmektedir. Bu ihtiyaçları ortadan kaldırmak için birçok uluslararası

kurum, kuruluş, örgüt, komite ve vakıflar belirli standartlar geliştirmeye çalışmışlardır. Bu kuruluşların ortak amacı küresel anlamda dünyada muhasebe ve finansal raporlama standartlarının oluşturulmasını sağlamaktır.

1.3.1. Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi

Muhasebe standartlarının uluslararası düzeyde uyumlaştırmak için çalışmalar yapan kuruluşların ilki olarak Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi – IASC) gelmektedir.

Uluslararası muhasebe standartlarının oluşturulması hakkında görüşler 1960'lı yıllarda başlamış ve bu konunun ayrı bir kurum veya komite tarafından yürütülmesi hakkındaki fikirler ise, ilk defa 1972 yılında Sydney'de yapılan 10. Uluslararası muhasebe kongresinde gündeme alınmıştır. (Gökçen, Ataman ve Çakıcı,2011: 14-17).

Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi, Londra merkezli olarak Haziran 1973'te ABD, Avustralya, Almanya, Fransa, İngiltere, İrlanda, Japonya, Kanada, Meksika ve Hollanda'dan ve 16 adet mesleki muhasebe örgütünün çalışmalarıyla kurulan bir komitedir (Hatipoğlu, 2009: 12).

Bu komitenin kuruluşundaki asıl amaç, muhasebe uygulamalarında olan farklı uygulamaların yerine tekdüzeliği sağlayarak, muhasebeden elde edilen bilgilerin uluslararası alanda ortak bir yapıya kavuşturmak ve muhasebe ve finansal raporlama standartları konusunda uluslararası düzeyde oluşturulan yapıyı devam ettirmektir (Bostancı, 2002: 73).

IASC'nin ana hedefleri kuruluş sözleşmesinin 2.maddesinde şöyle belirtilmiştir (Başpınar, 2005: 54):

- *Kamu yararını gözeten, kaliteli, kolay anlaşılabilen, sade ve tüm dünyada uluslararası alanda şeffaf ve karşılaştırılabilir nitelikte kullanabileceği nitelikte ve sermaye piyasasında uygulanması zorlanabilir nitelikte tek bir standartlar manzumesi geliştirerek, işletmelerin işlem yapan diğer kullanıcıların ekonomik kararlar vermesinde kolaylık sağlamak,*
- *Bu standartların kullanımını ve uygulanmasını teşvik etmek,*
- *Ulusal muhasebe standartları ile uluslararası standartları uyumlaştırmak.*

1.3.1.1. Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi Tarafından Yapılan Çalışmalar

IASC tarafından bir standart oluşturulurken öncelikle standart haline getirilmek istenen konu IASC'nin gündemine alınır. Kurul da standart geliştirme komitesi oluşturulur ve bu oluşturulan komiteye başkanlık ederken, IASC üyesi en az üç ülke temsilcileri de komite de yer alması gerekir. Komite söz konusu standartlar ile ilgili muhasebe sorunlarını incelerken bunun yanında IASC'nin standartları oluştururken esas aldığı mevcut standartlarla uyum uymadığını da değerlendirir. Komite farklı ülkelerde farklı şartlarda farklı ihtiyaçlara yönelik olabilecek muhasebe uygulamaları dikkate alarak, bölgelerin ihtiyaçları doğrultusunda komite kurula görüş bildirir. Komite kurul görüş özetine ilişkin değerlendirmesini aldıktan sonra ilkeler rapor taslağını hazırlar. Bu raporun ise amacı, açıklama ve son taslağın hazırlanmasında esas alınacak muhasebe ilkelerini belirlemektir. Bu taslakta alternatif olarak, uygulamalar ve kararların reddine ilişkin gerekçelerde yer almaktadır. Bu süre genelde üç- dört ay şeklindedir (Üstündağ, 2000: 47-48).

Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi, IASC oluşturma sürecini ilk kez 1974 yılında yayınladığı Uluslararası Muhasebe Standardı Nihai Taslağını yayımlayarak başlamıştır. Bu taslak muhasebe politikalarının açıklanması standardıdır. IASC'nin yapmış olduğu çalışmalar üç dönem şeklinde incelenmiştir. Bu dönemlerden ilki '1973-1988' dönemi, ikinci dönemde ise, '1989-1995' ve son dönem ise, '1995-2000' yılları arasındaki tarihi kapsamaktadır (Çelik, 2013: 14).

IASC'nin 1973-1988 yılları arasındaki tarihsel gelişimi şu şekilde özetlenmiştir (Uysal, 2006: 93-94):

1973 yılında; Avusturalya, Kanada, Fransa, Almanya, Japonya, Meksika, Hollanda, İngiltere, İrlanda, Amerika Birleşik Devletleri'nin muhasebe konusunda uzman kuruluşlarının bir araya gelmesiyle IASC kurulmuştur,

1974 yılında; IASC ilk standart taslağını yayımlamış ve bu standart IAS-1 'muhasebe politikalarının açıklanması standardı' adını verilmiştir,

1975 yılında; IAS-1 ‘muhasabe politikalarının açıklanması standardı’ ve IAS-2 ‘tarihi maliyet kapsamında stokların değerlendirilmesi ve sunumu’ standartları sunumu yayınlanmıştır. Bu çalışmalar Komite’nin yayımlanmış olduğu ilk standartlardır,

1976 yılında; uluslararası düzeyde aktif olan bankalar için, uluslararası finansal raporlama kurallarının geliştirilmesiyle ilgilenen ‘onlar grubu’ (Group of Ten) olarak anılan banka yöneticileri ile bağlantı kurulmuştur,

1977 yılında ise; muhasebecilik mesleğini dünya çapında geliştirmek ve iyileştirmek amacıyla “Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC)” kurulmuştur,

1979 yılında; Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma örgütü (OECD) muhasabe standartlarıyla ilgili çalışma gruplarıyla bir araya gelmiştir,

1980’li yılların başlarında, çalışma programlarının karmaşıklaşması ve uluslararası muhasabe standartlarına ilginin ve ihtiyacın artmasına bağlı olarak, IASC finansal tablolarla ilgili farklı tarafların çalışmalarını birleştirmek amacıyla komite içinde istişare grubu oluşturmuşlardır (Uysal, 2006: 91). Bu grubun kurucu üyeleri şunlardır;

- Dünya Bankası
- Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü
- Uluslararası Ticaret Odaları (ICC)
- Uluslararası Menkul Kıymetler Borsaları Federasyonu (FIB)
- Uluslararası Serbest Ticaret Birlikleri Konfederasyonu (ICFTU)
- Uluslararası Şirketler Merkezi, Birleşmiş Milletler (CTC), (UN)

1981 yılında; Danışma Grubu oluşturulmuştur.

1982 yılında yapılan bir anlaşmayla IFAC üyelerinin aynı zamanda IASC üyeleri olduğu kabul edilmiş. Böylece IASC ve IFAC aynı çatı altında toplanmıştır.

IASC’nin 1983 yılında 64 ülkeden oluşan üye sayısı 88 üye ülkeye yükselmiştir.

1985 yılında; Kanada, ABD ve İngiltere muhasabe standartları örgütleriyle emeklilik ücretleri maliyetlerine ilişkin muhasabe kuralları hususunda toplantılar düzenlemiştir; daha sonra da, IASC ile ulusal muhasabe standartları kurulları arasında tekrarlanan toplantılar yapılmak amacıyla bir öneri sunmuşlardır,

1986 yılında; Uluslararası Finans Analistleri Birlikleri Koordinasyon Komitesi'nden (ICCFAA) bir temsilci, Kurul'a atanmıştır,

IASC'nin gelişim sürecinin birinci aşamasında; IAS 1'den IAS 26'ya kadar hazırlanan standartlar çıkarılarak yürürlüğe girmiştir (Çelik, 2013: 18).

Yapılan çalışmalar yayınlanan standartların uygulamasına ilişkin başarı elde edilememişler. Bunun arkasındaki temel neden ise yapılan standartları uygulama konusunda kamu gücünün yaptırım gücü olmayışıdır. Üye ülkeler muhasebe standartlarını belirlemişler ancak bunların üye ülkeler tarafından tam olarak uygulanamamasının nedenlerinden biri hazırlanan standartların yeterince kapsamlı olmayışı ve muhasebe standartlarına ilişkin farklı ülkelerde farklı esnek yapıda muhasebe uygulamalarının olmasıdır.

İkinci dönemde 1989-1995 yılları arası dönemi kapsamaktadır. Bu dönemde genel olarak finansal tabloların karşılaştırılabilirliğini arttırmak için yayımlanan standartları revize edilmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır (Uluslan, 2005: 15). Bu dönemde ayrıca finansal tabloların hazırlanmasına yönelik çerçeve metin hazırlanmıştır. IASC, mevcut standartları inceleyerek işletmelerin tercihine bırakılan çoklu uygulamaları standartlaştırma yönünde çalışmalar yapmıştır (Aslan, 2004: 94).

IASC'nin 1989-1995 yılları arasındaki gelişimi şöyledir;

- Komite, 1989 yılında 'Finansal Tabloların Hazırlanması ve Sunum Çerçevesi' çalışmasını, 1990 yılında ise Karşılaştırılabilirlik Projesi'ni yayınlamıştır. Bu çalışmalar sonucunda 10 standartta yer alan 21 seçenekli uygulama elemine edilmiştir (Aslan, 2004: 94),

- 1990 yılında IAS 31 çıkarılarak IASC, standartlarındaki alternatif uygulamaların sayısının da azaltılma olmuştur,

- 1991 yılında IAS 31 ve 1992 yılında da IAS 32 çıkarılmış ama bu standartlar 1996 yılında yürürlüğe girebilmiştir,

- 1992 yılında IASC'ye üye sayısı 78 ülkeden 105 üyeye çıkmıştır,

- 1993 yılında; IOSCO, önemli standartların listesi konusunda IASC ile mutabık kalmış ve IASC'nin 'Nakit Akış Tabloları' ile ilgili IAS 7 nolu standardın, IOSCO'ya bağlı Menkul Kıymetler borsasına bağlı işletmelerde uygulanması zorunlu kılınmıştır.

Ayrıca IASC, 1993 yılının kasım ayında 10 adet IAS'ı revize etmiş edilmeyen 18 adet IAS'ı yeniden biçimlendirmiş versiyonuyla onaylamıştır (Uysal, 2006: 92),

İkinci dönemde görüldüğü gibi standartlarda olan alternatif uygulamalara son vererek revize edilme çabalarına öncelik vererek bir tek standartlar üzerinde yoğunlaşmışlardır. Yine bu dönemde komite üye sayısı artırılarak standartların uygulama alanı genişletilmeye çalışılmıştır.

Komitenin son dönemi 1995-2000 yılları arasını kapsamaktadır. Bu dönem uluslararası sermaye piyasalarının desteğini sağlamak için gerekli olan standartların üzerinde çalışıldığı aşamadır (Hatipoğlu, 2009: 25).

- 1996 yılında; karşılıklar konusunda, İngiltere Muhasebe Standartları kurulu ile bir proje çalışması başlatılmış ve AB'de yayımlanan muhasebe mevzuatlarının, IAS'ye uygun hale getirilmesi için çalışmalar başlatılmıştır (Şensoy, 2008: 82),

- 1997 yılında; Strateji Çalışma Grubu (SWP) oluşturulmuş. Bu grubun görevi, IASC çalışma programını tamamladığında, stratejinin ve yapısının nasıl olması gerektiği konusunda çalışma yapmaktır (Berberoğlu, 2002: 28),

- 1999 yılında; Kurul'un 104 ülkeden oluşan üye sayısı 143'e yükselmiş ve G7 ülkelerinin Maliye Bakanları ile Uluslararası Para Fonu (IMF), IASC'nin standartları destekleme konusunda fikir birliğine varmışlardır (Şensoy, 2008: 83).

IASC uluslararası standartların hazırlanmasında ve yayınlanmasında önemli görevler üstlenmiş fakat finansal piyasalarda uygun şartlar bulunmadığından dolayı ve IASC'nin yeteri kadarı yaptırım gücünün olmasından dolayı yeniden yapılanmaya gidilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır (Berberoğlu, 2002: 27).

1.3.2. Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi Vakfı

Uluslararası Muhasebe Standartları komitesinin standartlara uyum konusunda yaptırım gücünün olmaması ve yetersiz kalmasından dolayı ve üye kuruluşların kendi ülkelerinde muhasebe standardı oluşturma yetkilerinin olmasından kaynaklı eksikliklerin, boşluğun giderilmesi amacıyla IASC'nin tüzüğü, mevzuatı ve yapısı 2000 yılında değiştirilmiştir. 8 Mart 2001 tarihinde ise, kâr amacı gütmeyen IASCF olarak kurulmuştur.

IASCF'nin amaçları şunlardır (Karapınar, 2006: 143):

IASCF'nin en önemli amacı, kamu çıkarına uygun olarak, sermaye piyasalarındaki katılımcılara ve ekonomik kararlar alan diğer kullanıcılara yardımcı olmak için, finansal tablolarda ve diğer raporlamalarda, yüksek nitelikli, şeffaf ve karşılaştırılabilir bilgi gerektiren, anlaşılabilir, açık, sade ve uygulanabilir olan tek bir küresel muhasebe standardı setini geliştirmektir.

Yukarıdaki amaçların çerçevesinde küçük ve orta ölçekli işletmelerin ve gelişmekte olan ülkelerin özel ihtiyaçlarını dikkate alarak, ulusal ve uluslararası düzeyde standartların yakınsaması için yüksek nitelikte çözümler üretmektir.

IASB, standart tüzüğüne göre, Vakfın görevleri şunlardır (Çelik, 2013: 23):

- *IASB'nin stratejisini yıllık olarak gözden geçirmek,*
- *IASB, IFRIC ve SAC üyelerini tayin etmek,*
- *Tüzük değişikliğini onaylamak,*
- *Uluslararası muhasebe standartlarının uygulanmasını teşvik etmek,*
- *IASB'nin faaliyetlerini desteklemek,*
- *Yılda bir kere IASB'nin bütçesini gözden geçirmek,*
- *Yılda bir kere IASB'nin bütçesini gözden geçirmek ve finansman yolları bulmak,*
- *Muhasebe standartlarına ilişkin stratejik sorunlarla ilgilenmek,*
- *IASB, IFRIC ve SAC'ın çalışma prosedürlerini belirlemektir.*

IASC tarafından yayınlanan standartlar uluslararası muhasebe standartları adını almıştır. IASB tarafından yayınlanan standartları ise uluslararası finansal raporlama standardı altında yayınlanmışlardır. Ağustos 2009 itibariyle 29 adet IAS kodlu ve 8 adet IFRS kodlu olmak üzere toplamda 37 adet standart, 27 adette yorum ile anılan düzenlemelerin olduğu kavramsal çerçeve olmak üzere 65 adet düzenleme yer almıştır Vakıf dört ana birimden oluşmaktadır (Çelik, 2013: 23-24).

- 1) Mütevelli Heyeti
- 2) Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu
- 3) Standart Tavsiye Konseyi
- 4) Uluslararası Finansal Raporlama Yorumlama Komitesi (IFRIC)

1.3.2.1. Mütvevelli Heyeti

IASC Vakfı Mütvevelli Heyeti 22 üyeden oluşmaktadır. Bunlardan altısı Avrupa ülkelerinden, altısı Kuzey Amerika ülkelerinden altısı Asya-Pasifik ülkelerinden diğer dördü ise genel dengeye göre diğer ülke temsilcilerinden oluşmaktadır. Hazırlanan tüzüğe göre mütvevelliler; finansal tablo hazırlayıcıları, kullanıcıları, denetçiler, akademisyenler, uzmanlar ve kamu yararına çalışan görevlilerden oluşmaktadır. Mütvevelli Heyeti'nin sorumluluklarına baktığımızda ise (Çelik, 2013: 24);

- Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu'nun faaliyetlerini desteklemek ve Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları'nın uygulanmasını teşvik etmek,
- IASB'nin stratejisini ve bunun etkinliğini yıllık olarak gözden geçirmek,
- Diğer alt organların (IASB, SAC ve IFRIC) çalışma prosedürlerini belirlemek,
- Diğer alt organları olan IASB, IFRIC ve SAC'nin üyelerini atamak.

1.3.2.2. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) IASC'nin tüm sorumluluklarını üstlenmiş bulunmakta ayrıca, muhasebe standartlarını oluşturmak amacıyla farklı ülkelere on altı üyeden oluşmuştur. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu'nun amaçları şöyledir (Uysal, 2006: 100):

- Kumu çıkarına uygun olarak, sermaye piyasalarındaki katılımcılara ve ekonomik kararlar alan diğer kurumlara yardımcı olmak için, finansal tablolarda yüksek nitelikli, şeffaf, anlaşılabilir, açık, sade, karşılaştırılabilir ve uygulanabilir tek bir uluslararası standardı geliştirmektir ve bu standardın tüm dünyada uygulanmasını ve tutundurulmasını sağlamaktır,
- Ulusal Muhasebe Standartlarının, Uluslararası Muhasebe Standartları'nın ve Uluslararası Finansal Raporlamanın yaklaşmasını yüksek nitelikli bir düzeyde geliştirmek ve oluşturmak.

IASB'nin görevleri şöyledir (Ulus, 2005: 12).

- Kaliteli, şeffaf anlaşılabilir, sade, açık, uygulanabilir ve karşılaştırılabilir muhasebe standartları geliştirmek, ayrıca ulusal ve uluslararası muhasebe standartlarını birbirine yaklaştırmak,
- IFRIC tarafından oluşturulan yorumları onaylamak,
- Büyük projelerden görüş almak üzere uzmanlardan oluşan komiteler kurmak, büyük projelere, önceliği olan işlere ve gündeme ilişkin SAC'ne danışmak,
- Her proje için zorunlu olamamakla birlikte, standartların her çevrede uygulanabilir ve işleyebilir olduğundan emin olmak için hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerin pazarında analizler yapmak.

IASB tarafından yayınlanan IFRS, küresel çapta bir kıyaslama ve değerlendirmeye olanak sağlayan, kaliteli, güvenilir, tarafsız bir bilginin üretilmesi için kapsamlı ve tutarlı standartlar seti olarak geliştirilmiş ve geliştirilmeye de devam edilmektedir. Bu standartların geliştirilmesi ile birlikte ulusal ve uluslararası alanda finansal bilgi üretimi konusunda ortak bir dil oluşturulmasını sağlamak ve finansal tabloların açık, sade, tarafsız, şeffaf ve karşılaştırılabilir olmasını amaçlanmaktadır (Dalğar vd., 2011: 218).

1.3.2.3. Standart Danışma Konseyi

Dünyanın farklı coğrafi bölgelerinden mesleki alanda uzmanlığa sahip 30 ya da daha fazla ülkeden oluşan Standart Danışma Konseyi (Standard Advisory Council – SAC) üyeleri, müteveli heyeti tarafından 3 yıllığına atanmaktadır. IASB'nin başkanı aynı zamanda SAC'ın da başkanıdır (Ulus, 2005: 15).

SAC'ın temel görevi, IASB'nin gündemi, çalışma programı ve öncelikleri hakkında görüş oluşturmaktır. Bu komitenin asıl amacı ise, SAC'ın teknik gündemine katılan kurul üyelerine danışmanlık yapmaktır (Ulus, 2005: 13).

1.3.2.4. Standart Yorumlama Komitesi

IFRIC Mart 2002'de, eski yorum komitesi Daimi Yorumlama Komitesi'nin (SIC) yerine kurulmuştur. IFRIC, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB)

tarafından oluşturulan standartlar ile ilgili uygulamaya yönelik yorumlar yayınlamak, bu standartların uygulanmasında birer rehber görevi görmüştür. IFRIC başlıca görevleri;

Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarında ayrı bir şekilde ele alınmayan, sonradan ortaya sorunlarına ilişkin uygulama sıkıntılarını ortadan kaldırarak doğru bir şekilde uygulanmasını sağlamak, IASB tarafından oluşturulan standartlarında doğru bir şekilde uygulanması için önce yorum taslağını kamuoyunun görüşüne sunmak, yetersiz olduğu durumlarda ise bunların düzeltilmesi için çalışmalar yapmaktır. Böylece amaç, Uluslararası Raporlama Standartlarının sıkı ve tutarlı bir şekilde uygulanmasını sağlamaktır (Çelik, 2013: 28).

1.3.3. Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü

1983 yılında kurulmuş olan Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü (IOSCO); menkul kıymet sektörü için küresel bir standart belirleyici olarak kabul edilmiş uluslararası bir organdır. Küreselleşmenin artması ile birlikte teknolojinin gelişmesiyle ülkeler arası etkileşimin artması rekabetin artmasına bağlı olarak uluslararası yatırımların artması ve tekrar sermaye hareketlerinin hız kazanması ile birlikte işletmeler farklı ülkelere yatırımlardan bulunmuşlar. Bununla birlikte iki veya daha fazla ülkenin borsalarında kota edilmiş işletmelerin sayısının artması ile IOSCO'nun uluslararası muhasebe standartları ile ilgili çalışma yapma zorunluluğu ortaya çıkmıştır (Usta, 2007: 40).

Bu çalışmalardan birincisi IOSCO Teknik Komitesi'nin 1989 yılında "Uluslararası Halka Arzlar" üzerine hazırladığı rapordur. Bu rapor ülkeler arasındaki farklı muhasebe uygulamalarının, finansal tabloların karşılaştırılabilirliğini, zorlaştırdığını ve sermaye piyasaları arasında fon akışına engel olduğunu tespit etmişlerdir. Bu varılan bilgiye göre IOSCO, uluslararası alanda kabul gören muhasebe standartlarının oluşturulmasında IASB'nin çalışmalarına destek verme politikası kararı almıştır (Çelik, 2013: 30).

IOSCO'nun uluslararası muhasebe standartlarının uygulanmasında almış olduğu kararların yaptırım gücü olmadığından dolayı tavsiye niteliğinden öteye geçememiştir. Fakat SEC'in de IOSCO üyesi olduğu göz önüne alındığında, IOSCO ve IASB'nin

ortak yürüttüğü çalışmalar sonucunda muhasebe standartlarının uluslararası alanda uyumu konusunda önemli gelişmeler elde etmişlerdir (İbiş ve Özkan, 2006: 30- 31).

1.3.4. Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu

Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu 1977 yılında Münih'te yapılan XI. Dünya Muhasebeciler Kongresi'nde 45 ülkeden 63 muhasebe kuruluşunun katılımıyla birlikte kurulmuştur. IFAC muhasebecilik mesleğinin evrensel düzeyde bir organizasyonudur (Poroy, 2000: 27).

IFAC'ın temel amacı muhasebe mesleğini dünya çapında iyileştirmek ve geliştirmektir. 2005 yılından itibaren geçerli kabul edilen, dünyanın IFAC üyesi olan tüm muhasebe örgütleri tarafından uygulanması mümkün ve gerekli olan Muhasebeci Eğitimi Standartları, muhasebecilerin bilgi donanımı ihtiyacının dünya standartlarında karşılanması amacıyla tasarlanmış ve kurulmuştur (Özbirecikli ve Pastacıgil, 2009: 83).

IFAC'ın misyonu şu şekilde açıklanabilir: (Çelik, 2013: 32).

- Kamu yararına hizmet etmek,
- Muhasebe uygulamalarında yüksek kalite standartları ve rehberlik gelişimine katkıda bulunmak,
- Yüksek kalite standartları ve rehberlik benimsenmesi ve uygulanmasını kolaylaştırmak,

IFAC kendi üyeleri ve bölgesel olarak oluşturulan muhasebe mesleği örgütleri ile birlikte işbirliği yaparak, teknik, ahlak ve eğitim konularında keskin bir yol belirleyip bu doğrultuda uluslararası muhasebe mesleğinin gelişmesi için çalışmalarını sürdürmektedir (Pekdemir, 1999: 18).

IASC ve IFAC arasında 1982 yılında yapılan bir anlaşma ile koordine kararı alınmıştır. Bu anlaşma ile IFAC üyelerinin aynı zamanda IASC üyeleri olduğu da kabul edilmiştir (Başpınar, 2005: 54). Yapılan bu anlaşma ile IASC'nin Uluslararası Muhasebe Standartlarını hazırlama ve yayınlama konusunda sınırsız yetkiye sahip hale gelmiştir (Karabayır ve Ertugay, 2010: 196).

1.3.5. Avrupa Ekonomik Kalkınma İşbirliği Örgütü

Muhasebe ve finansal raporlama standartlarında uluslararası alanda uyumun sağlanmasına yönelik faaliyet gösteren bir örgüttür. OECD 1960 yılında serbest piyasa ekonomisinin geçerli olduğu sanayi olarak ileri düzeyde bulunan 29 ülke tarafından kurulmuştur. Bu kuruluşun temel amacı, dış ticaret dengesi, döviz kurları sermaye hareketleri gibi önemli politik sorunlar hakkında sanayileşmiş ülkelerin birbiri ile olan ilişkilerini arttırmaktır. OECD ayrıca ekonomik, istatistiksel verileri derleyerek ve tahminleri hazırlayarak uluslararası uyumlaştırmayı kolaylaştırmaktadır (Aydoğan, 2007: 69).

Bu grup, muhasebe standartlarının oluşturulmasıyla çalışma yapan bir kuruluş olmamakta beraber; OECD’de muhasebe standartlarına yönelik olarak yapılan çalışmalar genellikle standart oluşturmaktan çok finansal raporlama yükümlülüklerine ilişkindir (Özdemir, 2007: 32).

1.3.6. Avrupa Muhasebeciler Federasyonu

Avrupa Muhasebeciler Federasyonu (FEE), Belçika yasalarına göre 30 Aralık 1986 tarihinde Kraliyet Kararnamesi ile kurulmuştur. Bu örgüt kar amacı olmaksızın kurulmuş bulunmakta ve FEE, Avrupa muhasebe mesleğini temsil eden en üst düzey bir kurumdur. 29 ülkeden 41 meslek örgütünü bir araya getirmiştir. Bu ülkelerdeki üye kuruluşlar; yaklaşık %94’ü AB ülkelerinden olmak üzere, 500.000 meslek mensubunu kapsamaktadır (Başpınar, 2005: 43). FEE’de temsil edilen meslek mensuplarının yaklaşık %45’i, serbest, geri kalan %55’i sanayi, ticaret, devlet ve eğitim sektöründe gibi sektörlere bağlı bir kurum veya kuruluşta faaliyetlerini devam ettirmektedirler (Dalkılıç, 2008: 22).

Federasyonun amaçları şu şekilde sıralanabilir (Karabınar, 2006: 147):

- *Mesleğin işleyişinde kamu yararını gözeterek Avrupalı muhasebe mesleğinin gelişmesini sağlamak,*
- *Avrupa Birliği’nde finansal raporlama, denetim ve muhasebecilik konularında yapılacak gelişme, değişiklik, düzenleme ve uygulamaların liberalleşmesi ve uyumunu dünyadaki gelişmelere paralel olarak teşvik etmektedir,*
- *Meslek örgütleri arasında işbirliğini sağlamak ve geliştirmek,*
- *Mesleki gelişmeleri takip etmek,*

- *Avrupalı muhasebecileri uluslararası düzeyde temsil etmektedir.*

FEE muhasebe alanında Avrupa'da ve AB'de çok önemli bir role sahiptir. Muhasebe Standartlarının uyumlaştırılması konusunda da son derece kilit bir role sahiptir (Usta, 2007: 46).

1.3.7. Avrupa Birliği

Avrupa Birliği'ne üye ülkeler arasında muhasebe standartlarının uyumlaştırılmasını verdiği emirler yoluyla sağlanmaya çalışılmıştır (Evcı,2008:9). Emirler topluluğun kendi mevzuat şekli olup, üye ülkelerin hukukuna alınması zorunlu durumdur. Direktiflerin muhasebe açısından en önemli avantajı, muhasebe kurallarını AB ülkelerinin hepsinde yürürlüğe sokarak muhasebe standartlarının uyumlaştırmasına katkı yapmasıdır (Sağlam, 2004: 51).

AB'ye yeni bir direktifi verecek ise, ancak AB Komisyonu önerebilmektedir. Öneriler birçok taslak aşamasından geçmekle birlikte uluslararası muhasebe konusunda uzman olmuş kişilerce, meslek uzmanlarıyla ve AB'nin resmi muhasebe kurumu Avrupa Muhasebe Uzmanları Federasyonu'nca görüşülmektedir. Önerilen yönergeler önce AB Bakanlar Konseyi'ne verilmekte daha sonra Konsey ekonomik ve sosyal komitenin ve Avrupa Parlamentosu'nun görüşlerini almakla birlikte daha sonra önerilen yönerge alınan yorumlara göre yönerge tekrar gözden geçirilmektedir. Bu aşamalardan sonra önerilen yönerge Konsey tarafından oluşturulan Çalışma Grubu'na verilmektedir. Direktif Konsey'in yarı oyu tarafından onaylandığında tekrar parlamentoya ikinci defa yorumlanmak üzere verilmektedir. Bu aşamalar tamamlandıktan sonra ise, Bakanlar Kurulu tarafından yürürlüğe alınır. Avrupa Birliği'nde muhasebe standartları uyumlaştırılmasına yönelik direktifler şu şekilde yayınlanmıştır (Demirel, 2003: 16-17).

- *Hesapların yayınlanması hakkında Birinci Direktif (1968),*
- *İşletmelerin yıllık hesapları hakkında Dördüncü Direktif (1978),*
- *Birleştirmek edilmiş hesaplar hakkında Yedinci Direktif(1983),*
- *Yasal mali denetim hakkında Sekizinci Direktif (1984),*
- *Şube hesapları hakkında On Birinci Direktif(1989),*
- *Sigorta şirketlerinin yıllık ve konsolide edilmiş hesapları hakkında Sigorta Hesapları Direktifi (1991)'dir.*

Fakat hazırlanmış olan bu direktiflerin çok alternatifli olması bu direktiflerle uyumlaştırma amacına ulaştırmasını güçleştirmiştir. Bu nedenle AB'de tek düzen ve

standart bir muhasebe uygulamasının değil muhasebede eş değerlik ve karşılaştırılabilirliğini sağlayarak ulusal muhasebe kurallarının uyumlaştırılmasını amaçlandığı anlaşılabilmektedir (Berberoğlu, 2002: 34). Direktiflerin uyumlaştırılması ile ilgili diğer önemli bir sorun ise, direktiflerin üye ülkeler tarafından zamanında aktarılmaması yüzünden ülkeler arasında farklılıklar devam etmesidir. Bunu önleyebilmek amacı ile uluslararası muhasebe standartlarının belirlenmesinde IASC/IOSCO çalışmalarının desteklenmesi ve AB muhasebe uygulamalarının IAS ile uygun hâle getirilmesi kararı alınmıştır (Üstündağ, 2003: 28).

1.3.8. Birleşmiş Milletler

Birleşmiş Milletler (BM), uluslararası muhasebe konusuna 1970'li yılların başından itibaren ilgi göstermiştir. BM tarafından muhasebe standartları ve raporlamaya ilişkin olarak yapılan ilk çalışmalardan itibaren çokuluslu işletmelerin faaliyetlerine yönelik çalışmalar olduğu görülmektedir. Bu çalışma ile ilgili BM bünyesinde bir kurul kurulmuştur. 1982'de Ekonomik ve Sosyal Konsey tarafından çokuluslu işletmelere yönelik birimin bir parçası olarak faaliyet gösteren “Uluslararası Muhasebe ve Raporlama Standartları Uzmanları Çalışma Grubu” (ISAR) olarak adlandırılan bir çalışma grubu oluşturulmuştur (Usta, 2007: 39). Grup, finansal raporlama ve muhasebe standartlarında olan uyum sorunlarını tartışmak için gelişmiş, gelişmekte olan merkezi ekonomilerinin uluslararası temsilcilerinin bir araya geldiği kuruluştur (Özdemir, 2007: 37).

ISAR'ın uluslararası muhasebe standartlarının uyumlaştırılmasına yönelik katkıları şu şekilde sıralanabilir (Aydoğan, 2007: 65):

- ISAR bölgesel ve ülkesel düzeyde muhasebe standartlaştırma setinin gelişmesine ve oluşmasına katkıda bulunmak,
- Çokuluslu işletmelerin yapmış oldukları faaliyetlerin açıklanmasında finansal tabloların güvenilir ve karşılaştırılabilir olup olmadığını ele almak,
- Özellikle gelişmekte olan ülkelerin muhasebe ve finansal raporlamalarında karşılaştırılabilir, güvenilir, şeffaf, açık, tarafsız kaliteli bir muhasebe standardı ve finansal raporlama getirerek çokuluslu işletmelerin bu ülkelere yatırım yapmalarını teşvik etmek,
- Uluslararası finansal raporlama ve muhasebe ile ilgilenen denetçi ve muhasebe grupları ile görüş alışverişinde bulunarak muhasebe standartlarında uyumlaştırmaya yardımcı olmaktır.

1.3.9. Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu

Muhasebe ve finansal raporlama standartlarında uluslararası uyumunun sağlanmasına yönelik olarak faaliyet gösteren diğer önemli bir kuruluş, IMF'dir. IMF uluslararası alanda kabul gören muhasebe standartlarının ya da uygulama prensiplerinin geliştirilmesi, iyileştirilmesi, ekonomik politika ve uluslararası finansal sistemin güçlendirilmesine yönelik çalışmalarla muhasebe standartların oluşmasına katkı sağlamaktadır (Özdemir, 2007: 33).

IMF'nin muhasebe standartlarında uyumlaştırma geliştirme konusunda ilgisinin artmasında uluslararası kamuoyundan gelen veri açıklaması, parasal ve finansal şeffaflık, bankacılık ve sigorta işlemlerinde düzenleme, denetleme, muhasebe, iflas ve işletme yönetimi de dâhil olmak üzere ekonomi ve finansla ilgili bazı alanlarda standartların belirlenmesine ihtiyaç duyulması etkili olmuştur. IMF ve Dünya Bankası IFAC çalışmalarının IAS'ye dayalı olarak muhasebe standartları geliştirmeyi amaçlamaktadır (Yüksel, 2008: 70).

Dünya Bankası ve IMF, ye kendilerinden borç alan ülkelerden IAS/IFRS'nin kullanılmasını istemekte ve zorunlu kılmaktadır. Bunun nedeni ise, IAS/IFRS'nin bankacılık veya diğer sektörlerde olsun daha şeffaf, gerçeğe uygun ve karşılaştırılabilir yapıda finansal tabloların hazırlanmasıdır. Gelişmekte olan ülkelerin bir çoğunda, Dünya Bankası ve IMF gibi uluslararası kuruluşlardan borç alınması ve çokuluslu özel işletme yatırımlarının çekilmesi, yabancı sermaye sağlamanın giderek artmakta, gelişmekte olan ülkelere de bu şekilde kaynak tahsisi olmaktadır (Uluslan, 2005: 19).

1.4. MUHASEBE STANDARTLARININ OLUŞTURULMASINA YÖNELİK OLARAK YÖNELİK OLARAK BAZI ÜLKELERDE YAPILAN ÇALIŞMALAR

1.4.1. Muhasebe Standartlarının Oluşturulmasına Yönelik ABD'de Yapılan Çalışmalar

ABD'de, muhasebe standartlarının oluşturulmasında kamu ve özel sektör düzenlemelerinin karışımından meydana gelen bir muhasebe düzeni hâkimdir.

Muhasebe standartlarına ilişkin ana düzenleme 1929 finansal krizinden sonra krize tepki olarak çıkarılan ‘1933 Menkul Kıymetler Yasası’ ve ‘1934 Menkul Kıymetler Borsası Yasası’nda yer almaktadır. SEC 1933 yarasasını uygulamak amacıyla kurulmuş olmakla birlikte, 1934 Yasası SEC'e her iki yasa ile öngörülen finansal raporlamaya ilişkin düzenlemeleri belirleme yetkisi vermiştir. SEC, kuruluşundan itibaren ‘Muhasebe Serisi Bültenleri’ ve ‘Personel Muhasebe Bültenleri’ adı altında muhasebe konularında bilgiler üretmiştir. Fakat genel olarak muhasebe standartları belirlemedeki rolü denetim ve gözetim fonksiyonuyla sınırlı kalmıştır. Muhasebe ve bağımsız denetim için kuralların belirlenmesinde, özel sektör düzenleyici kuruluşlarına düzenleme ve gözetim yetkisi de verilmiştir (Üstündağ, 2003: 51).

1959- 1973 döneminde etkin olan Muhasebe Prensipleri Kurulu (APB), 1959 yılında, AICPA tarafından, CAP'nin yerine kurulmuştur. APB'nin üyeleri ise tamamı muhasebe meslek mensuplarından oluşmuştur. Kurul, genel kabul görmüş muhasebe prensiplerinin yazılı olarak ifade edilmesini sağlayarak, muhasebe konusunda farklı olan muhasebe uygulamalarının standartlaştırmak ve sıkıntılı veya henüz görüş bildirilmeyen konularda çözüm üretmek amaçlanmaktadır. Kurul bu dönemde 31 adet yeni standart yayınlamıştır (Şensoy, 2008: 21). APB'nin üyelerinin tamamının muhasebe meslek mensuplarından oluşmasından dolayı birçok kurum veya kuruluş tarafından eleştirilere maruz kalmıştır. Bu eleştiriler nedeniyle, 1973 yılında, APB'nin kaldırılarak, yerine FASB kurulmuştur (Şensoy, 2008: 21).

FASB, 1973 yılında kurulmuştur. FASB üyelerinin her biri 5 yıl için seçilirler. Yedi üyeden oluşmakta ve kırk çalışanı bulunmaktadır. Kurul, Finansal Muhasebe Vakfı (FAF) tarafından finanse edilmektedir. Kurulun görevi ise, denetçilere, şirketlere ve bilgi kullanıcılarına yol gösterici finansal muhasebe ve raporlama standartlarını düzenlemek, oluşturmak ve geliştirmektir (Bostancı, 2002: 3-4). FASB, “Finansal Muhasebe Tabloları Standartları” olarak adlandırılan muhasebe standartları ile standartların gelişmesinde kullanılan “Finansal Tablolar” ve oluşturulan standartlara açıklık getirmeyi amaçlayan “Yorumlar” yayımlamakta ve faaliyetleri, muhasebe firmaları ve diğer organizasyonların gönüllü yardımları sayesinde finanse edilmektedir (Başpınar, 2005: 43).

Muhasebe standartlarını belirlemek konusunda dünyada en iyi şekilde örgütlenmiş kuruluşlardan biri hiç şüphesiz FASB' dir. FASB'in danışma kurulu üyeleri, muhasebe mesleği mensupları, akademisyenler, denetçiler, bilim adamları ve iş hayatının temsilcilerinden oluşmaktadır. FASB'in üyeleri ise, AICPA tarafından oluşturulan, bağımsız bir organizasyon olan Finansal Muhasebe Vakfı (FAF)'nce seçilmektedir (Üstündağ, 2000: 38).

FASB'ın, standartları oluştururken iki dayanağı vardır. Bunlar; sadece kamu muhasebesi mesleğinin değil, tüm ekonomik kitlenin ihtiyaç ve görüşlerine cevap vermesi ile "Due process = doğrudan katılımcı süreç" sistemi ile tüm ilgili kişilere görüşlerini bildirmeleri için, bol miktarda fırsatlar sunarak kamuoyu ile tam bir görüş birliği içersin de çalışılmasıdır (Başpınar, 2005: 43).

FASB'ın muhasebe standartlarını oluşturma süreci şöyledir (Şensoy, 1997: 36-37):

- *Bir konu veya proje tanımlanıp kurulun gündemine alınır,*
- *Söz konusu konu ile ilgili çeşitli sektörlerin uzmanlarından oluşan bir görev gücü oluşturulup sorunlar, yaklaşımlar ve alternatifler tanımlanır,*
- *FASB'in teknik kadrosu araştırma ve analizler yapılır,*
- *Bir araştırma memorandumuna taslağı hazırlanır ve açıklanır,*
- *Genellikle memorandumun açıklanmasından 60 gün sonra bir kamuya duyurma ve görüş alma toplantısı düzenlenir,*
- *Kurul kamuoyundan alınan tepkileri irdeler ve değerlendirir,*
- *Kurul yaklaşımları mütalaa eder ve açıklanmak üzere bir "Exposure Draft = Eleştiriye Açık Taslak Metin" hazırlar,*
- *Kamuoyunun yorumları için en az 30 günlük bir eleştiriye açık dönemden sonra kurul alınan tüm tepkileri değerlendirir,*
- *Bir komite kamuoyundan gelen yorumlar ışığında açık taslak üzerinde çalışır ve gerekli düzeltmeleri yapar,*
- *Kurul tüm üyeleri ile toplanarak düzeltilmiş taslak metine son şeklini verir ve bir standart bildirisi olarak yayınlanması için oylama yapar.*

Son yıllarda uluslararası muhasebe ve finansal raporlama standartlarının yaygınlaşması ve ABD'de yaşanan işletme skandalları sonucu ABD, muhasebe standartları ve finansal raporlama standartları konusunda uyumlaştırma çalışmalarına başlamak zorunda kalmıştır. Bu bağlamda uyumlaştırma çalışmalarını resmîleştirmek için 2002 yılında FASB ve IASB, 'Norwalk Mutabakatı' nı imzalamışlardır. Norwalk Antlaşması IFRS ile ABD Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri (US GAAP) uyumlaştırması yolunda atılmış önemli bir adımdır. Bu anlaşma uyumlu finansal raporlama standartları ile çalışılacağını taahhüt etmektedir. Uyumlaştırmanın hedefi, birebir finansal raporlar elde etmek değil, aynı işlem neticesinde ortaya çıkan farklı sonuçların oluşumunu önleyecek uyumlu finansal raporlara ulaşmaktır (Pacter, 2005: 2).

Her iki kurumda önceliğin kısa ve uzun vadede US GAAP ve IFRS arasındaki farklılıkların giderilmesi, gelecek çalışma programının yönlendirilmesi, planlanması, ortak projelerin devam ettirilmesi, kurul organlarının çalışmalarının desteklenmesi konularına birlikte hareket etme hususunda uzlaşmışlardır. Bu anlaşma, küresel muhasebe uygulamaları açısından tarihi bir dönüm noktası olarak belirtilmektedir. (Aksoy, 2005: 187).

1.4.2. Muhasebe Standartlarının Oluşturulmasına Yönelik İngiltere’de Yapılan Çalışmalar

İngiltere’de 1970 yılına kadar muhasebe uygulamalarına yönelik yapılan çalışmalar meslek mensuplarından oluşan İngiltere ve Galler Yeminli Muhasebeciler Enstitüsü (ICAEW) tarafından gerçekleştirilmiştir. Muhasebe standartları oluşturulmasına ilişkin ciddi çalışmalar 1970 yılında, muhasebe uygulamalarındaki ülkeler arası farklılığı ortadan kaldırmak için, muhasebe mesleği mensupları tarafından Muhasebe Standartları Belirleme Komitesi’nin (ASSC) kurulması ile başlamıştır. ASSC, 1976 yılında yeniden yapılandırılarak Muhasebe Standartları Komitesi (ASC) adını almıştır (Üstündağ, 2000: 56).

FASB ile FRC’ye bağlı olarak faaliyet gösteren Finansal Raporlama Gözetim Heyeti (FRRP)’dir. FRRP, belirlenen standartlara aykırı uygulamalarla ve yanlış uygulamalarla mücadele etmek üzere oluşturulmuş örgüttür. FRRP, muhasebe standartlarına uyumu aktif olarak denetlemektedir. Ortaklar ise, borsa veya finans basını gibi kaynaklarla ulaşan ihbarlar üzerine denetlemelerde bulunmaktadır (Başpınar, 2005: 45).

Mevcut bulunan sistemde İngiltere ve ABD muhasebe ve raporlama sistemleri arasında benzerlik vardır. Ancak İngiltere’de var olan sisteminde sermaye piyasası düzenleyici kuruluşu etkin değildir. Her iki ülkede de önceleri standart oluşturma sürecinde meslek örgütleri hâkim iken, bu yapı ilerleyen süreçte değiştirilerek sadece muhasebe meslek örgütlerinin görüşlerini almakla kalmamıştır. Bununla birlikte finansal tablo hazırlayıcıları ve kullanıcıları gibi tüm çevrelerin görüşlerinin sürece katılmasını sağlamaya yönelik bir yapılanmaya gitmiş ve yasal yaptırım gücü daha da belirgin hâle getirilmiş bulunmaktadır (Üstündağ, 2000: 42).

1.4.3. Muhasebe Standartlarının Oluşturulmasına Yönelik Almanya’da Yapılan Çalışmalar

Almanya’da 1 Mayıs 1988’de yürürlüğe giren bir kanun ile muhasebe standartlarını oluşturma, düzenleme, geliştirme ve yönetme görevi Almanya Muhasebe Standartları Komitesi (GASC)’ne verilmiştir. 1 Mayıs 1988’de yürürlüğe giren yasaya göre GASC’ın amaçları, konsolide finansal tablolara ilişkin standartlar oluşturmak, geliştirmek, muhasebe standartlarını belirlemekle yetkili olan Bakanlığa muhasebe düzenlemelerinde danışmanlık yapmaktır. Aynı şekilde komite Almanya’yı uluslararası standartlaşmalar komitelerinde en iyi şekilde temsil etmektir (Üstündağ, 2000: 43).

GASC 1 Mayıs 1988’de yürürlüğe giren bir kanunla kurulmuş olmasıyla birlikte, bu şekilde bir özel sektör standart oluşturucu kurulunun oluşturulması konusunda görüş birliğine varmışlardır. Bu ilerlemelere paralel olarak 1998’de IAS’lerin ilk resmi Almanca çevirisi yapılmıştır (Çelik, 2013: 46).

1.5. TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARININ UYGULANMASI

Türkiye muhasebe sistemine yön veren Türk Ticaret Kanunu (TTK), Vergi Kanunları, Sermaye Piyasası Kanunu, Bankalar Kanunu, Sigorta mevzuatı gibi muhtelif mevzuat içinde yer alan muhasebe ve raporlamaya ilişkin farklı hükümler bulunmaktadır. Bu durum ülke genelinde işletmelerin farklı esaslara dayalı farklı finansal tablolar düzenlemesine neden olmaktadır. Bu finansal tablolarda yer alan bilgiler kendi standartları çerçevesi itibari ile doğru olsalar dahi karşılaştırılabilir olma özelliğinden yoksun olmaktadır (Şahin, 2010: 24).

Türkiye’deki muhasebe standartları ve uygulamaları, TTK ve Vergi Usul Kanunu (VUK)’daki hükümler çerçevesinde yönlendirilmiştir. İlgili kanunlarda ilgili olarak muhasebe uygulamaları ile ilgili bir düzenlemeler olmadığı durumlarda ise, yasal statüye sahip diğer kuruluşlar tarafından kendi alanına giren işletmeler için muhasebe ve raporlama standartları konusunda yönlendirici, çalışmalar yapmaktadırlar (Sönmez, 2003: 24).

Türkiye’de muhasebe standartları alanındaki gelişmelere bakıldığında; muhasebe standartlarının gelişiminin daha çok devletin yönlendirmesiyle gerçekleştiği

görülmektedir. Standartlarla ilgili ilk düzenlemelerin ekonomik ve siyasi olarak ilişkilerimizin gelişmiş olduğu ülkelerin standartları, uygulamaları ve mevcut kanunları örnek alınarak gerçekleştirildiği görülebilmektedir (Elitaş, 2010: 60).

Muhasebe standartları ve uygulamalarında öncelik olarak Fransız mevzuatı, yayınları ve uygulamalarından, daha sonra da Alman mevzuatı ve yayınlarının etkisi olmuştur. 1950 yılından itibaren ise, Türkiye ile ABD arası ilişkilerin ekonomik ve kültürel alanda gelişmesi ile birlikte Amerikan sisteminin etkisinde kalınmıştır. 1987 sonrası AB'ye tam üyelik başvurusunda bulunulması ile birlikte AB düzenlemelerinin etkisinde ve son zamanlarda da Uluslararası Muhasebe Standartları'nın etkisinde kalınmıştır. Türkiye uluslararası muhasebe standartları ile uyumu sağlamak amacıyla 1973 yılında IASC'ye üye olmuştur (Başpınar, 2005: 46).

Türkiye'de muhasebe alanındaki standartlaştırma çalışmaları ilk olarak kamu alanında yapılmıştır. 1972 yılında uygulamaya konulan "Kamu İktisadi Teşekkülleri Tekdüzen Muhasebe Sistemi" bu alanda yapılan ilk çalışma olarak bilinmektedir. Bu sistem 1993 yılına kadar kamuda uygulanabilmiş fakat özel sektörde uygulanamamıştır (Erdoğan ve Dinç, 2009: 156).

Ulusal muhasebe standartlarının oluşturulması için yapılan bir çalışma da, 1973 yılından beri IASC'nin bir üyesi olarak faaliyetlerini sürdüren Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği (TMUD)'nin uluslararası muhasebe standartlarının Türkçe'ye çevirmesi ve yayınlamasıdır. Yapılan bu çalışmanın bir yaptırımı olmamış olmakla beraber, bilimsel bir çalışmanın ötesine gidememiştir (Çankaya, 2007: 133).

Muhasebe standartlarının oluşturulması aşamasında diğer bir çalışma ise, Türkiye Bankalar Birliği, Türk Standartları Enstitüsü, Sigorta Murakabe Kurulu, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yapılmış çeşitli çalışmalar mevcuttur. Fakat bunların içinde en kapsamlı çalışma, Türkiye genelinde uygulanması zorunlu tutulmuş olan Maliye Bakanlığı tarafından yapılan çalışmadır. Maliye Bakanlığı bünyesinde oluşturulan Muhasebe Standartları Komisyonu, 1992 yılında "Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği"ni yürürlüğe sokarak, ülkede muhasebe alanında ihtiyaç duyulan önemli bir boşluğu doldurmuştur (Erdoğan ve Dinç, 2009: 156). Ardından 1994 yılında ise, IAS ile uyumlu standartların geliştirildiği ve muhasebe bilgileri ile ilgili tüm tarafların temsil edildiği ayrıcalıklı bir yapı olan Türkiye Muhasebe ve

Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK) kurulmuştur. TMUDESK yetkilerini Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'na devrettiği 2001 yılına kadar 19 adet standart yayınlamıştır (Durak ve Balsarı, 2011: 11).

2011 yılında standartlarla ilgili birliği sağlama amacı ile standart oluşturma yetkisi, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu'na bırakılmıştır.

Türkiye'de muhasebe uygulamaları ile ilgili konular genelde TTK ve VUK'ndaki kanunlarla cezalarla yönlendirilmeye çalışılmıştır. Ancak bu kurumların yaptığı çalışmalar uygulamalar kanunlar yeterli olmadığından dolayı değişik kurum ve kuruluşlar tarafından standartları oluşturmak için çalışmalar yapılmıştır (Güney vd., 2012: 116).

Söz konusu kuruluşlar şunlardır:

- *İktisadi Devlet Teşekküllerini Yeniden Düzenleme Komisyonu,*
- *Türkiye Bankalar Birliği,*
- *Türk Standartları Enstitüsü Muhasebe Standartları Özel Daimi Komitesi,*
- *Sigorta Denetleme Kurulu,*
- *Maliye Bakanlığı Koordinatörlüğü'nde Kurulan Muhasebe Standartları Komisyonu,*
- *Sermaye Piyasası Kurulu,*
- *Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu,*
- *Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu,*
- *Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu,*
- *Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu,*
- *Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu.*

1.5.1. İktisadi Devlet Teşekküllerini Yeniden Düzenleme Komisyonu Tarafından Yapılan Çalışmalar

İktisadi Devlet Teşekküllerini Yeniden Düzenleme Komisyonu (İDTYDK)'nin görevleri şu şekilde sıralanabilir (Çelik, 2013: 52):

- *Teşekkülleri Kuruluş Kanunu'na intibak ettirmek için yapılan ve yapılacak çalışmaları koordine etmek,*
- *Mevcut teşekkül, kurum, müessese ve ortaklıkları ayrı ayrı inceleyerek bunlara verilmesi gereken hukukî bünye hakkında teklifte bulunmak,*
- *Teşekküllere devri veya bir teşekkülde toplanması hususunu inceleme yapmak ve bu konularda teklifte bulunmak,*

- *Teşekküllerin finansal bünyelerini incelemek ve bu konuda alınması gereken tedbirleri almak veya tespit etmek,*
- *Devlet ve teşekkül iştiraklerini incelemek ve bunların tasfiyesi veya devri hususunda teklifte bulunmak,*
- *Teşekküllerin bünyesinde yapılması gerekli teknik ve idari ıslahata ait incelemeleri yaptırmak ve bu inceleme sonuçlarını toplayarak alınması gereken tedbirler hakkında tavsiyelerde bulunmak.*

Muhasebe uygulamalarının ıslahı amacıyla esaslar belirleme görevi, İDTYDK'nın çalışma gruplarından biri olan Mali İşler ve Muhasebe Grubu'na verilmiştir. İDTYDK, söz konusu grubun çalışmaları sonucunda 7.7.1971 gün ve 7/2767 sayılı Kararname ile 1.1.1972 tarihinden itibaren 27 Kamu İktisadi Teşebbüsü'nde uygulamaya konulmuştur. Ve aynı zamanda zorunlu tutulan Tekdüzen Muhasebe Sistemi Çalışması'nı yapmıştır (Hatipoğlu, 2009: 66).

Bu konuda yapılan çalışmada; Muhasebe Usullerinin yeniden düzenlenmesi ve yenilenmesi, Muhasebenin Temel Kavramları ve Kabul Görmüş Muhasebe Prensipleri, Rapor Sistemi, Tekdüzen Genel Hesap Planı ve Genel Açıklamaları, Mali İşler-Muhasebe ve Kontrol Dairelerinin Organizasyonu ile Terimler ve Açıklamalar şeklinde olmak üzere altı adet rapor yayınlanmıştır (Gökçen vd., 2006: 4).

1.5.2. Türkiye Bankalar Birliği Tarafından Yapılan Çalışmalar

Türkiye Bankalar Birliği (TBB), 1958 yılında kurulmuştur. TBB temel kuruluş amacı; serbest piyasa ekonomisi ve tam rekabet ilkeleri çerçevesinde, sağlıklı olarak çalışması ve bu mesleğin gelişip rekabet gücünün artırılması amacıyla bankacılık düzenleme ilke ve kuralları doğrultusunda bankaların hak ve menfaatlerini savunmak ve bankacılık sisteminin büyümesi için çalışmalar yapmaktır.

1987 yılında yürürlüğe konulan Bankalar Kanunu'nda belirtilen Tekdüzen Hesap Planı'nın (THP), Türkiye'de faaliyette bulunan bankaların ihtiyaçlarına cevap verebilecek amaç doğrultusunda hazırlanması, bankaların fonksiyonlarına ve bankaların türlerine göre gösterdikleri farklılıklar nedeniyle hesapların detayına girilmemiş bulunmakta ve hesapların detaylandırılması konusunda bankalar ihtiyaçlarına göre uygulamaları konusunda serbest bırakılmıştır. Bununla birlikte bankalar, TBB'nin izni olmaksızın defter-i kebir düzeyinde hesap olanakları da ortadan kalkmıştır (Çelik, 2012: 55).

TBB tarafından hazırlanan THP'na ilişkin açıklamalar şu şekilde açıklanmıştır. (Gökdeniz, 1996: 25):

- *Türkiye'de faaliyet gösteren tüm bankalar için muhasebe kayıtları ve finansal raporlama açısından tek düzeni sağlamak,*
- *Bankalarca hazırlanacak olan dünya bankacılık merkezinde de anlaşılabilir, tek tip bilanço ve kâr/ zarar tablosunu doğrudan THP'nin numaralama sistemine dayandırılarak kolayca üretilmesini sağlamak,*
- *Bankaların denetim ve gözetimi için gerekli olan bilgilerin mümkün olduğu kadar doğrudan ve sağlıklı olarak THP'den alınmasını sağlamak,*
- *Bankalardan istenen istatistik amaçlı bilgilerin mümkün olduğu kadar doğrudan ve sağlıklı olarak THP'den alınmasını sağlamak.*

1.5.3. Türk Standartları Enstitüsü Muhasebe Standartları Özel Daimi Komitesi Tarafından Yapılan Çalışmalar

1987 yılında kurulan Türk Standartları Enstitüsü Muhasebe Standartları Özel Daimi Komitesi, Türk Muhasebe Standartlarını oluşturmakla görevlendirilmiştir. Komite'nin iş programında ait 43 adet muhasebe standardı bulunmaktadır. Teknik kurullarından geçip yayına hazır hâle gelen standartlar şunlardır (Gökdeniz, 1996: 13):

- *Zarar Tablosu Formu Standardı,*
- *Muhasebenin Temel Raporlama Bilanço Formu Standardı,*
- *Raporlama Kar ve İlkeleri Standardı,*
- *Denetim Genel İlkeleri, Denetçiye İlişkin Açıklama Standardı.*

Türk Standartları Enstitüsü Muhasebe Standartları Özel Daimi Komitesi, TÜRMOB kurulduktan sonra çalışmalarına bir süre ara vermiş bulunmaktadır. Muhasebe standartlarının tek bir kurum tarafından yapılması için, koordinatörlüğünü birliğin yürüteceği Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun kurulmasını Türk Standartları Enstitüsü Muhasebe Standartları Özel Daimi Komitesi ilke olarak kabul etmiştir (Başpınar, 2005: 47).

1.5.4. Sigorta Denetleme Kurulu Tarafından Yapılan Çalışmalar

Sigorta Denetleme Kurulu, Türkiye'de özel sigortacılık alanında faaliyet gösteren gerek gerçek ve gerek tüzel kişilerin kamu adına denetimini yapmak üzere 1962 yılında Sigorta Murakabe Kurulu adıyla kurulmuştur. Kurul, 1994 yılında Hazine

Müsteşarlığı bünyesine Sigorta Denetleme Kurulu ismiyle dâhil olmuştur. Sigorta murakıpları Sigorta Denetleme Uzman unvanını almıştır (Çelik, 2013: 56).

Daha sonra 31.12.2004 tarihli ve 25687 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Sigortacılık Muhasebe Sistemi Yönetmeliği ile 01.01.2005 tarihinden itibaren sigortacılık muhasebe sisteminde de IAS/IFRS’lere uyum sağlanması amaçlanmıştır. Bu yönetmelik uyarınca, halka açık olan veya olmayan tüm sigorta işletmeleri Hazine Müsteşarlığı’nca sigorta sektörüne yönelik standartlar yayınlanıncaya kadar SPK’nın standartlarla ilgili Seri: XI No: 25 tebliğine uygun olarak finansal tablolarını hazırlamakla yükümlü tutulmuşlardır. Hazine Müsteşarlığı’nca 2007 yılında 26582 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Sigorta ve Reasürans Şirketleri ile Emeklilik Şirketlerinin Finansal Raporlamaları Hakkında Yönetmelik uyarınca, 01.01.2008 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere sigorta sektöründe TMSK tarafından belirlenen ve yayınlanan TMS/IFRS’lere uyum esasları kabul edilmiştir (Çelik, 2013: 57).

1.5.5. Maliye Bakanlığı Koordinatörlüğü’nde Kurulan Muhasebe Standartları Komisyonu Tarafından Yapılan Çalışmalar

1990 yılında çeşitli muhasebe kesimlerinin temsilcilerinin katılımı ile oluşturulan Komisyon’un amacı, Türkiye’de standartlar konusunda karmaşıklıklara son vermek ve muhasebe standartlarını tek bir elden yönlendirmek için maliye bakanlığı faaliyette bulunmuştur. Bu çalışmaların sonucunda Maliye Bakanlığı’nca VUK bünyesinde 26.12.1992 tarih ve 21447 sayılı Resmi Gazete’de yer alan 1 Sıra Nolu ‘Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT)’ yayınlanmıştır (Başpınar, 2005: 49).

Bu Tebliğ işletmelerin faaliyet sonuçlarının daha sağlıklı, doğru ve daha güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilebilmesi için ve finansal tablolar aracılığıyla ilgililere sunulan bilgilerin tutarlı karşılaştırılabilir ve gerçek durumunu yansıtan finansal tablolarla birlikte işletmelerde denetimlerinin faaliyet kolaylaştırılması amacıyla yapılmıştır (Arıkan, 1996: 67).

Yayınlanan bu Tebliğ ile aşağıdaki konularda çalışmalar yapılmıştır (Arıkan, 1996: 66):

- *Muhasebenin temel kavramları,*
- *Muhasebe politikalarının açıklanması,*
- *Finansal tablolar ilkeleri,*
- *Finansal tabloların düzenlenmesi ve sunulması,*
- *Tekdüzen hesap çerçevesi, hesap planı ve işleyişi.*

MSUGT izleyen süreçte muhasebe uygulamalarında tekdüzeni sağlamış ve bütün işletmelerde aynı muhasebe dilinin kullanılmasını temin edebilmiştir. Söz konusu Tebliğe göre bilanço esasına göre defter tutan tüm işletmelere özel olarak teşebbüs ve faaliyetlerini sağlıklı ve güvenilir bir biçimde sürdürebilmek ve finansal tablolar aracılığı ile tutarlı, şeffaf, açık, net, tutarlı ve karşılaştırılabilir bir şekilde uygulayarak işletmelere, meslek mensuplarına ve diğer kullanıcılara kolaylık sağlamak amacıdır. Ancak MSUGT'in ölçme ve değerlendirme konularında IAS'ye uyumlu düzenlemeler getirememiş olması nedeniyle finansal tabloların uluslararası karşılaştırılabilirliğini kısıtlamıştır. Sonraki çalışmalarda ise, enflasyon muhasebesi ve finansal kiralama düzenlemeleri dışında herhangi bir düzenleme yapılmamıştır (Hatipoğlu, 2009: 79).

1.5.6.Sermaye Piyasası Kurulu Tarafından Yapılan Çalışmalar

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Sermaye Piyasası Kanunu ile 1981 yılında 2499 sayılı kanun ile kurulmuştur. Kurul'un görevi; Sermaye piyasasının açık, tutarlı ve kararlı bir şekilde çalışmasını sağlamak ve yatırımcıların hak ve yararlarının korunmasını sağlamak temel amacıdır (Çelik, 2013: 59).

- *Piyasadan fon kullanan şirketlerin belli kurallara uygun olarak en iyi şekilde yararlanmalarını sağlamak,*
- *Sermaye piyasasına yatırım yapan tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarını korumak,*
- *Piyasaların adil ve etkin çalışmasını sağlamak,*
- *Sermaye piyasalarının işleyiş kurallarını belirlemek,*
- *Piyasadan fon kullanan işletmelerin belli kurallara uygun olarak en iyi şekilde yararlanmalarını sağlamak,*
- *Sermaye piyasasına yatırım yapan tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarını korumak,*
- *Piyasaların adil ve etkin çalışmasını sağlamak,*
- *Sermaye piyasalarının işleyiş kurallarını belirlemektir.*

Kurul'un sermaye piyasası ile ilgili yaptığı düzenlemeler Tebliğ olarak Resmi Gazete'de yayınlanması zorunluluğu bulunmaktadır. Kurul, kendi gözetimi altındaki piyasalardaki işlemlerle ilgili düzenlemeler yapmakla ve görev alanındaki işlerin kurallarının tanımlanması ile ilgili düzenlemeler yapmakla yetkilendirilmiştir. Bu amaç

doğrultusunda, menkul kıymetlerle ilgili düzenlemeler, menkul kıymetler borsalarının, kıymetli madenler borsalarının, vadeli işlem ve opsiyon borsalarının kuruluş ve işleyişine yönelik düzenlemeler, sermaye piyasası kurumları ile ilgili düzenlemeler yapar (Güvemli, 2008: 227).

SPK tarafından muhasebe ve finansal raporlama standartları ile ilgili yapılan çalışmalardan en önce çıkarılan tebliğler gelmektedir. Sermaye Piyasası Kanunu'nun 16 ve 22-e maddeleri ile SPK'ya muhasebe standartlarını belirleme yetkisi verilmiştir, verilen bu yetki ile SPK Kanun kapsamında yer alan ortaklıkların uymak zorunda oldukları muhasebe standartlarına ilişkin düzenlemeleri yapmaktadır (Sayar, 2008: 78).

1989 yılında XI Seri Nolu Tebliğ yayınlanmış ve birçok konu hakkında düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeler aşağıdaki şu şekilde belirtilmiştir. (Çelik, 2013: 59).

- *Sermaye Piyasasında Muhasebe Standartları Hakkında Tebliğ (Yürürlükten Kaldırılmıştır.) (Seri:XI, NO:25 15.11.2003 25290)*
- *Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Finansall Tabloların Düzeltilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri:XI, No:20 28.11.2001 24597)*
- *Sermaye Piyasasında Konsolide Finansal Tablolara İlişkin İlke ve Kurallar Hakkında Tebliğ (Yürürlükten Kaldırılmıştır) (Seri:XI, No:10 3.11.2001 24582)*
- *Sermaye Piyasasında Konsolide Finansal Tablolara ve İştiraklerin Muhasebeleştirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri:XI, No:213.11.200124582)*
- *Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinin Muhasebesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ (Seri:XI, No:19 27.08.2001 24506)*
- *Aracı Kurum Hesap Planı ve Planın Kullanım Esasları Hakkında Tebliğ (Seri:XI,No:7 31.01.1992 21128)*
- *Menkul Kıymetler Yatırım Fonları Finansal Tabloları ve Raporlarına İlişkin İlke ve Kurallar Hakkında Tebliğ (Seri:XI, No:6 28.02.1990 20447)*
- *Sermaye Piyasasında Finansal Tablo ve Raporlara İlişkin İlke ve Kurallar Hakkında Tebliğe Ek Tebliğ (Seri:XI, No:5 29.12.1989 20387)*
- *Sermaye Piyasasında Ara Finansal Tablolara İlişkin İlke ve Kurallar Hakkında Tebliğ (Seri:XI, No:3 26.07.1989 20233)*
- *Sermaye Piyasasında Finansal Tablo ve Raporlara İlişkin İlke ve Kurallar Hakkında (Tebliğ Seri:XI, No:1 29.01.1989 20064)*
- *Seri XI, 1 Nolu Tebliğ olan "Sermaye Piyasasında Finansal Tablo ve Raporlara İlişkin İlke ve Kurallar Hakkındaki Tebliğ" 60 maddeden oluşmakla beraber 4 bölüm ve ekleri içermektedir. Tebliğde yer alan konular aşağıdaki gibidir (Usta, 2007: 25):*
- *Finansal tablolara ilişkin şekil ve esaslar,*
- *Finansal tablolarda muhasebe politikalarının açıklanması ve muhasebenin temel kavramları,*
- *Finansal tablolara ilişkin uygulama standartları,*

- *Finansal raporlara ilişkin şekil ve esaslardır.*

Bu Tebliğ’de belirtilen ilke ve kurallara, Sermaye Piyasası Kanunu’na tabi ortaklıklar ve aracı kurumların uyması zorunlu olmuştur. İlk kez temel muhasebe kavramları bu tebliğin içerisinde tanımlanmış ve standart finansal tabloların formatları sunulmuştur. Söz konusu düzenlemelerde uluslararası gelişmeler ve uluslararası kabul görmüş muhasebe standartları da dikkate alınmıştır. Ancak ilerleyen süreçte uluslararası muhasebe standartlarındaki farklılıklar nedeniyle çalışmalara ihtiyaç duyulmuştur (Hatipoğlu, 2009: 73- 74).

Seri XI, 3 Nolu Tebliğ olan "Sermaye Piyasasında Ara Finansal Tablolara İlişkin İlke ve Kurallar Hakkındaki Tebliğ”de yer alan konular ise şunlardır (Usta, 2007: 25):

- *Ara finansal tabloların düzenlenme esasları,*
- *Finansal tabloların kesinleşmesi,*
- *Kıst (zaman ile orantılı pay) esası,*
- *Mevsimlik faaliyetler,*
- *Yeniden değerlendirme,*
- *Vergi Karşılığı,*
- *Diğer finansal tablolar*

SPK muhasebe standartlarını IAS ile uyumlu hâle gelmesi sürecinde SPK’nın 2001 yılında yürürlüğe koyduğu enflasyon muhasebesi ile Finansal Tabloların Konsolidasyonu Tebliğ’leri atılmış olması muhasebe alanında olan büyük bir gelişme olmuştur. 2002 yılı itibari ile de IMKB, akademisyenler, meslek mensupları, denetçiler görüş alınarak çalışma gurupları oluşturulmuş ve bunun sonucu olarak Seri XI No:25 sayılı Tebliğ hazırlanmıştır. Seri XI, No:25 sayılı Tebliğ, 33 adet IFRS’yi kapsamakta ve 34 kısımdan oluşmaktadır (Aydoğan, 2007: 80).

SPK tarafından güncel IAS/IFRS'ler, Avrupa Birliği'nin finansal raporlamaya ilişkin düzenlemeleri, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) tarafından yapılan çalışmalar ile yeni Türk Ticaret Kanunu tasarısında yer alan hükümler göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Seri: XI, No:25 Tebliği'ni yürürlükten kaldıran Seri: XI, No:29 ‘Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği’ 09.04.2008 tarih ve 26842 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (Çelik, 2013: 61).

İlk olarak TMS ve TFRS'lerin Türkiye'de uygulanmasının zorunlu hâle gelmesi ve uygulanmaya başlanması SPK tarafından gerçekleştirilmiştir. SPK'ya bağlı halka açık işletmeler 2005 yılından itibaren vergi kanunlarına göre yaptıkları finansal raporlamalara ek olarak TMS ve TFRS'lere göre de raporlama yapmaktadır (Çelik, 2012: 39).

1.5.7. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Tarafından Yapılan Çalışmalar

Bankacılık sektörünün düzenlenmesi ve denetlenmesine yönelik 1999 yılında tek bir bağımsız denetleyici ve düzenleyici kurumun kurulması kararlaştırılmıştır. Buradaki temel amaç, düzenleme ve denetimin etkinliğinin artırılarak, bağımsız bir şekilde karar alma sisteminin oluşturulmasıdır. Bu ilerlemelerin sonucu olarak, 4389 Sayılı Bankacılık Kanunu ile Haziran 1999'da Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) kurulmasına karar verilmiştir. Kurum Ağustos 2000'de faaliyetlerine başlamıştır.

BDDK tarafından bankaların; hesap ve kayıt düzeninde şeffaflık ve tekdüzenin sağlanması, faaliyetlerin gerçek mahiyetine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi, gerçekleşen işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, amacı ile Haziran 2002'de 'Muhasebe Uygulama Yönetmeliği' yayınlanmıştır (İbiş ve Özkan, 2006: 33).

1 Ekim 2002'de yürürlüğe giren 19 adet tebliğ yayınlamıştır. Bu Tebliğ başlıkları aşağıdaki gibidir:

- 1 Sayılı Tebliğ: Finansal Araçların Muhasebeleştirilmesi Standardı
- 2 Sayılı Tebliğ: Maddi Duran Varlıkların Muhasebeleştirilmesi Standardı
- 3 Sayılı Tebliğ: Maddi Olmayan Duran Varlıkların Muhasebeleştirilmesi Standardı
- 4 Sayılı Tebliğ: Kiralama İşlemlerine İlişkin Muhasebe Standardı
- 5 Sayılı Tebliğ: Bankaların Dâhil Olduğu Risk Grubuyla Yaptığı İşlemlerin Muhasebeleştirilmesi Standardı

- 6 Sayılı Tebliğ: Banka Birleşme ve Devirleri İle Bankalarca İktisap Edilen Ortaklıkların Muhasebeleştirilmesi Standardı
- 7 Sayılı Tebliğ: Varlıklardaki Değer Azalışının Muhasebeleştirilmesi Standardı
- 8 Sayılı Tebliğ: Karşılıklar, Şarta Bağlı Yükümlülükler ve Varlıkların Muhasebeleştirilmesi Standardı
- 9 Sayılı Tebliğ: Devlet Teşviklerinin Muhasebeleştirilmesi ve Devlet Yardımlarının Dipnotlarda Açıklanması Standardı
- 10 Sayılı Tebliğ: Banka Çalışanlarının Haklarının Muhasebeleştirilmesi Standardı
- 11 Sayılı Tebliğ: Kur Değişim Etkilerinin Muhasebeleştirilmesi Standardı
- 12 Sayılı Tebliğ: Dönem Net Kar/Zararı, Temel Hatalar ve Muhasebe Politikalarında Yapılan Değişikliklerin Muhasebeleştirilmesi Standardı
- 13 Sayılı Tebliğ: Bilanço Tarihinden Sonra Ortaya Çıkan Hususların Muhasebeleştirilmesi Standardı
- 14 Sayılı Tebliğ: Finansal Tabloların Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Düzenlenmesine İlişkin Muhasebe Standardı
- 15 Sayılı Tebliğ: Konsolide Finansal Tabloların Düzenlenmesi, Bağlı Ortaklık, Birlikte Kontrol Edilen Ortaklık ve İştiraklerin Muhasebeleştirilmesi Standardı
- 16 Sayılı Tebliğ: Nakit Akım Tablosunun Düzenlenmesine İlişkin Muhasebe Standardı
- 17 Sayılı Tebliğ: Kamuya Açıklanacak Finansal Tablolar ile Bunlara İlişkin Muhasebe Standardı
- 18 Sayılı Tebliğ: Vergilerin Muhasebeleştirilmesi Standardı
- 19 Sayılı Tebliğ: Özel Finans Kurumlarınca Kamuya Açıklanacak Mali Tablolar İle Bunlara İlişkin Açıklama ve Dipnotlar Standardı Yıllık Faaliyet Raporuna İlişkin Tebliğ

BDDK, Kasım 2006'da bankalara TMSK tarafından yayınlanan TMS'yi uygulama zorunluluğu getiren düzenlemeleri yürürlüğe koymuştur. BDDK, kurumsal yönetim ilkeleri kapsamında, kendisinin düzenleyici amaçlarla talep ettiği finansal tablolara ek olarak, bankaların TMS ile tam uyumlu finansal tablo hazırlamalarını da zorunlu tutmuştur (Aydoğan, 2007: 86).

1.5.8. Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu Tarafından Yapılan Çalışmalar

TMUDESK, TÜRMOB öncülüğünde ve desteğiyle 9 Şubat 1994 tarihinde kurulmuş ve aynı tarihte ilk toplantısını, Ankara'da, Maliye Bakanlığı'nda yapmıştır (Yüksel, 2008: 60).

TMUDESK, 9 Şubat 1994 tarihinde çalışmalara başladığı zaman kurul üyelerinden oluşan 30 farklı komisyon kurulmuştur. Bu komisyonların saptayacağı standartlar yürürlükteki IAS esas alınarak belirlenmiştir. Bu komisyonlardan bir kısmının çalışmalarını tamamlamaları sonucunda 15 adet TMS yayımlanmıştır. 2003 yılına kadar yayınlanan standart sayısı 19 olmuştur (Yalkın Koç, 2001: 3).

TMUDESK'in muhasebe standartları ile ilgili amaçları şu şekilde ifade edilebilir (Başpınar, 2005: 9):

- *Finansal tabloların düzenlenmesi ve sunulmasına ilişkin mevzuat ile muhasebe standartları ve yöntemlerinin uyumuna ilişkin çalışmalar yapmak,*
- *Ülke muhasebe uygulamalarında genel kabul görmüş muhasebe kavram ve terimlerinden, muhasebe standartlarının geliştirilmesinde yararlanmak,*
- *Finansal tabloların düzenlenmesi ve sunulmasına temel alınacak muhasebe standartlarını geliştirmek ve yayınlamak ile bu standartların ülke genelinde kabulünü ve uygulanmasını sağlamak,*
- *Türkiye Muhasebe Standartları'nın, Uluslararası Muhasebe Standartları ile uyumlu olmasını sağlamak,*
- *Türk ekonomisinin yapısı ile gereksinimlerini göz önünde bulundurmak.*

TMUDESK ulusal muhasebe standartlarının belirlenmesinde şu ilkeleri benimsemiştir (Güney vd., 2012: 115):

- *Belirlenen muhasebe standartları ile Uluslararası Muhasebe Standartları uyumlu olmalıdır,*
- *Standartlar belirlenirken; Türk ekonomisi, işletmelerin, gereksinimleri ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır.*

1.5.9. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu Tarafından Yapılan Çalışmalar

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu; Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu, BDDK, Hazine Müsteşarlığı, SPK ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nden birer, TÜRMOB'dan bir yeminli mali müşavir ve bir serbest muhasebeci mali müşavir olmak üzere dokuz üyeden oluşur. Üyelerin üç yıl görev süreleri vardır. Süresi dolmadan ayrılan üye varsa Kurul, yerine yeni üye seçer (Çelik, 2013: 67).

Kurul, faaliyetlerinin düzenli olarak yürütülmesi amacıyla personel istihdam edebileceği gibi, gerek olduğu koşullarda ilgili kuruluşlardan konuyla ilgili elemanlar istihdam edebilir. TMSK'nın çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar ile Kurul'ca belirlenecek standartların uygulama nitelik ve kapsamına ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir. Böylece TMSK tarafından çıkarılacak standartları bir yaptırıma kavuşturmuş olur (Şensoy, 2008: 208).

TMSK 07.03.2002 tarihinde yaptığı ilk toplantısı ile TMSK'nın görevlerini devralmıştır. Muhasebe standartlarının belirlenmesinde konusunda tek yetkili kuruluş olarak faaliyetlerine başlamıştır. Türkiye Muhasebe Standartları'nın (TMS/TFRS) uluslararası alanda geçerlilik kazanması için IAS'nin aynen uygulanması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda, IASCF ile bir telif anlaşması yapılarak, TMSK tarafından resmi bir Türkçe çevirinin yapılmıştır. Ayrıca telif anlaşması ile yapılan çevirinin Türk mevzuatı içinde yer alması gerekliliği öngörülmüştür (Aydoğan, 2007: 84).

Sonrasında hazırlanan 'Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun Çalışmalarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik', 16.03.2004 tarih ve 25404 sayılı Resmi Gazete ile yürürlüğe girmiştir. Söz konusu yönetmeliğin 9. maddesine göre belirlenen Kurul'un görevleri aşağıda belirtilmektedir (Resmi Gazete, 2004).

- *Muhasebe standartlarının oluşturulmasında esas alınmak üzere, Kavramsal Çerçeve'yi belirlemek ve Türkiye Muhasebe Standardı Taslak Metinleri'ni hazırlayıp kamuoyunun görüşlerine açmak,*
- *Gerçek, güvenilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaca uygun, anlaşılabilir ve tutarlı finansal bilgi üretilmesini sağlayacak Türkiye Muhasebe Standartları'nı oluşturmak,*
- *Muhasebe standartlarının gelişen ve değişen ihtiyaçlara cevap verebilmesini teminen standartların güncelliğini sağlamak üzere gerekli çalışmaları yapmak,*

- *Finansal bilgilerin karşılaştırılabilirliğinin uluslararası alanda da sağlanmasını teminen, ulusal muhasebe standartlarının uluslararası kabul görmüş muhasebe ilkeleri ve en iyi muhasebe uygulama örnekleri ile uyumunu gerçekleştirmek üzere gerekli çalışmaları yapmak,*
- *Finansal tabloların ihtiyaçlara uygun bilgi sunmasını ve belirlenecek standartlarla ilgili olarak uygulamada karşılaşılabilecek sorunlara ilişkin önlem alınabilmesini sağlamak üzere, standartların oluşturulması sürecinde*
- *Muhasebe ilgi gruplarının görüşlerinin alınmasını sağlamak ve standartların oluşturulması sürecinde düzenli olarak kamuoyunu bilgilendirmek,*
- *Gerektiğinde uygulamaya açıklık kazandırmak üzere muhasebe standartlarının uygulanmasında tereddüt oluşan konularda Yorumlar yayımlamak,*
- *Ulusal muhasebe standartlarının benimsenmesine ve standartların uygulanmasına ilişkin kamu bilincinin yerleştirilmesine yönelik olarak toplantı, konferans, bilgi şöleni, kongre gibi faaliyetler düzenlemek ve gerekirse çeşitli yayınlar hazırlamak ve bastırmak.*
- *Söz konusu yönetmeliğin 10. Maddesi'ne göre belirlenen kurulun mesleki nitelikli görevlerine ilişkin yetkileri aşağıda belirtilmiştir:*
- *Ulusal muhasebe standartlarının oluşturulması ve uygulanmasına yön verilmesi amacıyla hazırlanacak standartları, yorumları ve bunlara ilişkin diğer belgeleri görüşüp karara bağlamak,*
- *Muhasebe standartlarının uygulanmasına ilişkin genelge ve özgelgeler yayımlamak,*
- *Kurula yapılan başvuruları, inceleme, izleme ve araştırma raporlarını görüşüp karara bağlamak,*
- *Kurul tarafından veya çalışma komisyonlarınca hazırlanan veya ilgili yerlere hazırlatılan görüş ya da öneri nitelikli etüt, inceleme, araştırma ve diğer çalışmaları, derlenen istatistik verileri değerlendirerek, gerekli görülenlerin yayımlanmasını görüşüp karara bağlamak,*
- *Çalışma komisyonlarının kurulmasını, üyelerinin ve çalışma komisyonları başkanlarının belirlenmesini görüşüp karara bağlamak,*
- *Gerekli hallerde yurt içi ve yurt dışından danışmanlık hizmeti satın alınmasına karar vermek.*

Kurulun idari nitelikli görevlerine ilişkin yetkileri aşağıda belirtilmiştir(Resmi Gazete, 2004):

- *Muhasebe standartlarının oluşturulması ve yayımlanması koşullarını belirlemek ve gerekli düzenlemeleri yapmak,*
- *Faaliyetlerin sürdürülmesi ile ilgili olarak çalışma komisyonlarınca esas alınacak usul ve esasları saptamak,*
- *Kurul'da saklanacak bilgi ve belgeleri belirlemek,*
- *Çalışma komisyonlarının yıllık ya da belli süreli çalışma programlarını görüşüp kesinleştirmek,*
- *Hazırlanan Kurul bütçe ve kesin hesabını, kabul etmek ve Maliye Bakanlığı'na göndermek,*
- *Yıl içinde ortaya çıkacak gereksinimler karşısında bütçeyi revize etmek, gelir ve harcamalara ilişkin ödenekleri artırmak veya fasıllar arası gerekli aktarmaları yapmak,*
- *4857 sayılı İş Kanunu çerçevesinde istihdam edilen personele ilişkin disiplin, ücret, ikramiye ve diğer sosyal yardımlar gibi konularda, ilgili mevzuatın ve bu yönetmeliğin kendi yetkisine bıraktığı hususları görüşüp karara bağlamak,*
- *Bu yönetmelikte ve diğer düzenlemelerde kendi yetkisine bırakılan satın alma, satma ve kiralama konularındaki dosyaları, sözleşme önerilerini görüşüp karara bağlamak,*
- *Başkan adına temsil ve imzaya yetkili yönetici personelin bu yetkilerinin kapsamını belirlemek, imza örneklerini tescil ve ilan etmek,*

- *Çalışma komisyonlarının ve personelin çalışmaları hakkında Başkandan bilgi istemek ve çalışma sonuçlarını değerlendirmek.*

TMSK, yukarıda belirtilen temel görevleri doğrultusunda 2005 yılı başından itibaren IAS ve IFRS paralel olarak hazırlamıştır. Aynı numaraları oluşturacak şekilde TMS ve TFRS şeklinde hazırlayıp ve seri olarak Resmi Gazete’de yayınlamıştır (Karabayır ve Ertugay,2010:196). Türkiye Muhasebe Standartları finansal tabloların içeriği ile ilgili olan kalemlere ilişkin ilke ve kuralları düzenlerken, ayrıca bunun yanında TFRS işletme finansal tablolarının düzenlemelerine ilişkin ilke ve kuralları da düzenlemektedir (Küçük, 2012: 14).

TMSK, ulusal muhasebe standartları ve finansal raporlama standartlarının belirlerken ve yayımlarken aşağıda yer verilen süreçlerin izlenmesi suretiyle yerine getirmektedir (TMSK, Faaliyet Raporu, 2010):

Taslak çalışma konusunun, konuya ilişkin çeşitli meslek kuruluşlarının veya çeşitli düzenleyici/ denetleyici üst kurul ve kuruluşların bulunduğu özellikli bir sektörü de ilgilendirmesi durumunda; konuyla ilgili kurum ve kuruluşlardan da görüş istenmekte, bu suretle, alınan görüş ve yorumlar, Standart oluşturulması sürecinde dikkate alınmaktadır. Yukarıda yer verilen tüm görüş ve değerlendirmeler de dikkate alınmak suretiyle ilgili taslak metinler Kurul Genel Sekreterliği tarafından ayrıntılı bir biçimde gözden geçirilmekte ve üzerinde gerekli düzeltmeler yapılan söz konusu taslak metinler, Kurul tarafından görüşülerek nihai şekli verilmek üzere “Genel Sekreterlik Önerisi” adı altında Kurul’a sunulmaktadır.

Çalışma komisyonları tarafından taslak metinleri hazırlanarak Kurul Genel Sekreterliği’ne sunulan çalışmalar, öncelikle Kurul’un internet sitesinde Türkiye Muhasebe Standardı Taslak Metni adı altında, tüm muhasebe ilgi gruplarının aktif katılımlarının sağlanması amacıyla kamuoyunun görüşlerine açılmaktadır. Taslak çalışma konusunun, konuya ilişkin çeşitli meslek kuruluşlarının veya çeşitli düzenleyici/denetleyici üst kurul ve kuruluşların bulunduğu özellikli bir sektörü de ilgilendirmesi durumunda; konuyla ilgili kurum ve kuruluşlardan da görüş istenmekte, bu suretle alınan görüş ve yorumlar standart oluşturulması sürecinde dikkate alınmaktadır. Yukarıda yer verilen tüm görüş ve değerlendirmeler de dikkate alınmak suretiyle ilgili taslak metinler Kurul Genel Sekreterliği tarafından ayrıntılı bir biçimde gözden geçirilmekte ve üzerinde gerekli düzeltmeler yapılan söz konusu taslak metinler,

Kurul tarafından görüşülerek nihai şekli verilmek üzere “Genel Sekreterlik Önerisi” adı altında Kurul’a sunulmaktadır.

Kurul Genel Sekreterliği tarafından “Genel Sekreterlik Önerisi” olarak Kurul’a sunulan standart taslak metinler, Kurul tarafından incelenir. Kurul üyelerince gerekli görülen değişikliklerin yapılmasının ardından TFRS olarak kabul edilmektedir veya yeniden düzenlemeler yapılmak üzere komisyonlara iade olmaktadır. Daha sonra ise, Kurul’un onayını takiben Resmi Gazete’de yayımlanmaktadır.

Kurulduğu günden bugüne kadar TMSK bünyesinde, kavramsal çerçeve dışında 38 adet standart, 1 adet kavramsal çerçeve, 9 adet muhasebe standardı ve 29 adet finansal raporlama standardı ile birlikte 26 adet standart yorumu birebir Türkçe’ye çevrilmek şartı ile tebliğler hâlinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Bu standartlar Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayınlanan standartlar ile tam uyumludur (Karabayır ve Ertugay, 2010: 197).

1.5.10. Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu

Gerek muhasebe standartları gerekse bağımsız denetim standartları tek bir kurum çatısı altında toplayarak tek bir kurum çatısı altında birleştirmek amacıyla 2 Kasım 2011 tarihli ve 28103 sayılı Resmi Gazete’de 660 sayılı KHK ile Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu teşkil edilmiştir (Çelik, 2011: 47). Bu Kanun Hükmünde Kararname’nin yürürlüğe girdiği tarihte ‘Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu’nun her türlü varlıkları, borç ve alacakları, yazılı ve elektronik ortamdaki kayıtları ve diğer dokümanları ile nakit ve benzerleri hiçbir işleme gerek kalmaksızın Kurum’a devredilmiş sayılır.’ hükmü ile TMSK’nın son bulunduğunu belirtmiştir. Ayrıca Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu’na bağlandığı Kanun Hükmünde Kararname ile belirtilmiştir.

Kurulun görevleri KHK’nin 9. Maddesinde şöyledir;

- *Tabi oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olanlara ait finansal tabloların; ihtiyaca uygunluğunu, şeffaflığını, güvenilirliğini, anlaşılabilirliğini, karşılaştırılabilirliğini ve tutarlılığını sağlamak amacıyla, uluslararası standartlarla uyumlu Türkiye Muhasebe Standartları’nı oluşturmak ve yayımlamak,*

- *Türkiye Muhasebe Standartları'nın uygulamasına yönelik ikincil düzenlemeleri yapmak ve gerekli kararları almak, bu konuda kendi alanları itibarıyla düzenleme yetkisi bulunan kurum ve kuruluşların yapacakları düzenlemeler hakkında onay vermek,*
- *Kurum'un ana stratejisini, performans ölçütlerini, amaç ve hedeflerini, hizmet kalite standartlarını belirlemek, insan kaynakları ve çalışma politikalarını oluşturmak, Kurumun hizmet birimleri ve bunların görevleri hakkında öneride bulunmak,*
- *Finansal tabloların; işletmelerin finansal durumunu, performansını ve nakit akışlarını Türkiye Muhasebe Standartları doğrultusunda gerçeğe uygun olarak sunumunu, kullanıcıların ihtiyaçlarına uygunluğunu, güvenilirliğini, şeffaflığını, karşılaştırılabilirliğini ve anlaşılabilirliğini sağlamak amacıyla, kamu yararını da gözetmek suretiyle, bilgi sistemleri denetimi dâhil, uluslararası standartlarla uyumlu ulusal denetim standartlarını oluşturmak ve yayımlamak,*
- *Düzenlemek ve denetlemekle görevli olduğu alanla ilgili ikincil düzenlemeleri yapmak ve bu konularda gerekli kararları almak,*
- *Görev alanıyla ilgili uluslararası uygulama ve gelişmeleri izlemek, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ve Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu ile muhasebe ve denetim alanında çalışmalar yapan diğer uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmak, lisans ve telif anlaşmaları akdetmek ve gerektiğinde bu kuruluşlara üye olmak,*
- *Muhasebe standartları ve denetim standartlarının benimsenmesi ve uygulanması ile görev alanıyla ilgili konularda kamu bilincinin yerleştirilmesine yönelik olarak toplantı, konferans ve benzeri etkinlikler ile gerekli yayınlarda bulunmak,*
- *Kurum'un ana stratejisi ile amaç ve hedeflerine uygun olarak hazırlanan bütçesini görüşmek ve karara bağlamaktır.*

Kurul inceleme ve denetimler sonucunda aykırılıkları saptanan bağımsız denetçileri ve bağımsız denetim kuruluşlarının faaliyet izinlerini iptal etmek. Bağımsız denetçiler ve bağımsız denetim kuruluşlarının kuruluş şartlarını ve çalışma esaslarını belirlemek, bu şartları taşıyan kuruluşları ve bağımsız denetim yapacak meslek mensuplarını yetkilendirerek listeler halinde ilan etmek ve bunları oluşturacağı resmi sicile kaydederek Kurum'un internet sitesinde kamuoyunun erişimine sürekli olarak açık tutmaktır. Bağımsız denetçiler ve bağımsız denetim kuruluşlarının faaliyetleri ile denetim çalışmalarının, Kurum'ca yayımlanan standart ve düzenlemelere uyumunu gözetlemek ve denetlemektir. Bağımsız denetim yapacak meslek mensuplarına yönelik sınav ise yetkilendirme ve tescil yapmak, disiplin ve soruşturma işlemlerini yürütmek, sürekli eğitim standartları ile mesleki etik kurallarını belirlemek, bunlara yönelik olarak

kalite güvence sistemini oluşturmak ve bu alanlardaki eksikliklerin düzeltilmesi için gerekli tedbirleri almaktır.

Yabancı ülkelerin kurulun görev alanıyla ilgili konularda yetkili birimleri ile işbirliği yapmak, mütekabiliyet esasına göre Türkiye’de bağımsız denetim yapmasına yetki verilen yabancı ülke denetim kuruluşları ve denetçilerini listeler halinde ilan etmektir. Aynı zamanda bunları resmi sicile kaydederek Kurum’un internet sitesinde kamuoyunun erişimine sürekli olarak açık tutmak, bunun yanında denetim faaliyetinin bağımsızlığının sağlanmasına ve denetime olan güven ile denetimin kalitesinin artırılmasına yönelik düzenlemeler yapmak ve gerekli olan tedbirleri almak.

Kurum’un çalışma şartlarını belirleyen KHK’nin 8. maddesinde, ‘Kurul görevini yaparken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci ve kişi; Kurul’un kararını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez’ demek suretiyle Kurul’un özerk ve bağımsızlığı belirtilmektedir.

KGK’nun sınav faaliyetlerine bakıldığında Bağımsız Denetçilik Sınavı 25/01/2013 tarihli ve 28539 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Bağımsız Denetçilik Sınav Tebliğine dayanılarak 14/03/2015 ve 12/09/2015 tarihlerinde olmak üzere iki defa Bağımsız Denetçilik Sınavı düzenlenmiştir. 14/03/2015 ve 12/09/2015 tarihlerinde düzenlenen bağımsız denetçilik sınavlarına sırasıyla 1518 ve 1379 kişi katılmıştır.

Eğitim çalışmaları ise Bağımsız Denetim Yönetmeliğinin Geçici 1’inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca meslek mensupları (söz konusu madde kapsamına giren Yeminli Mali Müşavirler ile Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler) için öngörülen eğitim programı protokol yapılan 26 üniversite ile yürütülmüştür. Bunlar (KGK, 2015);

- 1 Ankara Üniversitesi,
- 2 Başkent Üniversitesi,
- 3 Bülent Ecevit Üniversitesi
- 4 Beykent Üniversitesi
- 5 Çukurova Üniversitesi
- 6 Dumlupınar Üniversitesi
- 7 Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
- 8 Fatih Üniversitesi
- 9 Gazi Üniversitesi
- 10 Gaziantep Üniversitesi
- 11 Işık Üniversitesi
- 12 İnönü Üniversitesi
- 13 İstanbul Üniversitesi
- 14 İstanbul Ticaret Üniversitesi
- 15 İstanbul Aydın Üniversitesi

- 16 İzmir Ekonomi Üniversitesi
- 17 Karadeniz Teknik Üniversitesi
- 18 Kocaeli Üniversitesi
- 19 Marmara Üniversitesi
- 20 Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
- 21 Pamukkale Üniversitesi
- 22 Sakarya Üniversitesi
- 23 Selçuk Üniversitesi
- 24 Uludağ Üniversitesi
- 25 Uşak Üniversitesi
- 26 Yeditepe Üniversitesi

Yetkilendirme Sistemi Çalışmaları

Eğitim Yetkilendirme Bilgi Sistemi (EYBİS), Kurum tarafından elektronik ortamda oluşturulan, denetçi ve denetim kuruluşlarının yetkilendirme ve resmi sicil işlemlerinin yürütüldüğü, uygulamalı mesleki eğitimlere ilişkin her türlü bilginin alındığı, kayıt, tescil ve ilan edilmesi gereken içeriklerin düzenli bir şekilde depolandığı veri tabanlarından oluşan bilgi işlem sistemini ifade eder.

Bağımsız Denetim Kuruluşları Yetkilendirme Bilgi Giriş Sistemi Kurum tarafından yetkilendirilmiş olan bağımsız denetim kuruluşlarının Kuruma basılı evrak olarak göndermiş olduğu belgeleri sisteme (elektronik ortama) aktarmasına, yetki talebinde bulunacak kuruluşların ise yetkilendirme başvurusunu elektronik ortamda gerçekleştirmesine imkân sağlayan sistemdir. Sistem 2014 yılı içerisinde kullanıma açılmış ve 2015 yılında kullanılmaya devam edilmiştir.

2015 yılında kurum tarafından gerekli şartları sağlayan meslek mensuplarından 2990'ına bağımsız denetçi siciline geçmiş bulunmaktadır. Bu bağlamda Türkiye Ekonomisinin gelişmesi ve büyümesine paralel olarak yıldan yıla bağımsız denetime tabi şirket sayısı artmaktadır. Bu kapsamda zorunlu olarak bağımsız denetime tabi olacak şirketler ile ihtiyari olarak bağımsız denetim yaptırmak isteyen şirketlerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde bağımsız denetçi yetiştirme ve bağımsız denetim kuruluşu yetkilendirilmesi konusunda da KGG'na önemli sorumluluklar düşmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

MUHASEBE EĞİTİMİ

2.1. MUHASEBENİN TANIMI

Muhasebe, bir örgütün kaynaklarının oluşumunu, bu kaynakların kullanılma ve şeklini, biçimini, örgütün işlemleri sonucunda bu kaynaklarda meydana gelen artış veya azalışları gösteren ve örgütün finansal açıdan durumunu açıklayan, özetleyen ve bu bilgileri üreten ve bunları ilgili kişi ve kuruluşlara ileten bir "bilgi sistemi" dir (Sevilengül, 2001: 9).

Muhasebe, işletmelerin finansal durumu ile işletme faaliyet sonuçlarının incelenmesine ve yorumlanmasına olanak verecek biçimde işletme faaliyetlerine ilişkin kayıtların tutulması ile ilgilenen bilim dalıdır. Tamamen veya kısmen malî niteliğe sahip ve para ile ifade edilebilen işlemlere ait anlamlı ve güvenilir bilgileri sağlayacak şekilde bilgilerin ilgili kaynaklardan toplanmasına, doğruluklarının saptanmasına, kaydedilmesine, tasnif edilmesine, raporlar halinde sunulmasına ve analize tabi tutularak yorumlanmasına muhasebe denir (Yalkın, 2001: 1)

Muhasebe, işletme eylemlerinin kontrolünü olurlu kılmak, geleceğe ilişkin işletme eylemlerini planlama, işletme içi ve dışındaki kişilere işletmeye ilişkin etkin kararlar alabilmeleri için, mali nitelikli olaylarla ilgili bilgilerin toplanması ve iletilmesi işlemi olarak tanımlanabilir (Ataman, 2001: 1). Kısaca muhasebe, mali nitelikli olay ve işlemleri para ile ifade ederek işletmenin çıkar guruplarınca kullanılacak bilgilerin toplanmasına, raporlamasına, sunulmasına ve analiz ederek yorumlayan bir bilim dalıdır.

2.2. MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

İnsanların hesap tutma ihtiyacı ekonomik hayatla birlikte doğmuş ve ekonomik hayata paralel olarak bir gelişme izlemiştir. Ekonomik hayat genişledikçe ve geliştikçe, işlemler değişip çeşitlendikçe muhasebe bunları izleyebilir duruma gelmiştir. Bu

gelişme günümüzde de sürmektedir. Mevcut muhasebe teori ve uygulaması çok uzun süren çalışmalar sonucu elde edilmiştir. Muhasebe, dünyadaki bütün yönetim tekniklerinin en eskisi olarak kabul edilmektedir (Sevilengül, 2001: 12).

Muhasebe biliminin milattan 5000 yıl öncelerine kadar ilk olarak Mısırlılar, sonra ise Finikeliler, Hintliler, Çinliler, Türkler ve Romalılar tarafından bilindiği tarihi kayıtlardan anlaşılmaktadır.

İnsanlar ve işletmeler hayatın her alanında muhasebeyi kendi ihtiyaçları doğrultusunda, bildikleri ve öğrendikleri teknikler ve araçlarla kontrol, vergi toplama gibi tekniklerde kullanarak muhasebenin gelişimine, uygulanmasına ve yaygınlaşmasına katkıda bulunmuştur.

Muhasebe alanında çalışmalarda bulunan tarihçilerin üzerinde hemfikir olduğu ortak nokta, muhasebenin tarihi kökenlerinin Mısır'da Nil Vadi'sinde, Mezopotamya'da Fırat ve Dicle Irmakları arasında olduğudur. Ekonomik anlamda gelişmelere uygun olarak muhasebenin gelişebilmesi için yazının yanı sıra ile birlikte kayıt sisteminin de tutulabileceği maddeye ihtiyaç duyulmuştur. Bu madde Nil Vadi'sinde papirüs, Fırat ve Dicle Vadi'lerinde tabletler olmuştur. Muhasebenin temelini buralarda atılmasının en önemli nedeni ekonominin burada gelişmiş olmasıdır (Güvemli, 1995: 47).

Medeniyetlerin beşiği olarak adlandırılan bu bölgede muhasebenin düşünceden kayıt haline geçmesi yazı aritmetik ve kaydın yapılacağı maddenin icadı ile ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde, Babil İmparatorluğu'nda; kil tabletler, Eski Mısır'da; papirüs üzerinde hesaplaşma metinleri, hesap icmalleri yapıldığı anlaşılmıştır. Eski Yunan medeniyetinde tapınaklara ve bankalara ait hesapların tutulduğu gözlenmiştir. Orta çağın başlarındaki büyük siyasal ve ekonomik sarsıntılar sonucu, ilk çağların sonlarına doğru Yunanlılar ve Romalılar tarafından geliştirilen hesap tutma tekniği gerilemiş, daha sonra ticaretin canlanması ve genişlemesi, kredili işlemlerin artması ve şirketlerin kurulmaya başlaması ile birlikte yeniden gelişme sürecine girmiştir. Aynı dönemde İslâm Dünyası'nda matematik alanındaki ilerlemelerin sonucu olarak Arap Uygarlığı'na ilişkin cari hesaplar, çeşitli hesap özetleri, sayım cetvelleri ve yönetim hesapları Batıda da kullanılmaya başlamıştır. Bugünkü muhasebe teorisinin temelini oluşturan çift taraflı kayıt yönteminin (Muzaaf muhasebe metodu) 13. yüzyıldan itibaren İtalya'da kullanılmaya başlandığı, 1296 tarihinde Floransa'da

tutulmuş kayıtlardan anlaşılmaktadır. Fakat bu kayıt sisteminin daha önceleri Doğu’da kullanılmış bir metot olması ihtimali de araştırılan bilgiler arasında mevcuttur (Sevilengül, 2001: 12).

Uygulamalar sonucu olgunlaşan çift taraflı kayıt yöntemi, matematikçi ve din adamı Luca Pacioli tarafından yazılı bir metin olarak 1494 yılında Venedik’te yayımlanmıştır. Luca Pacioli, Summa Arithmetica adlı eserinin Particularis di Compitus e Scripturis (defter tutma ve ona ait evrak üzerine bir etüd) başlıklı bölümünü çift taraflı kayıt yönteminin esaslarını açıklamaya ayırmış ve üç deftere önem vermiştir. Bu defterler; yardımcı defte özelliğinde acenda, yemiye defter ve defteri kebir (büyük defter) dir (Kurtcebe, 2008: 17).

Muhasebecilik ve Mali Müşavirliğin uzmanlaşmış bir meslek olarak ortaya çıkışı 18. Yüzyılın sonlarında İngiltere’nin ticaret merkezlerinde ortaya çıkmaya başlamıştır. 19. Yüzyıl sürecince gerçekleşen sanayi devrimiyle birlikte, kurulan demir yollarının ve işletmelerde olan büyük sermaye hareketleri ile birlikte muhasebeye duyulan ihtiyaç hat safhaya gelmiştir. Bu ihtiyaç dahilinde 19. Yüzyılın ikinci yarısından sonra muhasebeciler kendi aralarında bölgesel teşekküller kurarak örgütlenme faaliyetlerinde bulunmaya başlamışlardır (Pur 1995: 106).

Bugün dünyada mevcut muhasebe uzmanları kuruluşlarının en önemlisi ve en tanınmış olanı, ‘Institute of Chartered Accountants’ (Ruhsatlı Muhasebeciler Enstitüsü) 1870 yılında kurulmuş olup; 1880’de “Royal Charter” (Kraliyet Ruhsatı) ile yasal olarak düzenlenmiştir. Günümüzdeki ruhsatlı muhasebeci adı bu yasal düzenlemeye dayanmaktadır. Fransa’da 1881’de, ABD’de 1886’da, Hollanda’da 1895’de, Almanya’da 1899’da mesleki yasal düzenleme gerçekleştirilmiş, mesleki kuruluşlar yapılandırılmış ve sistem içerisinde yerini almışlardır. Birinci Dünya Savası’ndan sonra bu mesleki örgütlenme büyük ölçüde gelişme göstermiştir. Dünyanın her yerine yayılmış olan muhasebe mesleği, serbest meslekler içerisinde saygın bir meslek haline dönüşmüştür. Arjantin (1945), Brezilya ve Meksika (1946), Yunanistan (1947), Hindistan (1949), Belçika (1953), İtalya, Avusturya ve Nijerya (1955), Çin (1981) ve İngiltere’nin eski sömürgesi olan bağımsız bütün Afrika ve Asya ülkelerinde meslek odaları kanunla kurulmuştur (Kurtcebe, 2008: 17).

20. YY. sonrasına damgasını vuran Küreselleşme ile birlikte, ülke içinde etkin bir muhasebe dili sağlanması için muhasebe standartlarının önemi ortaya çıkmıştır. Bunu gerçekleştirmek üzere dünya genelinde birtakım standartlar üzerinde düzenlemelere gidilmiştir. Birçok batı ülkesinde, bu düzenlemeler, mesleki birlikler tarafından oluşturulmuş muhasebe standartları komiteleri tarafından gerçekleştirilmiştir. ABD'deki 'FASB ve İngiltere'deki 'Muhasebe Standartları Kurulu (ASB)' bu komitelere verilecek en iyi örneklerindendir. Bu komitelerin temel amacı, ülkeleri için ortak bir muhasebe dili oluşturmaktır. Fakat küreselleşmenin yarattığı uluslararası yoğun faaliyetler, bir kurumun mali bilgilerinin birçok ülke mali tablo kullanıcıları tarafından paylaşımını ortaya çıkarmıştır. Ülkeler arası farklılıklar mali bilgilerin karşılaştırılabilir olmasına engel teşkil etmektedir. Her ne kadar ülkelerdeki muhasebe standartlarını tespit eden kurumlar dünya çapında harmonizasyon için önemli bir güç teşkil etseler bile, tek başına yapılan bu çabalar tam anlamıyla ortak bir harmonizasyon için yeterli olmamış ve bu çerçevede, uluslararası bir komitenin var olması gereğini ortaya çıkarmıştır (Öksüz, 1999: 149).

Kanun gereği kurulan İktisadi Devlet Teşekküllerini Yeniden Düzenleme Komisyonu büyük ölçüde Amerikan muhasebe teori ve uygulamasına dayanan ve kısmen de olsa Fransız genel hesap planı'nın etkisi görülen tekdüzen muhasebe sistemini kullanmasını önermişlerdir. Daha sonra kurulan Kamu İktisadi Kuruluşları Reform Komisyonu'nun alt komisyonu durumunda olan ve 1971 de oluşturulan Tekdüzen Muhasebe Sistemi Uygulama Komisyonu tarafından, kamu iktisadi teşebbüslerinin öneri hakkındaki görüşleri de göz önünde alınarak tasarlanan sistemde değişiklikler yapılmışlar ve Tekdüzen Muhasebe Sistemi 7.7.1971 gün ve 7/2767 sayılı Kararname ile 27 kamu iktisadi teşebbüsünde 1.1.1972 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Aynı Kararname ile uygulama kapsamı dışında bırakılan bankacılık işletmeleri ve uygulama alanına giren sınaî işletmelerde maliyet muhasebesi ile ilgili esasların saptanması görevi 1972 yıllık programına dayanılarak kurulan Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Tekdüzen Muhasebe Koordinasyon Devamlı İhtisas Komisyonu'na verilmiştir. Bankalar Birliği tarafından hazırlatılan Bankalar İçin THP ise, 1986 yılın itibaren uygulamaya konulmuştur (Sevilengül, 2001: 12).

SPK 1.2.1984'de Standartlar Genel Hesap Planını yayınlamıştır. 13.6.1989'da 3568 sayılı Muhasebe Meslek Yasası yürürlüğe girmiş bulunmaktadır (Güçlü vd., 2002:

16). MSUGT 26.12.1992'de yayınlanarak işletmeler arasında farklılıklar üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Muhasebecilik mesleğinin, 3568 Sayılı 'Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu' ile 13.6.1989 tarihinden itibaren yasal bir statüye kavuşturulmuş olması, muhasebe uygulamalarının geliştirilmesi ve genişletilmesi açısından, önemli bir aşama oluşturmuştur. Vergi Usul Kanunu uyarınca oluşturulan 'Tekdüzen Genel Hesap Planı ve Açıklamaları Komisyonu'nun hazırladığı 'Tekdüzen Muhasebe Sistemi' Maliye Bakanlığı'nın 1 sıra no'lu 'Muhasebe Uygulama Genel Tebliği' ile 1994 yılı başından itibaren yürürlüğe girmiştir (Sevilengül, 2001: 12).

2.3. MUHASEBENİN UNSURLARI

Eğitim, öğretme ve öğrenme olgularının bir sonucudur. Öğretme planlı olarak belli bir amaca yönelik olarak gerçekleşmektedir. Öğrenme ise, öğretim elemanı ile öğrenci arasındaki etkileşim sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden etkin bir eğitimin gerçekleşebilmesi için öğrenmeye ilave olarak öğretim sürecinin başarılı bir şekilde gerçekleşmesi gerekmektedir. Etkin muhasebe eğitiminden bahsedilebilmesi için öğrenme ve öğretme süreçleri içerisinde, bilgi aktarımı ve öğrenmenin gerçekleştiğinin bir göstergesi olan bilgileri kullanabilme yeteneğinin de geliştirilmesini sağlamalıdır (Zaif ve Karapınar, 2002: 111).

Eğitim sürecinde 'öğrenci' o eğitimin var olma nedenidir. Dolayısıyla eğitimdeki dikkatler genelde "öğrenci" faktörü üzerine yoğunlaşmaktadır. Ancak bu durum, öğrencinin eğitimde sadece pasif bir rol üstlenmesi gerektiği anlamına gelmez aksine, özellikle muhasebe eğitiminde öğrencinin kendisine yüklenen bilgiyi kullanabilme becerisi ve yeteneğinde olması gerekir. Eğitim sürecinde öğrencinin sadece öğreticinin verdikleri ile yetinerek kendisine bir şey katmaması kalitesizliğin en önemli nedenlerinden biridir. Oysa modern anlayışta öğretici öğrenciye çok fazla bilgi vermek yerine ona gerekli olan az ve öz bilgi yanında öğrenmeyi öğretmeli, öğrenci de bu anlayışla konuya hâkim olmaya gayret göstermelidir (Kaya ve Daştan 2004: 2).

Muhasebe eğitimi; öğrencinin işletme kararlarına yararlı bilgilerin belirlenmesi, toplanması, işlenmesi, doğruluğunun denetlenmesi, raporlar halinde özetlenmesi ve raporlanan bilgilerin karar alma aşamalarındakilerce nasıl kullanılacağı konusunda

bilgilendirilmesi ve bu bilgilerin uygulanması konusunda öğrenci yeteneğinin de gelişen bilgi teknolojilerinden de yararlanarak geliştirilmesi sürecidir (Gökçen, 1998: 43). Muhasebe eğitiminde bilginin kazandırılmasında bilimin teorik esasların önemi karşılaştırılmayacak derece de önemlidir. Muhasebe biliminin uygulamalı bir bilim olması nedeniyle söz konusu teorik bilgilerin uygulama ile de pekiştirilmesi ve uygulama becerinin kazandırılması da ayrı bir önem kazanmaktadır. Bu nedenle de muhasebe eğitiminde öğretim programları hazırlanırken bu ilişki dikkate alınarak muhasebe eğitimi gerçekleştirilmelidir.

Günümüzde ise muhasebeciler bilgiyi üretmenin yanı sıra bilgiyi yönetme ve analiz etme becerisinde sahip kişiler olmalı, çünkü bilgi artık depolanabilmekte ve gerekli formatlarda kullanıcıya iletilmekte ve sunulabilmektedir. Ancak bilginin analiz edilmesi ve yönetilmesi, zihinsel, sosyal ve ekonomik becerinin kazandırılmasına bağlı olarak ta değişiklik gösterebilmektedir (Zaif, 2004: 2).

Muhasebe eğitimi ve deneyiminin temel amacı, yaşamları boyunca içinde çalıştıkları muhasebe mesleğine ve topluma pozitif katkı yapabilme yeteneğine sahip, yetkin meslek mensupları yetiştirmek amacı olmalıdır. Giderek artan değişimler karşısında mesleki yetkinliğin sürdürülebilmesi ve muhasebecilerin öğrenmeyi öğrenme tutumu geliştirip devam ettirmelerini de zorunlu kılmaktadır. Muhasebe meslek mensuplarının eğitimi ve deneyimi; onların öğrenmeye devam etmelerini ve profesyonel yaşamları boyunca değişimlere adapte olmalarını sağlayacak şekilde bilgi, beceriler ve mesleki değerler temelini oluşturmak zorunda bırakmıştır (Kaya, 1999: 94-95).

Muhasebe eğitiminin dünya çapında yapılabilmesi için; bilgiye en kısa sürede ulaşabilen, ulaştığı bilgiyi üretime aktarabilen ve değişimin gerçekleşmesinde kullanılabilecek, değişen dünya koşullarına her an uyum sağlayabilecek, bilinmeyeni bulup bulduklarını insanların ihtiyaçlarını giderilebilmek için sunabilen, riske girmeye korkmayan, sorun değil çözüm üreten, düşüncelerini söylemekten çekinmeyen, dinleme becerisi gelişmiş insan gücünün yetiştirilmesine bağlıdır (Ayboğa, 2002).

2.4. MUHASEBE EĞİTİMİNİN GEREKLİLİĞİ

Bir işletmenin amaçlarını gerçekleştirebilmesi için her şeyden önce etkili ve doğru bir yönetime ihtiyaç vardır. Etkili bir yönetim ise, işletme faaliyetleri hakkında doğru, tam ve zamanında elde edilecek sayısal bilgi ile ancak sağlanabilir. İşletme ile ilgili sayısal bilgilerin önemli bir kısmı muhasebe departmanı tarafından üretilmektedir. Günümüzde işletmeler artık finans yönetimine önem vermeden işletme amaçlarına ulaşamayacaklarını anlamıştır. Artık birçok işletmede, işletmenin ekonomik ve mali yapısına ilişkin muhasebe verileri olmadan, bunları yorumlamadan o işletmeyi yönetme imkânı neredeyse kalmamış durumdadır. Yönetimin etkinliğinin kontrolü, yatırımların seçimi ve ayrıca tedarik, üretim, satış ekonomi planlarının yapılması ile işletme sonuçlarının tartışılmasında muhasebenin sağlayacağı bilgilerden, önemli derecede yararlanır. Muhasebe; izlemeye, teşhis etmeye, programlamaya ilişkin bilgilerin kaynağıdır. Bu sebeple muhasebe, işletme yönetiminin bir görme organı olarak kullanılabilmesi için, yasal kuralların emrettiğinden daha açık, ayrıntılı ve kapsamlı tutulur. İşletmenin niteliğine uygun olarak organize edilmiş bir muhasebe, yönetime etkin bir biçimde fayda sağlayabilir (Sevilengül, 2001: 15).

Günümüzde artan rekabet ve uluslararası ticari faaliyetler, finansman tekniklerindeki çeşitlilik ve bu konuda Avrupa ülkelerinde görülen hızlı gelişmeler, Türkiye'de finansman konusunda yeterli bilgiye sahip eleman eksikliğini ortaya koymuştur. Buna son yıllardaki işletmelerin gerek siyasi, gerek ekonomik kriz nedeniyle yaşadığı sıkıntılar da eklendiği takdirde, Türkiye için muhasebe ve finansman alanında yeterli bilgi birikimine sahip kişilerin önemi gün geçtikçe daha da artmaktadır. Üniversitelerde lisans düzeyinde verilen dersler arasında muhasebe-finans grubu derslerin sektör uygulamaları açısından farklılık göstermektedir. Çünkü bu derslerde verilen bilgiler ve söz konusu bilgilerin elde edilmesi süreci, sektör uygulamaları ile büyük benzerlik göstermekte, ekonomik ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak da değişimlerden etkilenebilmektedir. Bu yüzden özellikle lisans düzeyinde verilen muhasebe eğitiminin kalitesi; öğrenci, öğretici, uygulayıcı ve işletmeler açısından son derece önemli bir yere sahiptir. Lisans düzeyinde verilecek muhasebe eğitiminin amacı, muhasebe temel kavramlarının bir davranış biçimi olarak öğrenciye kazandırılması ve

teknik becerilerle bilgiyi oluşturması, ölçmesi ve en önemlisi analiz ederek karar almada kullanmasının sağlanmasıdır (Tetik ve Kınay, 2007: 4-5).

2.5. MUHASEBE EğİTİMİNİN AMACI

Küreselleşen dünyada bilgi ve bilgi teknolojileri hızla önem kazanmaya başlamış bulunmaktadır. Son zamanlarda yaşanan bu gelişmeler muhasebe bilgi sisteminin önemini daha da arttırmıştır. Özellikle Enron olayı ve bu olayın yansımaları işletme yönetiminden, denetime, raporlamaya, muhasebeye ve muhasebe standartlarına kadar birçok alanda kalitenin artırılması açısından önemli derecede olumlu olarak etkilemiştir (Zaif ve Ayanoğlu 2007: 122).

Muhasebe sadece kayıt tutulan ve vergi hesaplamalarına yarayan bir fonksiyon olarak görülmemelidir. Çünkü muhasebe işletmenin içinde bulunduğu çevredeki değişimlerden doğrudan etkilenen, etkileyen ve kendini sürekli güncelleyen bir bilgi sistemidir. Bu sistem içinde sadece muhasebe bilgisi yeterli olmayıp, iktisat, maliye, hukuk, yöneticilik gibi bilgilerle muhasebecilerin donanması gerekmektedir. Çünkü muhasebe mesleği sadece kayıt sistemi olmayıp bu işlemlerin yanında ekonomik yapıyı, hukuki mevzuatı da bilmek gerekir. Bu nedenle muhasebe eğitimin amacı muhasebe bilgisinin kazandırılmasının yanında, bu bilgileri analiz etme, yorumlama ve karar almada kullanmasına yardımcı olacak diğer bilimlerden faydalanmaktır.

Oluşturulacak ders programlarında muhasebe eğitiminin temel amacı doğrultusunda, iktisat, hukuk, maliye, işletmecilik, matematik, edebiyat, müzik ve tiyatro gibi genel eğitim derslerine muhasebe dersleri kadar yer verilmesi gerekir. Çünkü farklı durumda muhasebe eğitimi almış öğrenciler, işletmelerin ihtiyacını karşılamada yetersiz kalmış olacak ve finans ve mühendislik gibi alanların bu boşluğu doldurmasına sebep olacaktır (Zaif ve Ayanoğlu 2007: 123).

Muhasebe meslek mensubunun ürettiği bilgiler, hızlı değişim göstermekte ve etki altında olan teknoloji etkisiyle, ekonomi ve toplumsal yapıyla yakın ilişki içerisinde. Meslek mensubunun bu değişimlere hızlı ayak uydurabilmesi için meslek mensubunun sağlam temelli ve sürekli bir eğitim içerisinde olup kendini değişimlere ve yönetmeliklere göre eğitim almasına bağlıdır.

Muhasebe mesleği Şirketlerin başarısını, geleceği y6nelik planlamalarını yapar. Ayrıca, tasarruf sahiplerinin paralarını hangi finansal araçlarda kullanabileceklerine dair karar almalarına sağlayacak sağlam bilgileri 6retmek muhasebe meslek mensuplarının en 6nemli sorumluluklarından biridir. Muhasebe eğitimiyle amaçlanan, 6đrenciye mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumların kazandırılmasıdır. Bilgi, muhasebe biliminin 6zelliği gereği kuram ve uygulama bir arada değerlendirilerek sunulmaktadır. Muhasebe eğitim programları yaşanan değerişimle ihtiyacı karŐılayacak Şekilde yapılandırılmalı ve 6đrencilere, iletişim becerileri, bilgiyi oluşturma ve kullanma becerileri, karar alma becerileri, muhasebe, denetim ve vergi bilgileri, iŐletmecilik ve ilgili bilgileri ve liderlik becerileri kazandırılmalıdır (Zaif ve Ayanoğlu 2007: 123-124).

Muhasebe 6đretimindeki klasik olan anlayıŐ; muhasebecilik mesleğini yapabilecek d6zeyde gerekli t6m konuların ayrıntılı bir Şekilde anlatılması, hesap iŐleyiŐlerinin ve kayıtlarının 6đretilmesi Őeklinindedir. G6n6m6zde ise, muhasebe 6đretimi; 6đrencilere y6n veren, insan davranıŐlarını irdeleyen ve anlamaya çalışan, b6t6n problemlere kantitatif teknikler yerine, kalitatif teknikler uygulayan bir davranış muhasebesi Şeklinde olmalıdır. Orta 6đretimdeki muhasebe eğitimindeki temel amaç, muhasebe sekt6r6nde ihtiyaç duyulan ara eleman ihtiyacını karŐılamaya y6neliktir. Bu y6nden bakıldığında orta 6đretimdeki muhasebe eğitimi, mesleki eğitim kapsamında ve uygulamaya y6nelik bir eğitim verilmektedir. Bu y6n6yle orta 6đretimde verilen muhasebe eğitimi, y6ksek 6đretimde verilen muhasebe eğitiminden farklılık g6stermektedir. Çünkü y6ksek 6đretimdeki muhasebe eğitimi uygulamaya y6nelik değeril, teorik bir eğitimden ibarettir (S6er, 2007: 18).

M6Őterilerinin ilgi duydukları işletmelerin yatırım durumlarını inceleyen finansal analistler ve danıŐmanlar, ekonomik faaliyetleri 6lçme ve gelecekteki ekonomik Şartları planlayan ekonomistler, kendi uzmanlık alanları ile ilgili verileri analiz eden ve istatistikler oluşturan ticaret ve sanayi odaları, işletmelerin faaliyetlerinin hukuka uygunluğunu inceleyen avukatlar, uzmanlaŐtıkları konular ile ilgili yayın yapan basın ve yayın organları gibi kamu kurum ve kuruluşları, 6retilen muhasebe bilgisinden yararlanır.

GloballeŐmenin etkisi ile hızla çoğalan ve yayılan bilgi ile teknolojik gelişmeler ve değerişmeleri mesleki yaŐamına uyarlamalıdır çünkü uyarlanmadığı takdirde b6y6k bir

kargaşa ortamı oluşacaktır (Subaşı, 2006: 28). Kısacası muhasebe eğitimi ile amaçlanan nokta, öğrenciye mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve davranışların kazandırılmasıdır.

2.6. TÜRKİYE’DE MUHASEBE EĞİTİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Türk tarihinin bilinen ilk muhasebe eğitimi, İlhanlılar Döneminde yaşayan vezirlerden birinin oğluna muhasebe dersi vermek için "Felakalay Tebrizi" adındaki muhasebeciden bir kitap yazmasını istediği ve bu emir vermesi üzerine Tebrizi'nin tarihteki ilk muhasebe kitaplarından birini el yazması ile kaleme aldığı bilinmektedir. Kitabın hesap ve kayıt işlemleri ile ilgili kurallar içerdiği ve bu kuralların uzun yıllar konuyu öğrenmek isteyenlere yol gösterdiği bilinmektedir (Aysan,1995: 111). Osmanlı Döneminde, muhasebe eğitimi diğer meslekler gibi usta-çırak ilişkisine dayalı olarak yürütülmekle birlikte, ticaret genelde azınlıkların elinde olduğundan işletme muhasebe eğitimleri de, bu azınlıkların dilinde ve okullarında yapılmıştır. Bunların yanında, azınlıkların içinden seçilen yetenekli ve zeki çocukların da asker ve devlet adamı olarak yetiştirilmek üzere gönderildikleri eğitim kurumu olan Enderun Mektebi de bir nevi muhasebe eğitimi veren kurum görevi de görmüştür (Fidan, 2006: 77).

Osmanlılarda ‘terbiye’ olarak bilinen eğitim; belli bir konuda, bir bilgi bilim dalında yetiştirme ve geliştirme etkinliğidir. Bu dönemde dört tür eğitim kurumu faaliyet gösteriyordu. Osmanlı Öğretim Kurumları (Aydın, 2007: 23):

- Saray Üniversitesi (Enderun),
- Medreseler,
- Mühendishane,
 - Mühendishane-i Bahri-i Hümayun,
 - (Mühendishane-i Berri-i Hümayun) Mahalle Mektebi.

Osmanlı yönetiminin, dış borçlardan dolayı ticari anlamda biraz rahatlamak için ticaret okulları kurmak amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda 1860, 1880, 1881 yıllarında okulun kuruluşunu gerçekleştiremeyen bazı girişimlerde bulunuldu; ancak 1881 yılında yapılan girişimde Ticaret Bakanlığına bağlı bir Ticaret Okulu kurulmak istenilmişti. 1883 yılında ‘Hamidiye Ticaret Mekteb-i Alisi’ adıyla bir ticaret okulu

kurulmuştur. İki yıllık öğretim verilen bu okulda başarılı olunamayarak kapatılmıştır. 1894 yılında tekrar üç yıllık bir yüksekokul olarak açılmıştır (Aydın, 2007: 24).

II. Abdülhamit ve özellikle Osmanlı'nın en zor dönemlerinde 'Düyun-u Umumiye İdaresi'nin' imparatorluğun tüm gelir kaynaklarına el koyması ve Osmanlı ticaretinin özellikle azınlıkların elinde bulunması Osmanlı'yı iyice zor duruma düşürmesiyle II. Abdülhamit Türk halkının ticareti öğrenmesi için bir okul açmaya karar vermiştir. Fakat Düyun-u Umumiye İdaresi okulun açılmasını engellemiştir. Daha sonra Padişah bu işi Musevi asıllı bir kişiye yaptırarak 16 Ocak 1883'te Osmanlı'nın ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk ticaret lisesini kurdurmuştur (Aydın, 2007: 25).

1926 öncesi dönemde; daha çok Fransız ekolünün etkili olduğu bu dönemde, bugünkü anlamda üniversitelerin bulunmaması sebebiyle muhasebe eğitimi ve öğretimi daha çok Mülkiye Mektebi, İstanbul Ticaret Mektebi Alis-i, Darüşafaka ve Askeri Rüştîye mektepleri aracılığıyla yerine getirilmiştir. 1926 – 1960 döneminde; yabancı ülkelerden, özellikle Almanya'dan kaçarak ülkemize gelen muhasebe öğretim elemanlarının önemli derecede katkılarının olduğu bu dönemde, 31.05.1933 tarih ve 2252 sayılı Kanun ile yapılan üniversite reformunun da (Güvemli, 2001: 33) katkısı ile lisans düzeyi muhasebe eğitiminin kapsamında ve uygulamasında gelişmeler kaydedilmiştir. Türkiye'de lisans düzeyinde muhasebe eğitimi bu dönemde anlam kazanmıştır (Kaya ve Daştan, 2004:5).

1960 sonrası dönem; Kamu ve özel sektör işletmeciliği ile vergileme alanında yaşanan gelişmeler ve değişimler yanında muhasebenin ürettiği bilgilerin günden güne artan önemi, bu bilgilere ilgililerin artan gereksinimi, ve bilgilere duyulan ihtiyacın artması diğer taraftan devlet, vakıf ve özel üniversiteler sayısındaki hızlı artışla birlikte bu üniversitelere bağlı olarak iktisadi ve idari bilimler fakülteleri ile benzer görevi yerine getiren çeşitli lisans ve ön lisans alanlarında muhasebe eğitimi veren kurumların artması muhasebe eğitiminde kapsam, biçim, sunum şekli gibi çeşitli açılardan geçmişe kıyasla hissedilir gelişmelerin yaşanmasını sağlamıştır.

1971-Kamu İktisadi Teşebbüsleri THP'nı, 1983-Sermaye Piyasası Kurulu Standart Genel Hesap Planı, 1986-Bankacılık sektörü THP'nı, 1989-3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu ile 1994-Tekdüzen Muhasebe Sistemi (TDMS) muhasebe eğitimine yön veren

düzenlemeler olmuştur. Özellikle TDMS'nin kabulü muhasebe eğitiminde bir birliğin ve sistematik olarak tekdüzeliliğin oluşması açısından büyük önem arz etmiştir. TDMS ilk sistemli ve muhasebe konusunda ilk birlik oluşturan çalışmadır. Ayrıca vergi kanunlarında yapılmış olan düzenlemelerin de özellikle vergi hukuku ve vergi muhasebesi alanlarında muhasebe eğitimine katkısı üst seviyededir. Gelir Vergisi Kanunu, VUK ve Katma Değer Vergisi Kanunu bu düzenlemelere örnek verilebilir (Kaya ve Daştan, 2004: 6).

1981'de çıkarılan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile ülkemizdeki tüm yükseköğretim kurumları Yükseköğretim Kurulu (YÖK) çatısı altında toplanmıştır. Akademiler üniversitelere, eğitim enstitüleri eğitim fakültelerine dönüştürülmüş ve ayrıca konservatuarlar ile meslek yüksekokulları üniversitelere bağlanmıştır. Bu düzenleme kapsamında İstanbul'da Mimar Sinan, Marmara ve Yıldız Teknik, Ankara'da Gazi, Antalya'da Akdeniz, İzmir'de Dokuz Eylül ve Edirne'de Trakya Üniversiteleri mevcut kurumların reorganizasyon ve birleştirilmesi ile oluşturulmuştur (Aydın, 2007: 28).

1971'de KİT'lerde Tekdüzen Muhasebe Sistemi ve 1983 yılında Sermaye Piyasası kapsamındaki ortaklıklar için standart hesap planı, 1986'da bankacılık sektörü için Tekdüzen Muhasebe Sistemi, 1994'de zorunlu genel anlamda Tekdüzen Muhasebe Sistemi uygulanmaya konulmuştur (Fidan, 2006: 79). Tekdüzen Muhasebe Sisteminin uygulanması ile birlikte, ülkemizdeki eğitim kurumlarında ilk olarak derslerin içerikleri tekdüzen muhasebe sistemine uygun bir şekilde düzenlenmiş, böylece muhasebe eğitiminde ve uygulamalarında birliktelik sağlanmaya çalışılmıştır (Bayazıtlı, 2000: 40-41).

Günümüzde ise, muhasebe eğitimi çeşitli okul seviyelerinde verilmektedir. Orta öğretimdeki ticaret meslek liselerinde, meslek yüksek okullarında ve yüksek öğretim kurumlarında muhasebe öğretilmektedir. Bunun yanında, örgün eğitim kurumları olan okullar dışında da muhasebe eğitimi (eğitimler, uzaktan eğitimler, kurslar vb.) verilmektedir (Fidan, 2006: 79).

2.7. TÜRKİYE’DE MUHASEBE EĞİTİMİ

Türkiye’de muhasebe eğitimi sadece yüksek öğretim kurumlarında değil aynı zamanda orta öğretim aşamasında ve mesleki eğitim kuruluşları tarafından da verilmektedir. Lisans düzeyinde eğitim veren üniversitelerin işletme bölümü programları gözden geçirildiğinde, hemen hemen her fakültede, öğrenci 1. ve 2. sınıfta çeşitli şekilde adlandırılan muhasebeye giriş ve dönem sonu (envarter) uygulamalarını içeren dersler ve 3. ve 4. sınıflarda ise maliyet muhasebesi, yönetim muhasebesi, finansal tablolar analizi, denetim veya ileri finansal muhasebe gibi genel muhasebe eğitimine katkıda bulunan dersler almaktadır (Karapınar, 2001: 213-215).

Türkiye’deki üniversitelerde verilen muhasebe derslerinin içerikleri incelendiğinde, muhasebeye giriş derslerinin daha çok mesleğin ne olduğuna, mesleğin gerektirdiği şartlara ve gerektirdiği teknik bilginin kazandırıldığı dersler olduğu görülmektedir. Bu derslerde ağırlıklı olarak muhasebe kayıt sistemi ve Tekdüzen Muhasebe Sistemi çerçevesinde yer alan hesapların nitelikleri ve özellikleri üzerinde durulmaktadır. “Finansal Tablo Analizi” dersinde ise temel tablolar mali üzerinde durularak, bir takım analiz teknikleri öğrencilere öğretilmeye çalışılmaktadır. Muhasebe programlarının içerikleri hazırlanırken dikkat edilmesi gereken diğer önemli bir husus da muhasebe temel kavramlarıdır. Bu muhasebe kavramlarının öğrenciye bir davranış olarak kazandırılması; öğrencinin meslek ahlakını edinmesi, olay ve sonuçlar arasında anlamlı ilişkiler kurmasına yardımcı olacaktır. Ayrıca üniversitelerden mezun muhasebe mesleği adaylarının, meslek sınavlarında, yasal mevzuatın gerektirdiği kayıtlama esaslarına ilişkin bilgi düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktan ziyade, geleceğin mesleği olan muhasebecilik mesleğinin gerektirdiği, mantıksal bağlantılar kurma, hızlı karar alma, analiz etme, yorumlama ve bilgileri karar almada kullanmadaki yetenekleri ölçülmelidir. Bu şekilde bir yaklaşım ülkemizde muhasebe mesleğine hem bakışı hem de mesleğin önemini de olumlu yönde etkileyecektir (Zaif, 2004: 6).

Serbest Muhasebeci yetiştirmeye yönelik muhasebe eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığı, Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğüne bağlı Ticaret Meslek Liselerinde sürdürülmektedir. 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci, Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu hükümlerine göre kurulan TÜRMOB ve diğer kuruluşlarla eğitimde işbirliği yapılması faaliyetleri yoğunlaştırılmış

olmakla birlikte, 01 Ocak 1994 tarihinden itibaren ülke genelinde başlatılan “Tek Düzen Muhasebe Sistemi” Ticaret Meslek Liselerinin öğretim programlarına anında yansıtılmış ve branş öğretmenleri kurstan geçirilerek yetiştirilmiş, mevcut derslere “Bilgisayar Destekli Muhasebe” dersi ilave edilmiştir. 3308 Sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanun hükümlerine göre ise Ticaret Meslek Lisesi muhasebe bölümü öğrencilerinin, uygulamalı eğitimlerini de Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik bürolarında yapmaları sağlanmıştır.

Eskiden Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyette bulunan meslek yüksek okulları YÖK'ün kurulması ile birlikte üniversitelerin bünyesine alınmışlardır. Üniversitelerin sayıca çoğalmasından dolayı fiziki ve teknolojik sorunlarını çözmekte güçlük çekmektedirler. Yine sorunların en önemlisi olarak da akademisyen ve öğretim elemanı gereksinimlerini karşılayamama durumudur. Fakültelerin ve üniversitelerin yetişmiş ve yeterli sayıda öğretim elemanı bulamadığı bir dönemde ise, meslek yüksek okullarının daha da ciddi sorunlarla karşı karşıya kaldıkları gözlenilmiştir (Aydın, 2007: 40).

Türkiye’de lisans seviyesindeki muhasebe eğitimi, üniversitelerin iktisadi ve idari bilimler fakülteleri, işletme fakülteleri, iktisat fakültelerinin çeşitli bölümlerinde yapılmaktadır. Muhasebe, finans ve bunlara ilişkin konularda verilen eğitim, öğrencilere zorunlu teorik ve teknik muhasebe bilgisi, mesleki ilke, değer ve etik konularına ilişkin bilgi kazandırmak amaçlanmaktadır. Mesleğin zorunlu teknik temeli olarak kabul edilen muhasebe, finans ve bunlara ilişkin konuların başlıcaları şunlardır (Aydın, 2007: 44):

- *Muhasebe ve muhasebe mesleğinin tarihi,*
- *İç ve dış bilgi kullanıcıları için işletme faaliyetlerinin ve mali durumunun raporlanmasının içeriği, yapısı, anlamı ve bunlara ilişkin kavramlar,*
- *Ulusal ve uluslararası muhasebe ve denetim standartları,*
- *Muhasebe kuralları,*
- *Finans ve finansal yönetim bilgisi - finansal tablolar analizi, finansal araçlar, ulusal ve uluslararası sermaye pazarları, ve kaynak yönetimi dahil,*
- *Planlama ve bütçeleme, maliyet yönetimi, kalite kontrol, performans ölçümü ve kıyaslama konularını kapsayacak biçimde yönetim muhasebesi,*
- *İşletme varlıklarının güvenliği ve finansal verilerin doğruluk ve dürüstlüğüne sağlayan kavramlar, yöntemler ve kontrol süreçleri,*
- *Vergi ve verginin finansal ve yönetsel kararlara etkisi,*
- *Menkul değerler ve şirketler hukuku dâhil işletmeleri ilgilendiren hukuksal yapı,*
- *Muhasebecinin sorumlulukları ve etiksel değerleri.*

Muhasebe doktora eğitimi, birkaç özellikleri ile lisans ve yüksek lisans eğitiminden ayrılmaktadır. Bir doktora programının sağlıklı olarak yürütülebilmesi için bölümde yeterli ve evrensel bilime katkı yapmış öğretim üyelerinin bulunması öncelikle şarttır. Daha sonra bilimsel altyapı olanaklarının yeterli olması ve doktora programını kesintisiz bir şekilde sürdürebilecek öğrenci talebinin olması, Yüksek Öğretim Kurulu'nun öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır (Çaldağ vd., 2004: 1).

Öğretim elemanlarının muhasebe doktora eğitiminden asıl beklentileri, geleceğin öğretim elemanlarını muhasebe bilimi ışığı altında yetiştirmek ve ekollerini devam ettirebilmektir. Doktora öğrenim kalitesinin yükseltilmesi; öğretim elamanının kullandığı eğitim yöntemleri, doktora grubunun öğrenci sayısı, doktora öğrencilerinin niteliği gibi çok çeşitli etkenlere bağlı olarak değişebilmektedir. Ayrıca muhasebe eğitiminde daha iyi verim alınabilmesi için artık geleneksel eğitim yöntemlerinden vazgeçilmeli, onun yerine çağdaş anlamda öğrenci odaklı, dinamik ders ortamlarının sağlandığı eğitim yöntemleri tercih edilmelidir (Aydın, 2007: 44).

2.8. MUHASEBE EĞİTİMİNDE KULLANILABİLECEK ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Muhasebe mesleği ülkemizde 1989 yılından sonra 3568 sayılı yasa ile disiplin altına alınmış bulunmaktadır. Bu yasadaki zaman diliminde yapılmakta olan muhasebe eğitimi ile ilgili sempozyumların bir sonucu ve tamamlayıcılarından birisi olarak karşımıza çıkmış bulunmakta ve muhasebe eğitimini, meslek elemanları ve akademisyenler tarafından aşırı önemsenir bir unsur haline getirmiş bulunmaktadır. Yüksek öğretim kurumlarında muhasebe derslerinde şu yöntemler kullanılmaktadır; tartışma yolu ile öğretim, anlatım yolu ile öğretim, soru-yanıt yöntemi ile öğretim, işbirlikli öğrenme yolu ile öğretim, araştırma yolu ile öğretim ve örnek olay inceleme yolu ile öğretim yöntemleridir. Muhasebe eğitiminde kullanılabilecek başlıca öğretim yöntemleri kısaca aşağıdaki gibi açıklanabilir (Elagöz ve Çukacı 2006: 147-164).

2.8.1. Tartışma Yolu İle Öğretim

Tartışma; kişilerin veya üyelerin yüz yüze bulunduğu bir grupta, bir önderin yönlendiriciliğinde, ortak ilgi duyulan bir konu veya olay hakkında belli bir amaç doğrultusunda yapılan planlı ve sistemli bir etkileşim süreci olarak tanımlayabiliriz. Muhasebe dersi ile ilgili birçok kuralların yasalarla çizilmesine rağmen, meslek gereği yoruma dayalı konularda bu yöntemin kullanılması; hem öğrencilerin de derse katılımı hem de öğrenmenin etkililiği bakımından yararlı olabilmektedir. Muhasebe temel bilgilerinin kazanılmasında ve uygulama faaliyetlerinde, doğruyu tartışarak fikir yürüterek bulma yöntemi, amaçlanan eğitime ulaşılmada en etkili öğretim yöntemlerinden birisidir (Elagöz ve Çukacı 2006: 148).

Belli başlı tartışma yöntemleri şöyledir(Subaşı, 2006: 73);

Münazara: Belli bir konunun lehinde ve aleyhinde konuşmak üzere iki grup oluşturulur. Toplantı öncesi tüm hazırlıklarını tamamlayan katılımcılar, kendilerine tanınan süre içerisinde karşı fikirleri çürütmek için karşılıklı birbirlerine düşüncelerini kabul ettirmek için çabalarlar.

Panel: Genellikle bir başkan tarafından yönetilen oluşturulan bir grubun üyeleri belli bir konu ya da herhangi bir soru hakkında tartışma yaparlar. Toplantı bitinceye kadar olan süre eğitmen tarafından eşit bir şekilde dağıtılır. Süre yetmediği takdirde panelden sonra isterse eğitmen tüm sınıf ile konunun tartışılmasına karar verebilir.

Vızıltı Grupları: Çeşitli şekilde vızıltı grupları oluşturulabilir. Oluşturulan grubun sayısının on bir de biri kadar yarışmacı, on bir de bir kişiye düşen sayı kadar konuşma süresi vardır.

Fikir taraması: 4-9 kişiden oluşan gruplarda konu üzerinde 5-10 dakika konuşulan kısa süreli tartışma grubudur. Fikir taramasında önemli olan konu basit bir sorun üzerinde mümkün olduğu kadar kısa süre durmaktır.

Forum: Özel bir tartışma yöntemidir. Bu yöntemde küçük bir grup katılımcı diğer katılımcılara bilgi verir. Forum'un sonunda dinleyicilerde konu hakkında sorular yöneltilebilir.

Sempozyum: Önceden belirlenmiş uzman kişiler ve konu üzerinde belli bir konunun değişik yönlerinin genelde 15 dakikalık sunumlar şeklinde büyük bir dinleyici kitlesine sunulması şeklinde tanımlanır. Oturuma katılacak kişiler 5-6 kişi olabilir. Uzman kişilerin sundukları ve çoğu zamanda düzenleme kuruluna verdikleri konuşmalara tebliğ denir. Bazen sempozyumlarda tebliğler yazılı olarak sunulmaz, o anda özet verilebilir fakat daha sonra sempozyum kitabı içerisinde ayrıntılı bir şekilde yer alır.

Seminer: Bir grubun belli bir konu üzerinde ön çalışmalar yapıp bunu dileyici kitlesi önünde tartışma yöntemi ile sunmasıdır. Bu yöntemin en yaygın olanı yazılı bir tez ya da çalışma üzerinde materyal kullanarak enine boyuna tartışılmasıdır. Bu yöntemde katılımcılar ve grup tartışarak öğrenir. Bu yöntemin diğer bir yararı ise, katılımcılar sordukları sorulara anında cevap bulabilmekte ve bu sayede katılımcıların kendi düşünceleri üzerinde değerlendirme yapabilme gibi yararı vardır.

2.8.2. Anlatım Yolu İle Öğretim

Bu yöntemde sunum kalitesi çok önemlidir. Öğretim elemanının öğrencilerin dikkatlerini canlı tutarak, anlatılan ve açıklanan konularla gerçek yaşamdaki uygulamalar arasında ilişkiler kurarak, anlaşılmayan noktaları değişik biçimlerde örneklerle açıklaması yöntemin etkinliğini daha da arttıran unsurlardan bazılarıdır. (Ün, Açıkgöz, 1998: 292);

Muhasebe derslerinin teknik özellik taşıması nedeniyle öğrencilerin kendi başlarına muhasebe mantığını oluşturmaları bir hayli zordur. Muhasebenin karmaşık sayılabilecek bir yapıya ve içeriğe sahip olmasından dolayı, özellikle muhasebeye ilişkin temel bilgilerin aktarılmasında bu yöntem daha çok tercih edilmektedir. Dolayısıyla muhasebe derslerinde anlatım yöntemiyle bilgi aktarımının etkin biçimde yapılabilmesi için ve öğrencilerin anlama düzeylerinin yükseltilebilmesi için derslerin ilginç ve renkli hale getirilerek sunulması son derece önem arz etmektedir. En eski öğretim yöntemlerinden birisi olan anlatım yöntemini, günümüzde teknolojinin sağladığı araçların (data-show, tepegöz, slayt, vb.) kullanılması ile daha çağdaş ve yararlı hale getirmek olanaklıdır (Demirkan, 2001: 58).

2.8.3. Soru-Yanıt Yöntemi İle Öğretim

Öğretim elemanı, aktif eğitim sistemini uygulamak ve öğrencinin öğrenme sürecini kontrol edebilmek için soru sormak ve soru sorulmasına izin vermek zorundadır. Bu yöntemin sıkça kullanılmasının muhasebe eğitimine olan katkısı şu şekilde sıralanabilmektedir (Ün, Açıkgöz, 1998: 294);

- *Öğrenci yeteneklerini tanıma,*
- *Öğrencinin öğrenmeye hazır olup olmadığını değerlendirme,*
- *Hedeflere ulaşma derecesini sağlama,*
- *İlgi çekme,*
- *Öğrenci katılımını artırma,*
- *Önceki öğrenmeleri gözden geçirme,*
- *Bir konuda tartışma başlatma,*
- *Öğrencilere yaratıcı düşünmeyi öğretme,*
- *Öğrencilerin katkısını artırma.*

2.8.4. Örnek Olay İnceleme Yolu İle Öğretim

Bu yöntemde, konu ile ilgili alandan gerçek olaylar seçilerek anlaşılır bir biçimde örnekleri ile ortaya konulur. Bu yöntem, katılımcılara bir konuyu ya da bir beceriyi, tecrübeyi kazandırmak ve o konuda uygulama yaptırmak amacıyla kullanılır. Kısaca, örnek olay yolu ile öğretim yöntemi belirli bir olay veya problemi örnek olarak başka bir problemi çözme, analiz etmeyi, anlamayı öğretir. Örnek olay inceleme süreci genellikle verilen örnekteki olay üzerinden yürüyerek önerilerin tartışılması ve değerlendirilmesi ile sona erer. Muhasebe eğitiminde öğretim yöntemlerinin isabetli seçimi ve etkili öğrenme ve öğretme yöntemlerinin başarıyla kullanılması dinamik ders ortamı oluşturacak, bu da eğitimin başarısını büyük ölçüde ileri düzeylere çıkaracaktır. Başarıya ulaşmak için iletişim ve bilgi teknolojilerindeki değişim, gelişim ve yeniliklere de öğretim yöntemlerinde yer verilerek birbiri ile bütünleşmeleri sağlanmalıdır (Demirkan, 2001: 61-62).

2.8.5. İşbirlikli Öğrenme Yolu İle Öğretim

İşbirlikli öğrenme, öğrencilerin küçük gruplar halinde çalışarak ve birbirinin öğrenmesine yardım ederek öğrenmeyi gerçekleştirme süreci olarak tanımlanabilir. Yani kısaca öğrencilerin birbirini destekleyerek hem beraber öğrenme yolu olarak ta adlandırılabilir. Her grup çalışmasının işbirlikli öğrenme sayılmadığı bu yöntemde öğrenciler, küçük gruplar halinde toplanarak etkileşimde bulunurlar. Öğretim elemanı sadece yardımcı olma ve kılavuzluk rolü görür. Grup çalışması öğrencilerin birbirlerine yardım edecekleri şekilde yapılandırılmalıdır ki başarı sağlanabilsin (Demirkan, 1998: 59).

Grup çalışması ile sıcak bir atmosferde; anlatırken öğrenme, dinlerken öğrenme, tartışırken öğrenme, soru-cevap tarzında öğrenme, gibi çok geniş imkânlar ortaya çıkarmaktadır. Böylece öğrenciye; birlikte mücadele etme, birlikte başarıma, birlikte sevinme, kısacası 'Biz' olma duygusunu kazandırma fırsatı verir (Aydın, 1993: 71).

2.8.6. Araştırma Yolu İle Öğretim

Araştırma yoluyla öğretmenin başlıca amacı öncelikli olarak bağımsız düşünmeyi teşvik etmektir. Öğretim elemanı, öğrencilerin ilgisini çekecek problemler bulup öğrencilerin bu problemleri incelemesini ister. Bu yöntemde dikkat edilecek en önemli noktalardan biri problemin veya konunun seçimi konusundadır. Problem çözmenin öğretim tekniği olarak kullanılması, öğrencileri araştırma yapmaya, kaynakları taramaya, bilgiler okumaya, anlamaya ve öğrendiklerini birbirleri ile paylaşmaya yönlendirecektir. Her şeyden önemlisi ise öğrenciye, kendi kendine öğrenmesinin sorumluluğunu taşıma ve sonunda problemi çözerek bir şey elde etme fırsatı verilmiş hem de kendine güven duygusu aşılanmış olacaktır (Ün, Açıkgöz, 1998: 316-317). Bu yöntem özellikle günümüz muhasebe eğitiminde sık kullanılan yararlı bir yöntemlerden biridir.

2.8.7. Gösterip Yaptırma Yöntemi

Bir araç gerecin kullanılmasını çalıştırılmasını veya uygulanmasını önce gösterip açıklama, sonra da katılımcı ya araştırma ve uygulama yaparak öğretme yoludur. Gösteri eğitim merkezli, uygulama işlemi de katılımcı merkezlidir. Katılımcılar, becerilerini yaşayarak öğrenir ve geliştirir. Her katılımcıya istenilen kazanması için yeterli ve tekrar yapma şansı verilmelidir (Subaşı, 2006: 75).

2.8.8. Problem Çözme Yöntemi

İstenilen hedefe ulaşmak için etkili ve yararlı olan araç ve davranışları türlü olanaklar arasından seçme ve kullanılma yöntemine problem çözme yöntemi denir. Katılımcı merkezli olan bu yöntemde, katılımcının ilgisini ve güdüsünü arttırır. Katılımcı bu teknikte bir problemle karşılaştığında önce problemi tanımlar, çözüm için veri toplar, daha sonra toplanan verileri analiz ederek yorumlar (Subaşı, 2006: 75).

ÜÇÜNCÜBÖLÜM

TÜRKİYE MUHASEBE VE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI KONUSUNDA ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİ VE ALGI DÜZEYLERİNİN ÖLÇÜLMESİ: BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

3.1. KONU İLE İLGİLİ LİTERATÜR

Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin TMS/TFRS hakkındaki ilgi düzeyleri ve farkındalıklarını ölçmeye ilişkin yapılan çalışmalara aşağıda yer verilmiştir.

Karakaya Demirkutlu (2014), araştırmasında gazi üniversitesi işletme lisans öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmaya ilişkin şu sonuçlara varmıştır; birinci öğretim öğrencileri ile, ikinci öğretim öğrencileri; muhasebe alanında staj yapan veya iş tecrübesi olan öğrencilerle staj/iş tecrübesi olmayan öğrenciler arasında TMS/TFRS farkındalıkları açısından anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Diğer taraftan muhasebeye ilgisi yüksek olan öğrencilerle, bu alana ilgisi düşük veya orta seviyede olan öğrenciler arasında TMS/TFRS farkındalıkları açısından anlamlı bir farklılık vardır. Muhasebe alanına ilgisi yüksek olan öğrencilerin standartlara ilişkin farkındalıkları da yüksektir. Aynı zamanda mezuniyet sonrası muhasebe alanında profesyonelleşmek isteyen öğrencilerinde standartlara ilişkin farkındalıkları başka alanlarda çalışmak isteyen öğrencilere göre daha yüksektir.

Yılmaz, Z. Vd. (2014), Araştırma sonucunda işletme son sınıf öğrencilerinin genel olarak TMS/TFRS konularında farkındalık sahibi olmadıkları görülürken, öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversite ile TMS/TFRS tanınırlıkları farkındalıkları ve teknik bilgileri açısından anlamlı bir farkın varlığı tespit edilmiştir. Bir diğer hipotez analizi sonucunda öğrencileri mezun olduktan sonra yapmayı planladıkları meslek ile TMS/TFRS farkındalıkları ve teknik bilgisi grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Buna göre mezun olduktan sonra akademisyenlik ve mali müşavirlik mesleğini icra etmeyi planlayan öğrencilerin TMS/TFRS farkındalığının ve bu konudaki

teknik bilgisinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. TMS/TFRS tanınırlığı için ise muzun olduktan sonra yapmayı planladıkları mesleklere bakılmaksızın tüm öğrencilerin bu konuda bilgi sahibi olduğu sonucuna varılmıştır. Bir diğer hipotez sonucuna göre öğrencilerin staj/iş tecrübeleri ile TMS/TFRS farkındalığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Atatürk ve Akcanlı (2013), muhasebe eğitimi veren akademisyenler üzerinde yapıları araştırmada, akademisyenlerin kendilerini TMS/TFRS konularında iyi düzeyde bilgi sahibi oldukları şeklinde nitelendirdikleri, muhasebe standartlarının gerekliliğini kabul ettikleri ve ancak uygulamada bilgi eksikliğinin olduğunu belirttikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Ülkü ve Gököz (2013), çalışmalarında Yalova Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü Öğrencileri ile Yalova MYO Muhasebe ve Vergi Bölümü öğrencilerinin UFRS farkındalık ve algı düzeylerini araştırmış ve öğrencilerin çoğunun UFRS'ni hiç duymadıklarını ve konu hakkında eğitim almadıklarını belirlemişlerdir.

Yıldız ve Yanık'ın (2013), 'Yükseköğretimde Öğrenim Gören öğrencilerin muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki Algıları: Ampirik Çalışma' isimli araştırmaları Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü 3. ve 4. Sınıf öğrencilerinin Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki algılarının ortaya konulması amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda, öğrencilerin muhasebe mesleğine ilgi düzeyi, muhasebe mesleğini icra etme durumu, iş/staj durumu, ticaret meslek lisesi olma durumu, bölüm tercih sırası, son sınıfta okuma durumları ile öğrencilerin standartlar hakkındaki algıları arasındaki ilişki analiz edilmiştir. Sonuç olarak ise, muhasebe mesleğine ilgisi yüksek olan öğrenciler ile mesleğe ilgisi düşük olan öğrenciler arasında; muhasebe alanında çalışmayı düşünenler ve düşünmeyenlerin algıları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmış, diğer faktörlerde ise anlamlı bir fark çıkmamıştır.

Yanık vd. (2013), 'Muhasebe Eğitimi Gören Ön Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Standartları Hakkındaki Algıları Üzerine Bir Araştırma' isimli çalışmasında Kocaeli Üniversitesi'ne bağlı Gazanfer Bilge, Gebze, Hereke Ömer İsmet Uzunyol, İzmit ve Kocaeli Meslek Yüksek Okullarında Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programlarında öğrenim gören öğrencilerin TMS hakkındaki algılarını ortaya koymak

amacıyla yapılmıştır. Araştırma sonucunda, muhasebe mesleğini mezuniyetten sonra icra etmeyi düşünen öğrencilerle, muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünmeyen öğrenciler, muhasebe mesleğine ilgi düzeyi yüksek olan öğrenciler ile mesleğe ilgi düzeyi düşük olan öğrenciler, staj ve iş tecrübesi olan öğrenciler ile staj ve iş tecrübesi olmayan öğrenciler, son sınıfta okuyan öğrenciler ile birinci sınıfta okuyan öğrenciler arasında muhasebe standartlarını algılamaları bakımından anlamlı farklar ortaya çıkmıştır. Ticaret meslek lisesi mezunu öğrenciler ile diğer liselerden mezun olan öğrenciler ve bölümü ilk sırada tercih eden öğrenciler ile 2. Ve diğer sırada tercih eden öğrenciler arasında muhasebe standartlarını algılamaları bakımından anlamlı farklar ortaya çıkmamıştır.

Kurnaz (2012), muhasebe Öğrencilerinin TAS ve TFRS hakkındaki Farkındalıklarını Etkileyen Faktörlerin İstatistiksel Analizi konusunda yaptığı araştırmada iktisadi ve idari bilimler fakültesinde muhasebe bölümü dışında okuyan öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki farkındalık düzeyinin muhasebe bölümünde okuyan öğrencilerden düşük olduğu ortaya çıkmıştır.

Bunea ve arkadaşları (2012), Romanya’da küçük ve orta boy işletmelerin farklı finansal raporlamaları konusunda profesyonel muhasebecilerin algıları üzerine bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada araştırmaya dahil olan KOBİ’lerin yarısından fazlasının mevcut IFRS düzenlemelerinin kendileri için uygun basitlikte olmadıklarını algıladıklarını ortaya konulmuştur. Söz konusu çalışmada bu işletmeler için daha fazla basitleştirilmiş raporlama sistemine ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak bazı işletmelerin mevcut uygulamaların IFRS’den daha yeterli olduğu tespit edilmiştir.

Mascia Ferrari vd. (2012), IAS adaptasyonun firmaların kazançlarında bir iyileşme yapıp yapmadığı konusunda bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada IAS ve Alman muhasebe standartlarına göre işlemleri yapan işletmelerin muhasebe kayıtları analiz edilmiş, analiz sonucunda IAS’ye göre muhasebe işlemlerini gerçekleştiren firmaların bazı sektörlerde daha iyi kazanç sağlayabildikleri, fakat hizmet sektöründeki firmalarda önemli bir fark olmadığını bulmuşlardır. Yazarlar, yatırımcıların, küçük ve orta ölçekteki işletmelerin yöneticilerinin aksine muhasebe standartlarının kısmen daha faydalı olacağını algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Naoum vd. (2011), Yunanistan’da uluslar arası finansal ve raporlama standartlarının uygulanmaya başlamasından sonra Yunan firma yöneticilerinin fayda ve maliyet algısı konusunda bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada; araştırmaya dahil olan firma yöneticilerinin çoğunun IFRS’nin Yunan firmalarının yayınladıkları finansal tabloların kalitesinin geliştirdiğinin algılamalarına rağmen, bu yöneticiler IFRS’nin ilk uygulama maliyetleri ile ilgili çok ciddi endişelerinin bulunduğunu ortaya konulmuştur.

Çankaya ve Hatipoğlu (2011), yaptıkları anket çalışması ile muhasebe meslek mensuplarının UMS’nin ülkemiz koşullarında uygulanabilirliğine ilişkin beklentilerin neler olduğunu ve bu beklentileri meslek mensuplarına ait demografik faktörler ve UMS/IFRS’nin uygulanabilirliğine etki edebilecek faktörlerden hangilerinin etkilendiğini tespit etmeye çalışmışlardır. Diğer bir çalışmada Erol Fidan ve Cinit (2013), Bursa iline kayıtlı muhasebe meslek mensuplarının bilgi düzeylerini ölçerek standartları algılama düzeyleri açısından farklılık olup olmadığını araştırmış ve meslek mensuplarının çoğunun eğitim kurslarına katıldığı ancak TFRS ve KOBİ TFRS bilgi düzeylerinin az olduğu, kendi çabalarıyla TFRS’ni öğrenemeyeceklerini düşündüklerini görmüşlerdir.

Dağlar, Çelik ve Mortaş (2011), ‘Muhasebe Öğrenimi Gören Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkındaki Farkındalıklarına Yönelik Bir Araştırma’ isimli çalışmasında Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi’ne bağlı meslek yüksekokullarında öğrenim gören muhasebe ve vergi uygulamaları programı öğrencilerine Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki farkındalık ve düzeylerini ölçen sorular sormuşlardır. Araştırma sonucunda özellikle muhasebe mesleğine ilgisi yüksek olan ve mezun olduktan sonra muhasebecilik yapmayı düşünen öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki farkındalıklarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Çelenk vd. (2010), yaptığı araştırma Marmara Üniversitesi Türkçe işletme bölümü öğrencilerinden Marmara Üniversitesi Türkçe işletme bölümünde eğitim faaliyetini sürdüren lisans son sınıf öğrencileri, yüksek lisans ve doktora ders aşamasındaki öğrencileri kapsamaktadır. Bu çalışmada muhasebe alanını seçmiş öğrencilerin muhasebe alanına ilk yönelimlerini ve öğrencilerin muhasebeye eğiliminde muhasebe dersi ve hoca faktörünün etkisi ile muhasebe alanına yaklaşım düzeyi ortaya çıkartılması amaçlanmıştır. Öğrencilerin büyük bir kısmının muhasebe alanında çalışan

bir tanıdığına olması muhasebe alanına yönelmede yeterince etkili olmadığı söylenebilir. Ankete katılan öğrencilerin büyük bir kısmının muhasebe alanını seçmeden önce planladıkları bir kariyer alanı varken, sonrasında muhasebe alanına yöneldikleri görülmektedir. Bu durum muhasebeye yönelmede muhasebe alanında çalışan tanıdıklarının nispeten etkin olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin muhasebeye eğilimlilerin de muhasebeye ilişkin alınan ilk derslerin önemli bir etkisinin olduğudur. Muhasebe alanının seçiminde etkili olan diğer faktörlerden en önemlisi bu alanda iş bulma imkânının yüksek olmasıdır. Bu faktör, öğrencilerin muhasebe alanına yönelmelerinde önemli bir etken konumundadır. Ayrıca öğrenciler açısından muhasebe alanının prestij ve statü sağlıyor olarak görülmesi de önem arz etmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin büyük bir kısmının muhasebe alanını seçmiş olmaktan memnun olduklarını söylemek mümkündür.

Marianne ve Carol (2010), muhasebe öğrencilerinin uluslar arası finansal raporlama standartlarını algısı konusunda bir çalışma yapmışlardır. Çalışmada yazarlar, öğrencilerin yarısının ABD'nin kabul ettiği muhasebe standartlarını (GAAP) ve IFRS'yi ABD'de finansal raporlama standardı olarak gördüklerini, öğrencilerin büyük çoğunluğu ise (%72) sadece IFRS'yi finansal raporlama standardı olarak gördüklerini ortaya koymuşlardır. Ayrıca bu çalışmada, muhasebe eğitimi almayan öğrencilerin, muhasebe eğitimi alan öğrencilere göre GAAP'ı finansal raporlama standardı olarak daha fazla kabul ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Munter ve Reckers (2009) 2008 yılında KPMG ve Amerikan Muhasebe Kurumu Eğitim Komitesi ile ortak yapılan bir anketle 530 akademisyene genel olarak UFRS'nin ders müfredatına giriş zamanı, CPA sınavlarına giriş zamanı, öğrencilerin ne zaman tam olarak UFRS konularına hâkim olacaklarını bekledikleri gibi çeşitli sorular yönlendirmişlerdir. Anket sonucunda akademisyenlerin çoğunluğu bu sorular için 2011 yılını işaret etmişlerdir.

Özcan, Ünal ve Helhel (2009), Akdeniz Üniversitesi bünyesinde yer alan bir Meslek Yüksek okulu'nun muhasebe bölümü öğrencilerine yönelik olarak cinsiyet ve öğrenim durumunun mesleğe karşı tutumunu değerlendirdikleri çalışmalarında; öğrencilerin öğrenim gördükleri programdan memnun kaldıkları, eğitimlerinin iş bulmada önemli katkılar sağlayacağı ve toplumun mesleğe bakışının pozitif yönde

olduğunu tespit etmişlerdir. Bu bağlamda araştırmaya dâhil olan öğrenciler muhasebe mesleğine olumlu yönde yaklaşmışlardır.

Ünal ve Doğanay (2009), ‘Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitiminin Etkinliği: Sayıştay Özelinde Ampirik Bir Çalışma’ isimli araştırmalarında Sayıştay’da görev yapan baş denetçi, denetçi ve denetçi yardımcılarında lisans düzeyindeki muhasebe grubu derslerinin ihtiyaca uygunluğuna, yeterliliğine ve güncelliğine ilişkin sorular sorulmuştur. Muhasebe gurubu derslerinin lisans eğitimi içindeki ağırlığı katılımcıların yaklaşık yarısı tarafından yeterli görülmekteyken, derslerin güncelliği konusunda sadece %29’luk kısmı olumlu görüş belirtmiştir.

Erol ve Erkan’ın (2008), lisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin başarılarını etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik yaptıkları araştırmada, işletme bölümünü tercih edenlerin %98’i Ticaret Lisesi dışındaki liselerden olduğu işletme bölümünü öğrencilerin kendi istekleriyle tercih ettikleri, öğrencilerin muhasebe derslerine ilgi duydukları, Ticaret Lisesi mezunlarının muhasebe derslerinde daha başarılı olduğu, öğrencilerin çoğu işletme bölümünden mezun olduktan sonra daha rahat iş bulacakları, öğretim elemanının ders işlemedeki tutum ve davranışlarının ve ders işleme tekniğinin muhasebe derslerindeki başarıyı arttırdıkları, eğitim kurumunun fiziki şartlar yönünden yetersiz olması, muhasebe derslerindeki başarıyı etkilediği tespit edilmiştir.

Mısırlıoğlu (2008), İngiltere’de öğretim ve öğrenme deneyimi üzerine yaptığı çalışmasında; muhasebe eğitiminde öğrenci odaklı öğretim yaklaşımını vurgulamaktadır. Bu yaklaşımda, ilgili konularda kısa soru ve cevaplarla ve konu ile ilgili kritik sorularla öğrencinin konuya ilgisi sağlanmalıdır. Ayrıca; öğrenciye verilecek olan bilgi, öğrencilerin ihtiyaçlarına göre ve diğer disiplinlerle ilişki kurulabilecek şekilde düzenlenmelidir. Ders programı ve dersler, öğrencilerin amaçları da dikkate alınarak planlanmalıdır.

Zarb ve Jagolinzer (2008) ABD’de yaptıkları araştırma ile uluslar arası muhasebe dersi veren akademisyenlerden çoğunun bir dönemlik muhasebe ders müfredatının yalnız 60-89 dakikalık kısmını UMS/UFRS konuları için ayırdıklarını tespit etmişlerdir.

Bekçi (2007), Batı Akdeniz Bölgesi'nde faaliyette muhasebe meslek mensuplarının TMS/TFRS hakkındaki görüşlerinin tespit edildiği çalışmada, TMS ve UMS'nin birbiriyle uyumlu olması var olduğu belirlenmiştir. 2007 yılında yapılan bir diğer çalışmada Akdoğan, TMS uygulamalarında karşılaşılan sorunları; standartların anlaşılma zorluğu, farklı uygulama seçeneklerini bünyesinde barındırması ve eğitimli personel ihtiyacı olarak ifade edilmiştir.

Kaya (2007) tarafından, öğrencilerin ilk muhasebe dersini nasıl algıladıklarına ve sonraki dönemlerde muhasebeye ilişkin tercihlerinde etkili olup olmadığına yaptığı bir çalışmada; öğrencilerin muhasebe dersinin dönem başı ve dönem sonu algılanmaları arasında önemli değişimler ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin, dersin zaman alıcı ve zor olması açısından ortak düşünceye sahip oldukları tespit edilmiştir.

Romir (2007), ilk olarak yurtdışında yapılan çalışmaların birinde, Romir Monitoring adlı bir araştırma kurumu Rusya'da muhasebeci, denetçi, bilgi kullanıcıları, eğitici ve öğrenciler üzerinde bir anket uygulamış ve UMS'nin uygulanmasını zorunlu kılan yasal düzenlemelerin olmaması, eğitim materyallerinin eksikliği, insan kaynaklarına ilişkin eksikliklerin olması gibi nedenlerin UMS'nin uygulanma başarısını etkileyen başlıca engeller olduğunu tespit etmiştir.

Sultanoğlu ve Diğerleri (2007), muhasebe derslerini ve yüksek lisans aşamasında yeniden ele almışlardır. Elde edilen bulgulara göre; muhasebe eğitiminde zorunlu derslerin yanında öğrencilerin ilgi alanlarına yönelik seçmeli derslere ağırlık verilmeli, yüksek lisans aşamasında programların amaçları net olarak belirlenmeli ve profesyonel muhasebecilere yönelik dersler verilmeli, doktora eğitiminde de daha fazla araştırma teknikleri ve yöntemleri yer almalıdır.

Demir ve Çam (2006), muhasebe bölümü öğrencilerinin muhasebe öğreniminde başarı düzeylerini olumsuz etkileyen faktörler üzerine yaptıkları çalışmada; öğrencilerin muhasebe bölümünde okumaktan memnun oldukları, tekrar muhasebe bölümünü seçmede istekli oldukları yönünde sonuçlar ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin, muhasebe öğreniminde başarıyı olumsuz yönde etkileyen en önemli faktörlerin sırasıyla; temel bilgi seviyesinin yetersizliği, ders işleme tarzının yanlışlığı, uygulama düzeyinin yetersizliğidir.

Jermakowicz, Tomaszewski (2006), yaptıkları çalışmada IFRS adaptasyonu konusunda uygun eğitim, mesleki tecrübe ve bilgi eksikliğinin önemli problemler olduğunu ortaya koymuşlardır. Ayrıca yazarlar, şirket çalışanları için eğitim programlarının, piyasa ile iletişim, performansın ölçülmesi ve işletme faaliyetlerinin tamamıyla farklı sistemler olmasından dolayı çalışanların standartları benimsemesi için gerekli olduğunu ve bu eğitimlerin standartlar benimseninceye kadar devam etmesi gerektiğini iddia etmişlerdir. Bununla birlikte söz konusu çalışmada denetim firmalarının bu eğitim programlarında kritik öneme sahip olduğu belirtilmiştir.

3.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın öncelikli olarak amacı, Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları Konusunda Üniversite öğrencilerinin bilgi ve algı seviyesini ölçmektir. Ayrıca muhasebe öğretimi gören öğrencilerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki farkındalık düzeylerini tespit etmektir. Bu bağlamda; söz konusu farkındalığın öğrencilerin ‘mesleğe ilgi düzeyi’, ‘mezuniyet sonrası mesleği icra etmeyi düşünüp düşünmediği’, ‘muhasebe alanında staj yapıp yapmadığı’, ‘mezun olduğu lise türü’, ‘bölümü’, ‘okuduğu sınıf’, ‘seçmeli ders alıp almadığı’, ‘cinsiyeti’, ‘yaşı’ gibi özelliklerle ilişkili olup olmadığı araştırılacaktır.

3.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Gelişmiş ekonomiler olarak ifade edilen ülkelerde ortaya çıkmış ve oluşturulmuş olan UFRS, muhasebe ve finans dünyası için devrim niteliğindeki bir gelişme olarak görülmektedir. Başta AB ülkeleri olmak üzere, gelişmiş ve gelişmekte olan pek çok ülkede belirli düzeylerde de olsa uygulamaya girmiş durumdadır. UMS/UFRS setinin kapsam ve nitelik olarak gelişmiş ülkelerin ihtiyaçlarına ve koşullarına uygun olduğu söylenebilir. Ancak az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelere uygulanmasında sorunlar yaşandığı ve yaşanacağı gerçektir. Dolayısıyla UMS/UFRS setinin gelişmekte olan bir ülke olan Türkiye’de uygulanabilirliğine ilişkin düşüncelerin veya beklentilerin neler olduğunun belirlenmesi önem kazanmaktadır. Özellikle mesleki teknik eleman

yetiştirilen üniversitelerde Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları konusunda ne düzeyde eğitim verildiği konusu önem arz etmektedir.

Bu çalışma ile Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi'nde öğrencilerin Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları konusundaki bilgi ve algı düzeyleri arasında fark olup olmadığı tespit edilmeye çalışılacaktır. Konu ile ilgili Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi üzerinde böyle bir araştırma yapılmadığı için böyle bir çalışmadan elde edilecek bilgilerle diğer araştırmacılara, akademik eğitim veren hocalarımıza öğrencilerimizin Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları konusunda ne kadar bilgili oldukları konusunda önemli bilgi kaynağı olacaktır.

3.4. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI

Bu araştırmanın örneklemini Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Muhasebe ve Denetim Bölümü ve Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik bölümleri ikinci sınıf öğrencileri ile Pazaryeri Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü ikinci sınıf öğrencileri, Gölpazarı Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü ikinci sınıf öğrencileri ve Bozüyük Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü ikinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Çalışma 2015-2016 güz dönemi öğrencileri ile sınırlıdır. Araştırmaya örneklem seçilirken Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları hakkında ders almış ya da alması mümkün olan bölüm ve sınıflar seçilmiştir. 2015- 2016 güz döneminde işletme bölümüne kayıtlı toplam öğrenci sayısı 684 olup, 249 öğrenciye ulaşılmıştır. Uygulamalı Bilimler Yüksek Okuluna kayıtlı öğrenci sayısı 73 olup, bu öğrencilerin 38'ine ulaşılmıştır. Meslek Yüksekokullarında ise ikinci sınıfa kayıtlı 136 öğrenci olup, 80'ine ulaşılmıştır. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde basit tesadüfi örnekleme yöntemi formülü (Nakip, 2003: 212-214) kullanılmış ve % 95 güven düzeyinde ve \pm %5 sapma aralığında 893 evren büyüklüğü için önerilen örneklem büyüklüğü olarak 269 kişi olarak hesaplanmıştır. Çalışmada 367 anket değerlendirmeye alınmıştır.

3.5. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmada anket yöntemi kullanılmış olup, veriler basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen öğrencilere yüz yüze uygulanan anket sorularına verdikleri cevaplar ile elde edilmiştir. Anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin demografik özellikleri, ikinci bölümde öğrencilerin TMS/TFRS hakkında bilgi düzeylerini tespit etmeye yönelik tek uçlu (Evet/Hayır/Bilgim yok) ile ölçülen sorular, üçüncü bölümde TMS/TFRS hakkındaki görüşlerini tespit etmeye yönelik 5'li Likert (5. Kesinlikle katılıyorum, 4.Katılıyorum, 3. Fikrim Yok, 2. Katılmıyorum, 1. Kesinlikle Katılmıyorum) ile ölçülen sorular sorulmuştur. Ankette toplamda 51 adet soru yer almaktadır. Veriler IBM SPSS Statistics 21 Programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

3.6. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

H1: Öğrencilerin cinsiyetleri ile TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H2: Öğrencilerin yaşları ile TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H3: Öğrencilerin muhasebe mesleğinde çalışma istekleri ile TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H4: Öğrencilerin staj yapmış olmaları açısından TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeylerinde istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H5: Öğrencilerin TMS/TFRS'ler ile ilgili seçmeli ders almış olmaları ile TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H6: Öğrencilerin aldıkları derslerde TMS/TFRS'lerden bahsedilme durumları ile TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H7: Öğrencilerin okudukları bölüm ile TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H8: Öğrencilerin okudukları sınıf ile TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H9: Öğrencilerin mesleğe ilgi düzeyi ile TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H10: Öğrencilerin mezun olduğu lise ile TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır.

3.7. ARAŞTIRMANIN FREKANS SONUÇLARI

Çalışma için hazırladığımız ankette 51 soru bulunmaktadır. Anketin güvenilirliği Cronbach's Alpha yöntemi ile ölçülmüş ve Alpha katsayısı 0,705 olarak saptanmıştır. Bu değer 1.00'a yakın bir değer olduğundan anketin güvenilir olduğu söylenebilir.

3.7.1. Demografik Özellikler İle İlgili Frekans Sonuçları

Ankete katılan öğrencilerin demografik özelliklerinin ortaya konması değerlendirilmesi amacıyla, öğrencilere 12 soru yöneltilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılanların Cinsiyet Açısından Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	%
Kadın	219	59,7
Erkek	148	40,3
Toplam	367	100.00

Tablo 1'de katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımları verilmiştir. Ankete katılanların % 59,7'si bayan, % 40,3'ü ise erkektir. Tablo 1'de cinsiyet dağılımına baktığımızda kadınların erkeklere oranla daha fazla katılımda olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 2: Araştırmaya Katılanların Yaş Dağılımı

Yaş Dağılımı	Frekans	%
20 ve altı	152	41,4
21 ve üstü	215	58,6
Toplam	367	100.00

Tablo 2'ye bakıldığında anketimize katılan öğrencilerimizin % 41,4'ü 20 yaş ve altı % 58,6'sı ise 20 yaş ve üstü yaş grubundadır.

Tablo 3: Araştırmaya Katılanların Mezun Olduğu Lise Türü Dağılımı

Mezun Olduğu Lise Türü	Frekans	%
Düz Lise	147	40,1
Anadolu Lisesi	54	14,7
Ticaret Meslek Lisesi	66	18,0
Diğer Meslek Liseleri	83	22,6
Diğer	17	4,6
Toplam	367	100.00

Araştırmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları liselere ait bilgiler Tablo 3'te görüldüğü gibidir. Buna göre mezun olunan liselere bakıldığında düz lise % 40,1 ile en büyük paya sahiptir. Anadolu liselerinden mezun olunanların oranı %14,7, ticaret meslek liselerinden mezun olanların oranı %18, diğer ticaret meslek liselerinden mezun olanların oranı %22,6'dır. En düşük orana sahip olan (%4,6) diğer lise türüdür.

Tablo 4: Araştırmaya Katılanların Bölüm Türü Dağılımı

Bölüm Türü Dağılımı	Frekans	%
İşletme Bölümü	249	67,8
Muhasebe ve Denetim Bölümü	21	5,7
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Bölümü	17	4,6
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı	80	21,8
Toplam	367	100.00

Tablo 4'de bakıldığında araştırmaya katılan öğrencilerin okumakta oldukları bölümlerin dağılımları gösterilmektedir. Tabloya baktığımızda % 67,8'le en yüksek orana sahip bölüm İşletme Bölümü görülmektedir. Muhasebe ve Denetim Bölümü ise % 5,7'lik bir orana sahiptir. Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümü % 21,8 ve % 4,6 ile en düşük orana sahip olan bölüm ise Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Bölümüdür.

Tablo 5: Araştırmaya Katılanların Öğrencilerin Okudukları Sınıflarının Dağılımı

Okuduğu Sınıf	Frekans	%
2	202	55,0
3	82	22,3
4	83	22,6
Toplam	367	100.00

Araştırmaya katılan öğrencilere yönelik şu anda bulunmuş oldukları sınıf sorulmuştur. Bu soruya verilen cevapta Tablo 5'te görölmektedir. Öğrencilerin % 55'i ikinci sınıf, % 22,3'ü üçüncü sınıf, % 22,6'sı ise dördüncü sınıf öğrencisidir.

Tablo 6: Araştırmaya Katılanların Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine İlgisi Düzeyi

Muhasebe Mesleğine İlgisi Düzeyi	Frekans	%
Düşük	90	24,5
Orta	217	59,1
Yüksek	59	16,1
Cevapsız	1	0,3
Toplam	367	100.00

Araştırmaya katılan öğrencilere mesleğe yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla, muhasebe mesleğine olan ilgi düzeyiniz nedir sorusuna verilen cevaplar Tablo 6'da görölmektedir. Bu soruya verilen cevaplarda en büyük orana % 59,1 ile "orta" cevabı olmuştur. % 24,6 ile "düşük ilgi" düzeyi ve en düşük oranla % 16,1 ile mesleğe "yönelik ilgi" düzeyi yüksek grup ilgi çekmiştir.

Tablo 7: Mezuniyet Sonrası Muhasebe Mesleğini İcra Etme Durumu

Cevap	Frekans	%
Evet	235	64,0
Hayır	131	35,7
Cevapsız	1	0,3
Toplam	367	100.00

Öğrencilerimizin mezun olduğunda % 64,2'si muhasebe alanında çalışmayı düşünmektedir. Geriye kalan % 35,8'i ise muhasebe alanında çalışmayı düşünmemektedir.

Tablo 8: Muhasebe Alanında Herhangi Bir Yerde Staj Yapma Durumu

Cevap	Frekans	%
Evet	124	33,8
Hayır	243	66,2
Toplam	367	100.00

Ankete katılan öğrencilerden muhasebe alanında herhangi bir kurum ya da kuruluşta staj yapıp yapmadığını sordüğümüzde araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir kısmı % 66,2 oranla muhasebe alanında herhangi bir yerde staj yapmamışlardır. Muhasebe alanında staj yapmış öğrencilerin sayısı ise, %33,8 oranındadır.

Tablo 9: TMS / TFRS Hakkında Okuduğunuz Bölümde/Programda Derslerde Bahsedilme Durumu

Cevap	Frekans	%
Evet	279	76,0
Hayır	88	24,0
Toplam	367	100,00

Araştırmaya katılan öğrencilere yönelik TMS/TFRS hakkında öğrenim gördüğünüz bölümde ya da programda az da olsa bahsedildi mi? diye soru yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerimizin vermiş oldukları cevapları incelediğimiz de Tablo 9'daki durum ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlara göre öğrencilerimizin % 76' sını bölüm ya da programlarında TMS ve TFRS'lerden bahsedilip bahsedilmediği sorulmuştur. % 24'ü ise bölüm ya da programlarında TMS TFRS'lere ait hiçbir bilgi verilmediği düşüncesinde oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 10: TMS/TFRS Standartları Hakkında Açılmış Ayrı Bir Seçmeli Ders Alınması Durumu

Cevap	Frekans	%
Evet	42	11,4
Hayır	325	88,6
Toplam	367	100.00

Ankete katılan öğrencilere yönelik olarak TMS/TFRS ile ilgili seçmeli ders alıp almadığı sorulduğunda ise öğrencilerden aldığımız cevaplar Tablo 10’da görülmektedir. Verilen cevaplara baktığımızda öğrencilerin % 11,4’ü TMS/TFRS’yi ayrı seçmeli ders aldığını belirtirken, %88,6’sı ise TMS/TFRS ile ilgili zorunlu derslerden başka seçmeli ders almadığını belirtmektedir.

Tablo 11: TMS/TFRS Standartları Hakkında Alınan Derslerin Yeterliliği

Cevap	Frekans	%
Evet	93	25,3
Hayır	272	74,1
Cevapsız	2	0,5
Toplam	367	100,00

Araştırmaya katılan öğrencilere “TMS/TFRS ile ilgili dersleri yeterli buluyor musunuz?” şeklinde bir soru yönelttiğimizde ise, öğrencilerin büyük bir kısmı % 74,5 oranla verilen ders saatini yetersiz bulmaktadır. Geriye kalan % 25,5’lik kısımda kalan öğrenciler ise TMS/TFRS dersleri ile ilgili ders saatlerini yeterli görmektedirler.

3.7.2. TMS/TFRS Hakkında Bilgi Düzeyleri İle İlgili Frekans Sonuçları

Bu bölümde öğrencilere yöneltilen sorular öğrencilerin TMS/TFRS ile ilgili genel bilgi düzeylerini ölçmeye yöneliktir. Bu bölümde öğrencilere bu soruları yöneltme amacımız öğrencinin bölümünde ya da programında veya güncel bilgilerden TMS/TFRS hakkında ne kadar bilgi düzeylerinin olduğunu ölçmeye yöneliktir. Bu bölümde sorulara öğrenciler “evet, hayır, bilgim yok” şeklindeki cevap seçeneklerinden birini vermişlerdir.

Tablo 12: TMS/IFRS Dünya Çapındaki Muhasebe Standartlarının İngilizce'den Birebir Çevirisidir Sorusu

Cevap	Frekans	%
Evet	110	30,0
Hayır	38	10,4
Bilgim Yok	219	59,7
Toplam	367	100,00

Araştırmaya katılan öğrencilere yönetilen TMS/IFRS dünya çapındaki muhasebe standartlarının İngilizce'den birebir çevirisidir, sorusuna öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar şu şekildedir. Öğrencilerin vermiş oldukları cevaplarda % 59,7 gibi yüksek bir oranla öğrenciler TMS/IFRS dünya çapındaki muhasebe standartlarının İngilizce'den birebir çevirisi olup olmadığı bilgisine sahip olmadıkları görülmüştür. Araştırmaya katılanların % 30'u ise standartların İngilizce'den birebir çeviri olduğu görüşündedir. % 10,4'ü ise standartların İngilizce'den birebir çeviri olduğu kanaatinde değildirler. Araştırmada sorulan bu sorunun cevabı ülkemizde şu anda kullanmakta olduğumuz TMS/IFRS dünya çapındaki muhasebe standartlarının İngilizce'den birebir çevirisidir şeklinde olacaktır.

Tablo 13: TMS/IFRS'lerin Uygulanabilmesi İçin Resmi Gazetede Yayımlanması Zorunludur Sorusu

Cevap	Frekans	%
Evet	156	42,5
Hayır	20	5,4
Bilgim Yok	191	52,0
Toplam	367	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilere TMS/IFRS'lerin uygulanabilmesi için Resmi Gazetede yayımlanması zorunlu olup olmadığı soruldu. Öğrencilerden % 52'si standartların Resmi Gazete'de yayımlanmasının zorunlu olup olmadığı bilgisine sahip değildirler. 156 kişi ile % 42 si standartların Resmi Gazete'de yayımlanmasının zorunlu olduğu bilgisine sahiptir. Araştırmaya katılanların % 5,4'ü ise standartların gazetede yayımlanmasının zorunlu olduğu bilgisine sahip değildir.

Tablo 14: Kamuya Hesap Verme Yükümlülüğü Bulunan Bütün İşletmeler Tam Set TFRS’yi Kullanır Sorusu

Cevap	Frekans	%
Evet	126	34,3
Hayır	31	8,4
Bilgim Yok	210	57,2
Toplam	367	100,0

Araştırmada sorulan kamuya hesap verme yükümlülüğü bulunan bütün işletmeler tam set TFRS’yi kullanır sorusu soruldu. Öğrencilerin verdiği cevaplar Tablo 14’te görülebilmektedir. Öğrencilerin % 57,2’sinin bu konuda bilgisi olmadığı verilen cevaplardan anlaşılmaktadır. Ayrıca öğrencilerin % 34,3’ü kamuya hesap verme yükümlülüğü bulunan bütün işletmeler Tam Set TFRS’yi kullanır cevabını vermiştir. Verilen cevapların % 8,4’ü ise hayır cevabını vermişlerdir. Bu sorumuzun cevabı kamuya hesap verme yükümlülüğüne sahip tüm işletmeler Tam Set TFRS’yi kullanma yükümlülüğüne sahiptir olacaktır.

Tablo 15: TMS/TFRS Standartları İle Finansal Tabloların Biçimsel Yapısı ve İçeriği Değişmiştir Sorusu

Cevap	Frekans	%
Evet	134	36,5
Hayır	30	8,2
Bilgim Yok	203	55,3
Toplam	367	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilere yönelik “TMS/TFRS standartları ile finansal tabloların biçimsel yapısı ve içeriği değişmiştir” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 15’te görülmektedir. Öğrencilerin % 55,3’ü TMS/TFRS standartları ile finansal tabloların biçimsel yapısı ve içeriğin değişip değişmediği konusunda bilgilerinin olmadığı görülmektedir. % 36,5’i ise TMS/TFRS standartları ile finansal tabloların biçimsel yapısı ve içeriğinin değiştiği görüşündedir. % 8,2’si ise TMS/TFRS standartları ile finansal tabloların biçimsel yapısı ve içeriğinin değişmediği

görüştüğüdür. Bu sorunun cevabına baktığımızda TMS/IFRS standartları ile finansal tabloların biçimsel yapısı ve içeriği değişmiştir şeklinde olacaktır.

Tablo 16: TMS/IFRS Standartları İle Finansal Tabloların Değerleme Ölçütlerinde Değişme Meydana Gelmemiştir Sorusu

Cevap	Frekans	%
Evet	73	19,9
Hayır	72	19,6
Bilgin Yok	222	60,5
Toplam	367	100,0

TMS/IFRS standartları ile finansal tabloların değerlendirme ölçütlerinde değişme meydana gelmemiştir sorusuna verilen cevap ise Tablo 16'da verildiği gibidir. Araştırmaya katılanların % 60,5'i TMS/IFRS standartları ile finansal tabloların değerlendirme ölçütlerinde değişme olup olmadığı konusunda bilgilerinin olmadığı görülmektedir. Öğrencilerin %19,9'u TMS/IFRS standartları ile finansal tabloların değerlendirme ölçütlerinde değişme meydana geldiği bilgisine sahiptirler. %19,6'sı ise TMS/IFRS standartları ile finansal tabloların değerlendirme ölçütlerinde değişme meydana gelmemiştir görüşündedirler. Araştırmada sorulan TMS/IFRS standartları ile finansal tabloların değerlendirme ölçütlerinde değişme meydana gelmemiştir sorusuna evet cevabını veren katılımcılar doğru cevap vermişlerdir.

Tablo 17: TMS/IFRS Standartları İle Birlikte Dipnotlarda ve Açıklayıcı Bilgilerdeki Ayrıntı Azalmıştır Sorusu

Cevap	Frekans	%
Evet	56	15,3
Hayır	72	19,6
Bilgin Yok	239	65,1
Toplam	367	100,0

TMS/IFRS standartları ile birlikte dipnotlarda ve açıklayıcı bilgilerdeki ayrıntı azalmıştır sorusuna verilen cevaplar Tablo 17'de verilmiştir. Alınan cevaplara bakıldığında % 65,1 oran ile TMS/IFRS standartları ile birlikte dipnotlarda ve

açıklayıcı bilgilerdeki ayrıntı azalmıştır bilgisine verilen cevap bilgim yok olmuştur. % 19,6'sı TMS/TFRS standartları ile birlikte dipnotlarda ve açıklayıcı bilgilerdeki ayrıntı azalmıştır bilgisine katılmamaktadırlar. Öğrencilerin %15,3'lük kısmı ise, TMS/TFRS standartları ile birlikte dipnotlarda ve açıklayıcı bilgilerdeki ayrıntı azalmıştır görüşündedir. Araştırmada sorulan TMS/TFRS standartları ile birlikte dipnotlarda ve açıklayıcı bilgilerdeki ayrıntı azalmıştır sorusuna katılımcıların verdiği hayır cevabı doğrudur. TMS/TFRS ile birlikte dipnotlarda bilgi azalmamış; aksine açıklayıcı bilgi ve ayrıntı artmıştır.

Tablo 18: TMS Finansal Araçlar Standardına Göre Menkul Kıymetlere Finansal Araç Denilmektedir Sorusu

Cevap	Frekans	%
Evet	88	24,0
Hayır	36	9,8
Bilgim Yok	243	66,2
Toplam	367	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilere TMS Finansal Araçlar Standardına göre Menkul Kıymetlere Finansal Araç denilmektedir sorusu sorulmuştur. Verilen cevaplar Tablo 18'de görülmektedir. Öğrencilerin % 66,2'si TMS Finansal Araçlar Standardına göre Menkul Kıymetlere Finansal Araç denilmektedir bilgisine sahip değildir. % 24'ü ise TMS Finansal Araçlar Standardına göre Menkul Kıymetlere Finansal Araç denilmektedir görüşüne sahiptir. % 9,8' yani, 36 öğrenci TMS Finansal Araçlar Standardına göre Menkul Kıymetlere Finansal Araç denilmediğini düşünmektedir. Bu sorunun cevabı 88 katılımcının da doğru cevaplandığı gibi evet seçeneğidir.

Tablo 19: TMS/TFRS İle Birlikte Bilançonun Adı Finansal Performans Tablosu Olarak Değişmiştir Sorusu

Cevap	Frekans	%
Evet	93	25,3
Hayır	43	11,7
Bilgim Yok	231	62,9
Toplam	367	100,0

Öğrencilerin “TMS/TFRS ile birlikte bilançonun adı finansal performans tablosu olarak değişmiştir” sorusuna verilen cevaplar şu şekilde verilmiştir. Öğrencilerin % 62,9’u TMS/TFRS ile birlikte bilançonun adı finansal performans tablosu olarak değişip değişmediği konusunda bilgiye sahip olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin % 25,3’lük kısmı ise TMS/TFRS ile birlikte bilançonun adı finansal performans tablosu olarak değişmiştir görüşündedir. Öğrencilerin % 11,7’si ise TMS/TFRS ile birlikte bilançonun adı finansal performans tablosu olarak değişmediği bilgisindedir. Sorunun doğru cevabı TMS/TFRS ile birlikte bilançonun adı finansal performans tablosu olarak değişir olacaktır.

Tablo 20: TMS/TFRS İle Birlikte Gelir Tablosunun Adı Kapsamlı Gelir Tablosu Olarak Değişmiştir Sorusu

Cevap	Frekans	%
Evet	114	31,1
Hayır	37	10,1
Bilgim Yok	216	58,9
Toplam	367	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilere “TMS/TFRS ile birlikte gelir tablosunun adı kapsamlı gelir tablosu olarak değişmiş midir?” şeklinde soru sorulmuştur. Öğrencilerin verdiği cevaplar Tablo 20’de verilmiştir. Öğrencilerin % 58,9’u TMS/TFRS ile birlikte gelir tablosunun adı kapsamlı gelir tablosu olarak değişip değişmediği konusunda bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. % 31,1’ i ise TMS/TFRS ile birlikte gelir tablosunun adı kapsamlı gelir tablosu olarak değiştiği konusunda fikir sahibidir. Öğrencilerin % 10,1’i ise TMS/TFRS ile birlikte gelir tablosunun adı kapsamlı gelir tablosu olarak değişmediği bilgisine sahiptir. Araştırmadaki bu sorunun cevabı TMS/TFRS ile birlikte gelir tablosunun adı kapsamlı gelir tablosu olarak değişmiş şeklinde olacaktır.

Tablo 21: 2015 İtibariyle TMS Standartları Yorumları İle Birlikte 30 Adettir Sorusu

Cevap	Frekans	%
Evet	58	15,8
Hayır	40	10,9
Bilgim Yok	269	73,3
Toplam	367	100,0

Öğrencilerin % 73,3'ü 2015 itibariyle TMS standartları yorumları ile birlikte 30 olup olmadığı konusunda bilgilerinin olmadığı konusunda bilgilerinin olmadığı görüşündedirler. % 15,8'i 2015 itibariyle TMS standartları yorumları ile birlikte 30 adettir görüşündedir. % 10,9'u ise 2015 itibariyle TMS standartları yorumları ile birlikte 30 adet olmadığı görüşündedir. TMS/TFRS ile birlikte standartların son hali şu şekildedir. 29 adet TMS ve 9 adet TMS yorumu toplam 38 adettir. Bu soruya araştırmaya katılan 40 öğrenci doğru cevap vermiştir.

Tablo 22: TMS/TFRS İle Birlikte Düzenlenecek Tablolar Arasında Öz Kaynak Değişim Tablosu Yoktur Sorusu

Cevap	Frekans	%
Evet	60	16,3
Hayır	68	18,5
Bilgim Yok	239	65,1
Toplam	367	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilere yönelik olarak “TMS/TFRS ile birlikte düzenlenecek tablolar arasında öz kaynak değişim tablosu yoktur” şeklindeki soruya verilen cevaplar Tablo 22’de görülebilmektedir. Ankete katılan öğrencilerin % 65,1’i TMS/TFRS ile birlikte düzenlenecek tablolar arasında öz kaynak değişim tablosu olup olmadığı konusunda bilgi sahibi değildirler. % 18,5’i TMS/TFRS ile birlikte düzenlenecek tablolar arasında öz kaynak değişim tablosu vardır görüşüne sahiptir. % 16,3’ü ise TMS/TFRS ile birlikte düzenlenecek tablolar arasında öz kaynak değişim tablosu yoktur bilgisindedir. Araştırmada sorulan bu sorunun cevabı hayır seçeneği olacaktır.

Tablo 23: Ülkemizde Standartları Yayınlama Görev ve Yetkisi TÜRMOB'dadır Sorusu

Cevap	Frekans	%
Evet	120	32,7
Hayır	21	5,7
Bilgim Yok	226	61,6
Toplam	367	100,0

Yapılan çalışmada “Türkiye’de Standartları yayınlama görev ve yetkisi TÜRMOB’da mıdır?” şeklinde sorulmuştur. Öğrencilerin verdiği cevaplarda % 61,6 oranında bilgin yok cevabı alınmıştır. % 32,7 oranında öğrenci Standartların yayınlanma görev ve yetkisinin TÜRMOB’da olduğu görüşündedir. % 5,7 oranındaki öğrenci ise, Standartları yayınlama görev ve yetkisi TÜRMOB’da olmadığı bilgisindedir. Araştırmada sorulan bu sorunun cevabı standartları yayınlama görev ve yetkisi TÜRMOB’tan KGK’na geçmiştir şeklinde olmalıdır.

Tablo 24: TMS/TFRS İle Birlikte Düzenlenecek Tablolar Arasındaki Nakit Akım Tablosunun Formatı Değişmiştir Sorusu

Cevap	Frekans	%
Evet	110	30,0
Hayır	25	6,8
Bilgim Yok	232	63,2
Toplam	367	100,0

Araştırmada “TMS/TFRS ile birlikte düzenlenecek tablolar arasındaki nakit akım tablosunun formatı değişmiş midir?” şeklinde soru sorulmuştur. Anketi cevaplayan öğrencilerin % 63,2’si TMS/TFRS ile birlikte düzenlenecek tablolar arasındaki nakit akım tablosunun formatı değişip değişmediği konusunda bilgi sahibi değildirler. % 30’u ise TMS/TFRS ile birlikte düzenlenecek tablolar arasındaki nakit akım tablosunun formatı değiştiği bilgisine sahip durumdadır. % 6,8 ise hayır cevabı vermiştir. Araştırmada sorulan bu sorunun cevabı evet seçeneği ile standartlar ile birlikte nakit akım tablosunun formatı değişmiştir şeklindedir.

Tablo 25: TMS/TFRS İle Birlikte Kullanılan Tekdüzen Hesap Planına Yeni Hesap Kod ve İsimleri Eklenmesi Gereği Doğmuştur Sorusu

Cevap	Frekans	%
Evet	131	35,7
Hayır	10	2,7
Bilgim Yok	226	61,6
Toplam	367	100,0

“TMS/TFRS ile birlikte kullanılan tekdüzen hesap planına yeni hesap kod ve isimleri eklenmesi gereği doğmuştur” sorusuna verilen cevap Tablo 25’te görülmektedir. Buna göre öğrencilerin büyük bir kısmı % 61,6’sı TMS/TFRS ile birlikte kullanılan tekdüzen hesap planına yeni hesap kod ve isimleri eklenip eklenmediği konusunda bilgi sahibi değildirler. % 35,7’si ise TMS/TFRS ile birlikte kullanılan tekdüzen hesap planına yeni hesap kod ve isimleri eklenmesi konusunda bilgilidirler. Öğrencilerin % 2,7’si TMS/TFRS ile birlikte kullanılan tekdüzen hesap planına yeni hesap kod ve isimleri eklenmesi konusunda bilgisizdir.

Tablo 26: 2015 İtibariyle TFRS Standartları Yorumlarıyla Birlikte 35 Adettir Sorusu

Cevap	Frekans	%
Evet	41	11,2
Hayır	27	7,4
Bilgim Yok	299	81,5
Toplam	367	100,0

Araştırmada sorulan “2015 itibariyle TFRS standartları yorumlarıyla birlikte 35 adettir” sorusuna verilen cevaplar Tablo 26’da verilmiştir. Öğrencilerin verdiği cevaplara baktığımızda % 81,5 oranla, 2015 itibariyle TFRS standartları yorumlarıyla birlikte 35 adet olup olmadığı konusunda bilgi sahibi değildirler. Öğrencilerin % 11,2’si ise 2015 itibariyle TFRS standartları yorumlarıyla birlikte 35 adet olduğu görüşündedir. % 7,4 2015 itibariyle TFRS standartları yorumlarıyla birlikte 35 adet olmadığı görüşündedir. Sorumuzun cevabı ise, 2015 itibariyle 12 adet TFRS standardı ve 16 adet TFRS yorumu ile birlikte toplam standart 28 adettir.

Tablo 27’de TMS/TFRS hakkında öğrencilere sorulan 15 adet bilgi sorusuna verilen cevapların toplu halde frekans değerleri verilmiştir.

Tablo 27: Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkında Genel Bilgileri

Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkında Genel Bilgileri	Evet	%	Hayır	%	Bilgim Yok	%
1.TMS/TFRS dünya çapındaki muhasebe standartlarının İngilizce’den birebir çevirisidir.	110	30,0	38	10,4	219	59,7
2.TMS/TFRS’lerin uygulanabilmesi için resmi gazetede yayımlanması zorunludur.	156	42,5	20	5,4	191	52,0
3.Kamuya hesap verme yükümlülüğü bulunan bütün işletmeler tam set TFRS’yi kullanır.	126	34,3	31	8,4	210	57,2
4.TMS/TFRS standartları ile finansal tabloların biçimsel yapısı ve içeriği değişmiştir.	134	36,5	30	8,2	203	55,3
5.TMS/TFRS standartları ile finansal tabloların değerlendirme ölçütlerinde değişme meydana gelmemiştir.	73	19,9	72	19,6	222	60,5
6.TMS/TFRS standartları ile birlikte dipnotlarda ve açıklayıcı bilgilerdeki ayrıntı azalmıştır.	56	24,0	72	9,8	239	66,2
7. TMS Finansal Araçlar Standardına göre Menkul Kıymetlere Finansal Araç denilmektedir.	88	24,0	36	9,8	243	66,2
8.TMS/TFRS ile birlikte bilançonun adı finansal performans tablosu olarak değişmiştir.	93	25,3	43	11,7	231	62,9
9. TMS/TFRS ile birlikte gelir tablosunun adı kapsamlı gelir tablosu olarak değişmiştir.	114	31,1	37	10,1	216	58,9
10. 2015 itibariyle TMS standartları yorumları ile birlikte 30 adettir.	58	32,7	40	5,7	269	61,6
11.TMS/TFRS ile birlikte düzenlenecek tablolar arasında öz kaynak değişim tablosu yoktur.	60	16,3	68	18,5	239	65,1
12. Ülkemizde Standartları yayınlama görev ve yetkisi TÜRMOB’dadır.	120	32,7	21	5,7	226	61,6
13.TMS/TFRS ile birlikte düzenlenecek tablolar arasındaki nakit akım tablosunun formatı değişmiştir.	110	30,0	25	6,8	232	63,2
14.TMS/TFRS ile birlikte kullanılan tekdüzen hesap planına yeni hesap kod ve isimleri eklenmesi gereği doğmuştur.	131	35,7	10	2,7	226	61,6
15.2015 itibariyle TFRS yorumlarıyla birlikte 35 adettir.	41	11,2	27	7,4	299	81,5

3.7.3. TMS/TFRS Hakkında Genel Düşünceler İle İlgili Frekans Analiz Sonuçları

Tablo 28: TMS / TFRS Hakkında Okuduğunuz Bölümde/Programda Gördüğünüz Derslerden Herhangi Birinde Az Da Olsa Bahsedildi Mi? Sorusuna Evet Cevabı Veren Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkında Genel Düşünceler İle İlgili Frekans Sonuçları

Genel Düşünceler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
1.Genel Muhasebe dersini almış olan öğrenciler TMS/TFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebilir.	46	96	53	75	9	2,66
2.Standartların karmaşık olması nedeniyle TMS/TFRS eğitimlerinin üniversite eğitimi sırasında verilmesi tamamlanması mümkün değildir.	25	63	83	87	21	3,06
3.TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar işletmelerin durumunu, mevcut geleneksel muhasebe uygulamalarına göre şeffaf bir biçimde ortaya koymayı sağlamıştır.	8	18	112	107	34	3,51
4.TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar daha ayrıntılı hale gelmiştir.	12	24	92	118	33	3,49
5.TMS/TFRS'lerin iyi şekilde öğrenilmesinin muhasebe mesleğini icra edenler/edecekler için oldukça gerekli olduğuna inanıyorum.	31	25	52	105	66	3,54
6. TMS/TFRS Eğitimlerinin TÜRMOB tarafından meslek mensuplarına verilmeye başlanması uygulama sürecini kolaylaştırmıştır.	16	18	144	76	25	3,27
7.TMS/TFRS'ler ülkemizdeki muhasebe meslek mensuplarının mesleki saygınlıklarının gelişimine olumlu katkı sağlamıştır.	17	39	104	93	26	3,26
8.TMS/TFRS standartları ülkemizdeki muhasebe uygulamalarını dünya ile oldukça uyumlu hale getirir.	12	29	94	107	37	3,46

Tablo: 28 devamı

<u>Genel Düşünceler</u>	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
9.TMS/TFRS'ler muhasebe meslek mensuplarının dünyadaki diğer meslek mensuplarıyla ortak bir dil konuşmalarını sağlamıştır.	11	32	103	102	31	3,39
10.Ülkemizde Tekdüzen Muhasebe Sisteminin yeterli olduğunu ve TMS/TFRS'nin uygulanmasına gerek olmadığını düşünüyorum.	43	61	109	52	14	2,76
11.TMS/TFRS'lerde çok fazla ayrıntı ve detaya inilmesi mali tabloların hazırlanmasını güçleştirmektedir.	20	39	105	79	36	3,26
12. TMS/TFRS eğitimlerinin Ticaret Meslek Liselerinde verilmesi daha doğru olur.	42	47	71	76	43	3,11
13.TMS/TFRS'lerin uygulanmasında mevcut muhasebe hesap planı yerine başka bir hesap planı oluşturulmalıdır.	27	45	149	45	13	2,90
14.TMS/TFRS eğitimi ilgili lisans ve önlisans programlarında ayrı bir ders olarak açılarak verilmelidir.	22	37	48	112	60	3,54
15. Ülkemizde TMS/TFRS standartlarından sorumlu olan kurumlar hakkında oldukça bilgi sahibiyim.	79	80	78	33	9	2,33
16. Okuduğum bölümde TMS/TFRS dersleri zorunlu ders olarak verilmelidir.	35	61	56	94	33	3,10
17. TMS/TFRS ile ilgili aldığım eğitimlerde üniversitedeki ders hocalarımı yeterli buluyorum.	48	65	72	68	26	2,85
18. TMS/TFRS hakkında daha fazla teorik bilgi verilmesi gerekir.	23	26	67	107	56	3,53

Tablo: 28 devamı

Genel Düşünceler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
19. TMS/IFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir.	24	22	61	103	69	3,61
20. TMS/IFRS uygulamalarının muhasebe paket programlarıyla birlikte anlatılması gerekir.	20	21	73	103	62	3,59
21. TMS/IFRS'ler VUK, TTK, KVKK'lara göre muhasebe uygulamalarına daha fazla esneklik getirmiştir.	17	19	173	50	20	3,13
22. TMS/IFRS'ye göre hazırlanan finansal tabloların kalite düzeyi daha da artmıştır.	10	9	139	108	13	3,38
23. TMS/IFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar, işletmelere stratejik ve önemli kararların alınmasında doğru ve güvenilir finansal bilgi sunar.	8	9	118	129	23	3,51
24. TMS/IFRS eğitiminin mesleği icra etmeyi seçen kişilere ilgili kurum ve özel kuruluşlar aracılığıyla verilmesi daha doğru olur.	15	34	115	93	22	3,26
25. TMS/IFRS eğitiminin muhasebe stajına başlamış kişilere meslek odaları aracılığıyla verilmesi daha doğru olur.	12	36	87	116	28	3,40

Öğrencilerin TMS/IFRS uygulamaları hakkındaki genel düşüncelerini ölçmek için 25 adet soru 5'li Likert ölçeği kullanılarak sorulmuş ve cevaplamaları istenmiştir. Tablo 28'de verilen cevaplar ve aritmetik ortalama (AO) değerleri görülmektedir.

Ortalama değerlere göre incelediğimizde en yüksek AO değeri (3,61) "TMS/IFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir." ifadesi almıştır. İkinci en yüksek AO ise (3,59) ile "TMS/IFRS uygulamalarının muhasebe paket programlarıyla birlikte anlatılması gerekir." ifadesi almıştır. Üçüncü en yüksek AO

değeri ise (3,54) ile “TMS/TFRS eğitimi ilgili lisans ve önlisans programlarında ayrı bir ders olarak açılarak verilmelidir.” ifadesi almıştır. En düşük AO değerlerinden birini (2,33) ile “Ülkemizde TMS/TFRS standartlarından sorumlu olan kurumlar hakkında oldukça bilgi sahibiyim.” ifadesi almıştır. Diğer en düşük AO değerini de (2,66) ile “Genel Muhasebe dersini almış olan öğrenciler TMS/TFRS’yi kendi çabaları ile öğrenebilir” ifadesi almıştır.

Araştırmada, Türkiye Muhasebe Standartları TMS/TFRS hakkında okuduğunuz bölümde/programda gördüğünüz derslerden herhangi birinde az da olsa bahsedildi mi? sorusuna evet cevabı veren öğrencilerin TMS/TFRS hakkında genel düşünceler ile ilgili frekans sonuçlarına baktığımızda genel analiz sonuçlarına göre ortalamalar daha da artmış bulunmaktadır. Bu soruya evet cevabı verenler standartlar hakkında az da olsa bilgi sahibidirler.

Tablo 29: TMS/TFRS Hakkında Okuduğunuz Bölümde/Programda Gördüğünüz Derslerden Herhangi Birinde Az Da Olsa Bahsedildi Mi? Sorusuna Hayır Cevabı Veren Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkında Genel Düşünceler İle İlgili Frekans Sonuçları

Genel Düşünceler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
1.Genel Muhasebe dersini almış olan öğrenciler TMS/TFRS’yi kendi çabaları ile öğrenebilir.	5	21	50	12	0	2,78
2.Standartların karmaşık olması nedeniyle TMS/TFRS eğitimlerinin üniversite eğitimi sırasında verilmesi tamamlanması mümkün değildir.	4	15	46	20	3	3,03
3.TMS/TFRS’ye göre hazırlanan mali tablolar işletmelerin durumunu, mevcut geleneksel muhasebe uygulamalarına göre şeffaf bir biçimde ortaya koymayı sağlamıştır.	2	10	63	13	0	2,99
4.TMS/TFRS’ye göre hazırlanan mali tablolar daha ayrıntılı hale gelmiştir.	2	6	65	15	0	3,06
5.TMS/TFRS’lerin iyi şekilde öğrenilmesinin muhasebe mesleğini icra edenler/edecekler için oldukça gerekli olduğuna inanıyorum.	5	6	51	23	3	3,15
6. TMS/TFRS Eğitimlerinin TÜRMOB tarafından meslek mensuplarına verilmeye başlanması uygulama sürecini kolaylaştırmıştır.	6	69	11	0	2	3,10

Tablo: 29 devamı

<u>Genel Düşünceler</u>	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
7.TMS/TFRS'ler ülkemizdeki muhasebe meslek mensuplarının mesleki saygınlıklarının gelişimine olumlu katkı sağlamıştır.	0	7	63	15	3	3,16
8.TMS/TFRS standartları ülkemizdeki muhasebe uygulamalarını dünya ile oldukça uyumlu hale getirir.	0	4	63	21	0	3,19
9.TMS/TFRS'ler muhasebe meslek mensuplarının dünyadaki diğer meslek mensuplarıyla ortak bir dil konuşmalarını sağlamıştır.	1	6	63	17	1	3,13
10.Ülkemizde Tekdüzen Muhasebe Sisteminin yeterli olduğunu ve TMS/TFRS'nin uygulanmasına gerek olmadığını düşünüyorum.	6	15	58	8	1	2,81
11.TMS/TFRS'lerde çok fazla ayrıntı ve detaya inilmesi mali tabloların hazırlanmasını güçleştirmektedir.	3	6	69	10	0	2,98
12. TMS/TFRS eğitimlerinin Ticaret Meslek Liselerinde verilmesi daha doğru olur.	4	10	53	20	1	3,05
13.TMS/TFRS'lerin uygulanmasında mevcut muhasebe hesap planı yerine başka bir hesap planı oluşturulmalıdır.	1	10	67	10	0	2,98
14.TMS/TFRS eğitimi ilgili lisans ve önlisans programlarında ayrı bir ders olarak açılarak verilmelidir.	5	12	47	19	5	3,08
15. Ülkemizde TMS/TFRS standartlarından sorumlu olan kurumlar hakkında oldukça bilgi sahibiyim.	9	10	60	7	2	2,81
16. Okuduğum bölümde TMS/TFRS dersleri zorunlu ders olarak verilmelidir.	6	9	53	17	3	3,02
17. TMS/TFRS ile ilgili aldığım eğitimlerde üniversitedeki ders hocalarımı yeterli buluyorum.	6	15	50	11	6	2,95
18. TMS/TFRS hakkında daha fazla teorik bilgi verilmesi gerekir.	2	5	56	15	10	3,30

Tablo: 29 devamı

Genel Düşünceler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
19. TMS/IFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir.	3	6	56	14	9	3,23
20. TMS/IFRS uygulamalarının muhasebe paket programlarıyla birlikte anlatılması gerekir.	1	5	61	13	8	3,25
21. TMS/IFRS'ler VUK, TTK, KVK'lara göre muhasebe uygulamalarına daha fazla esneklik getirmiştir.	1	8	69	9	1	3,01
22. TMS/IFRS'ye göre hazırlanan finansal tabloların kalite düzeyi daha da artmıştır.	1	6	71	9	1	3,03
23. TMS/IFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar, işletmelere stratejik ve önemli kararların alınmasında doğru ve güvenilir finansal bilgi sunar.	1	6	67	12	2	3,09
24. TMS/IFRS eğitiminin mesleği icra etmeyi seçen kişilere ilgili kurum ve özel kuruluşlar aracılığıyla verilmesi daha doğru olur.	1	5	63	16	3	3,17
25. TMS/IFRS eğitiminin muhasebe stajına başlamış kişilere meslek odaları aracılığıyla verilmesi daha doğru olur.	0	6	58	19	5	3,26

Öğrencilerin TMS/IFRS uygulamaları hakkındaki genel düşüncelerini ölçmek için 25 adet soru 5'li Likert ölçeği kullanılarak sorulmuş ve cevaplamaları istenmiştir. Tablo 29'da verilen cevaplar ve aritmetik ortalama (AO) değerleri görülmektedir.

Ortalama değerlere göre incelediğimizde en yüksek AO değeri (3,30) "TMS/IFRS hakkında daha fazla teorik bilgi verilmesi gerekir." ifadesi almıştır. İkinci en yüksek AO ise (3,26) ile "TMS/IFRS eğitiminin muhasebe stajına başlamış kişilere meslek odaları aracılığıyla verilmesi daha doğru olur." ifadesi almıştır. Üçüncü en yüksek AO değeri ise (3,25) ile "TMS/IFRS uygulamalarının muhasebe paket programlarıyla birlikte anlatılması gerekir." ifadesi almıştır. En düşük AO değerlerinden birini (2,78) ile "Genel Muhasebe dersini almış olan öğrenciler TMS/IFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebilir." ifadesi almıştır. Diğer en düşük AO değerini de (2,81) ile "Ülkemizde Tekdüzen Muhasebe Sisteminin yeterli olduğunu ve TMS/IFRS'nin

uygulanmasına gerek olmadığını düşünüyorum.” İfadesi almıştır. Araştırmada 9. Soruya, Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) / Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) hakkında okuduğunuz bölümde/programda gördüğünüz derslerden herhangi birinde az da olsa bahsedildi mi? Sorusuna hayır cevabı veren öğrencilerin TMS/TFRS Hakkında Genel Düşünceler İle İlgili Frekans Analizi Sonuçları incelendiğinde, genel analiz sonuçlarına göre ortalamalar birbirine yaklaştığı görülmektedir. Burada ortaya çıkan önemli farklardan biri ortalamalar 2,80 ile 3,30 arasında kümelenmiş olmasıdır.

Öğrencilerin TMS/TFRS uygulamaları hakkındaki genel düşüncelerini ölçmek için 25 adet soru 5’li Likert ölçeği kullanılarak sorulmuş ve cevaplamaları istenmiştir. Tablo 30’da verilen cevaplar ve aritmetik ortalama (AO) değerleri görülmektedir.

Ortalama değerlere göre incelediğimizde en yüksek AO değeri (3,52) “TMS/TFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir” ifadesi almıştır. İkinci en yüksek AO ise (3,51) ile “TMS/TFRS uygulamalarının muhasebe paket programlarıyla birlikte anlatılması gerekir.” ifadesi almıştır. Üçüncü en yüksek AO değeri ise (3,47) ile “TMS/TFRS hakkında daha fazla teorik bilgi verilmesi gerekir.” ifadesi almıştır. En düşük AO değerlerinden birini (2,44) ile “TMS/TFRS ile ilgili aldığım eğitimlerde üniversitedeki ders hocalarımı yeterli buluyorum.” ifadesi almıştır. Diğer en düşük AO değerini de (2,69) ile “Genel Muhasebe dersini almış olan öğrenciler TMS/TFRS’yi kendi çabaları ile öğrenebilir” ifadesi almıştır. Öğrencilere TMS/TFRS derslerine daha fazla ağırlık verilmesi gerektiğine, uygulamalı olarak paket programlarla ve uygulamalarla pekiştirilmesi gerektiği, standartlarla birlikte dünya standartları ile uyum sağlanabildiği, konusunda olumlu sonuçlar çıkmıştır.

Tablo 30: Genel Frekans Analizi Sonuçları

<u>Genel Düşünceler</u>	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
1.Genel Muhasebe dersini almış olan öğrenciler TMS/IFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebilir.	51	117	103	87	9	2,69
2.Standartların karmaşık olması nedeniyle TMS/IFRS eğitimlerinin üniversite eğitimi sırasında verilmesi tamamlanması mümkün değildir.	29	78	129	107	24	3,05
3.TMS/IFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar işletmelerin durumunu, mevcut geleneksel muhasebe uygulamalarına göre şeffaf bir biçimde ortaya koymayı sağlamıştır.	10	28	175	120	34	3,38
4.TMS/IFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar daha ayrıntılı hale gelmiştir.	14	30	157	133	33	3,38
5.TMS/IFRS'lerin iyi şekilde öğrenilmesinin muhasebe mesleğini icra edenler/edecekler için oldukça gerekli olduğuna inanıyorum.	36	31	103	128	69	3,44
6. TMS/IFRS Eğitimlerinin TÜRMOB tarafından meslek mensuplarına verilmeye başlanması uygulama sürecini kolaylaştırmıştır.	16	24	213	87	27	3,23
7.TMS/IFRS'ler ülkemizdeki muhasebe meslek mensuplarının mesleki saygınlıklarının gelişimine olumlu katkı sağlamıştır.	17	46	167	108	29	3,23
8.TMS/IFRS standartları ülkemizdeki muhasebe uygulamalarını dünya ile oldukça uyumlu hale getirir.	12	33	157	128	37	3,40
9.TMS/IFRS'ler muhasebe meslek mensuplarının dünyadaki diğer meslek mensuplarıyla ortak bir dil konuşmalarını sağlamıştır.	12	38	166	119	32	3,33
10.Ülkemizde Tekdüzen Muhasebe Sisteminin yeterli olduğunu ve TMS/IFRS'nin uygulanmasına gerek olmadığını düşünüyorum.	49	76	167	60	15	2,77
11.TMS/IFRS'lerde çok fazla ayrıntı ve detaya inilmesi mali tabloların hazırlanmasını güçleştirmektedir.	23	45	174	89	36	3,19

Tablo:30 devamı

<u>Genel Düşünceler</u>	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
12. TMS/IFRS eğitimlerinin Ticaret Meslek Liselerinde verilmesi daha doğru olur.	46	57	124	96	44	3,10
13. TMS/IFRS'lerin uygulanmasında mevcut muhasebe hesap planı yerine başka bir hesap planı oluşturulmalıdır.	28	55	216	55	13	2,92
14. TMS/IFRS eğitimi ilgili lisans ve önlisans programlarında ayrı bir ders olarak açılarak verilmelidir.	27	49	95	131	65	3,43
15. Ülkemizde TMS/IFRS standartlarından sorumlu olan kurumlar hakkında oldukça bilgi sahibiyim.	88	90	138	40	11	2,44
16. Okuduğum bölümde TMS/IFRS dersleri zorunlu ders olarak verilmelidir.	41	70	109	111	36	3,08
17. TMS/IFRS ile ilgili aldığım eğitimlerde üniversitedeki ders hocalarımı yeterli buluyorum.	54	80	122	79	32	2,88
18. TMS/IFRS hakkında daha fazla teorik bilgi verilmesi gerekir.	25	31	123	122	66	3,47
19. TMS/IFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir.	27	28	117	117	78	3,52
20. TMS/IFRS uygulamalarının muhasebe paket programlarıyla birlikte anlatılması gerekir.	21	26	134	116	70	3,51
21. TMS/IFRS'ler VUK, TTK, KVK'lara göre muhasebe uygulamalarına daha fazla esneklik getirmiştir.	18	27	242	59	21	3,10
22. TMS/IFRS'ye göre hazırlanan finansal tabloların kalite düzeyi daha da artmıştır.	11	15	210	117	14	3,29

Tablo:30 devamı

Genel Düşünceler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
23. TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar, işletmelere stratejik ve önemli kararların alınmasında doğru ve güvenilir finansal bilgi sunar.	9	15	185	133	25	3,41
24. TMS/TFRS eğitiminin mesleği icra etmeyi seçen kişilere ilgili kurum ve özel kuruluşlar aracılığıyla verilmesi daha doğru olur.	16	39	178	109	25	3,24
25.TMS/TFRS eğitiminin muhasebe stajına başlamış kişilere meslek odaları aracılığıyla verilmesi daha doğru olur.	12	42	145	135	33	3,37

3.8. ARAŞTIRMANIN TEST ANALİZİ VE SONUÇLARI

Ankete verilen cevapların analizinde frekans, ortalama ve standart sapma (SS) değerlendirmeleriyle birlikte Independent Sample – Testi (Levene testi) ve One Way Anova (Dunnett T3 testi) testleri uygulanmıştır. Bununla birlikte çalışmada çok fazla tablo gösteremeyeceğimiz için sadece istatistiki olarak anlamlı dediğimiz ($P \leq 0,05$) sonuçlara yer verilmiştir. hipotezler, $\alpha=0,05$ önem düzeyinde analiz edilmiştir.

Araştırma anketindeki bazı sorular χ^2 testi ile analiz edilmeye uygun olup, bir kısmı χ^2 testi ile analize uygun değildir. Bu soruları test etmek için parametrik analiz tekniklerinden T-Testi uygulanmıştır. T-Testi çeşitlerinden, incelenen bir değişken açısından bağımsız iki grup arasında anlamlı farkın olup olmadığını test etmeye yarayan bağımsız iki-grup arası farkların testi (independent samples t-test) uygulanmıştır.

T-Testi sadece iki grup arasında karşılaştırma yapmaya imkân tanımaktadır. Bu analiz için verinin aralık seviyesinde ölçülmüş olması gerekmektedir. Burada karşılaştırılan iki grubun normal dağılım sergileyen iki farklı evrenden tesadüfi olarak seçilmiş olması ve gözlemlerin birbirinden bağımsız olması gerekmektedir. Her iki

grubun varyanslarının eşit olma zorunluluğu bulunmamakla birlikte, varyanslarının eşit olup olmaması durumuna göre farklı t değerleri hesaplanmaktadır. Sonuçların yorumlanması da bu farklılık dikkate alınarak yapılmak zorundadır (Altunışık vd., 2007: 175-176).

Uyguladığımız diğer parametrik analiz tekniği One-Way ANOVA'dır. İki'den fazla grubun karşılaştırılmasında uygulanmaktadır. Bu tekniğe Varyans analizi de denmektedir. Bu testin ön şartlarından biri bütün grupların normal dağılım sergileyen bir ana kütleden tesadüfi olarak seçilmiş örnekler olmasıdır. ANOVA testinde karşılaştırma yapılan gruplar arasında bir farkın olup olmadığı gösterilmekle birlikte, bu farklılığa sebep olan grubun hangi grup olduğunu söyleyememektedir. Bu amaçla One-Way ANOVA testi uygulamak gerekli olmaktadır. Burada da en yaygın kullanılan Scheffe testi uygulanmıştır (Altunışık vd., 2007: 182-183).

Tablo 31:Cinsiyet Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Independent Sample T- Test Analizi

İfadeler	Cinsiyet	N	AO	SS	t	sd	Sig. Levene	P T-Testi
Standartların karmaşık olması nedeniyle TMS/TFRS eğitimlerinin üniversite eğitimi sırasında verilmesi tamamlanması mümkün değildir.	Kadın	219	2,92	1,070	-2,929	365	0,151	,004*
	Erkek	148	3,24	0,966	-2,987	366,033		,003
Okuduğum bölümde TMS/TFRS dersleri zorunlu ders olarak verilmelidir.	Kadın	219	3,18	1,139	-1,993	365	0,938	,047*
	Erkek	148	2,94	1,162	-1,985	311,328		,048
TMS/TFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir.	Kadın	219	3,62	1,070	-2,087	365	0,116	,038*
	Erkek	148	3,37	1,197	-2,043	291,353		,042
TMS/TFRS'lerin iyi şekilde öğrenilmesinin muhasebe mesleğini icra edenler/edecekler için oldukça gerekli olduğuna inanıyorum.	Kadın	219	3,54	1,182	1,973	365	0,785	,049*
	Erkek	148	3,30	1,157	1,981	319,958		,048

Tablo 31’de görülen 4 ifade için “H1: Öğrencilerin cinsiyetleri ile TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır” hipotezi kabul, diğer 21 ifade için ise ret sonucu elde edilmiştir.

Cinsiyet değişkeni açısından yapılan independent sample t-testi analizi sonucunda 4 ifadede istatistiki anlamlı fark ($P \leq 0,05$) tespit edilmiştir 4 ifadede de kadınların erkeklere göre verdikleri cevaplarda erkek öğrencilere göre farklılaştıkları tespit edilmiştir.

Aritmetik ortalamalara (AO) göre bu dört ifadeye verilen cevaplar değerlendirildiğinde “Standartların karmaşık olması nedeniyle TMS/TFRS eğitimlerinin niversite eğitimi sırasında verilmesi tamamlanması mümkün değildir” ifadesine erkek öğrenciler daha fazla katılıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir.

“Okuduğum bölümde TMS/TFRS dersleri zorunlu ders olarak verilmelidir” ifadesinde kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla katılıyorum şeklinde cevaplar verdikleri görülmektedir.

“TMS/TFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir” ifadesine kadın öğrencilerin daha çok fikrim yok – katılıyorum cevaplarını verdikleri ve katılıyorum cevabına daha yakın AO sonucu ortaya çıktığı görülmekle birlikte, erkek öğrencilerin bu ifadeye daha çok fikrim yok seçeneğine yakın cevaplar vermişlerdir.

“TMS/TFRS’lerin iyi şekilde öğrenilmesinin muhasebe mesleğini icra edenler/edecekler için oldukça gerekli olduğuna inanıyorum” yine kadın öğrencilerin daha çok fikrim yok – katılıyorum cevaplarını verdikleri ve katılıyorum cevabına daha yakın AO sonucu ortaya çıktığı görülmekle birlikte, erkek öğrencilerin de fikrim yok – katılıyorum cevaplarını verdikleri görülmekle birlikte daha çok fikrim yok’a yakın cevaplar verdikleri tespit edilmiştir.

Tablo 32: Yaş Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Independent Sample T-Test Analizi

İfade	Yaş	N	AO	SS	t	sd	Sig.	P
							Levene	T-Testi
TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar işletmelerin durumunu, mevcut geleneksel muhasebe uygulamalarına göre şeffaf bir biçimde ortaya koymayı sağlamıştır.	20 ve Altı	152	2,71	1,040	-2,860	365	,030	,004
	20 ve Üstü	215	2,67	1,070	-2,886	335,166		,004*
TMS/TFRS'lerde çok fazla ayrıntı ve detaya inilmesi mali tabloların hazırlanmasını güçleştirmektedir.	20 ve Altı	152	3,01	,895	-3,039	365	,000	,003
	20 ve Üstü	215	3,32	1,030	-3,112	349,700		,002*
TMS/TFRS eğitimi ilgili lisans ve önlisans programlarında ayrı bir ders olarak açılarak verilmelidir.	20 ve Altı	152	3,24	1,185	-2,653	365	,355	,008*
	20 ve Üstü	215	3,56	1,100	-2,620	309,878		,009
TMS/TFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir.	20 ve Altı	152	3,38	1,127	-1,991	365	,817	,047*
	20 ve Üstü	215	3,62	1,121	-1,989	319,369		,048
TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar, işletmelere stratejik ve önemli kararların alınmasında doğru ve güvenilir finansal bilgi sunar.	20 ve Altı	152	3,30	,764	-2,202	365	,228	,028*
	20 ve Üstü	215	3,48	,784	-2,212	330,514		,028

Tablo 32'de görülen 5 ifade için "H2: Öğrencilerin yaş değişkeni açısından TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır" hipotezi kabul, diğer 20 ifade için ise ret sonucu elde edilmiştir.

Yaş değişkeni açısından yapılan independent sample t-testi analizi sonucunda 5 ifadede istatistiki anlamlı fark ($P \leq 0,05$) tespit edilmiştir 2 ifadede de 20 ve üstü yaş grubu öğrencilerin 20 ve altı yaş grubu öğrencilerden farklılaştığı görülebilmektedir. 3 ifadede ise 20 ve altı yaş grubu öğrencilerin 20 ve üstü yaş grubu öğrencilerin verdikleri cevaplara göre farklılaştıkları tespit edilmiştir.

Aritmetik ortalamalara (AO) göre bu beş ifadeye verilen cevaplar değerlendirildiğinde “TMS/TFRS’ye göre hazırlanan mali tablolar işletmelerin durumunu, mevcut geleneksel muhasebe uygulamalarına göre şeffaf bir biçimde ortaya koymayı sağlamıştır” İfadesine 20 ve altı yaş grubu öğrenciler daha çok katılmıyorum – fikrim yok seçenekleri arasında cevaplar vermişlerdir. 20 ve üstü yaş grubu öğrenciler ise bu ifadeye katılmıyorum – fikrim yok seçenekleri arasında cevaplar vermişlerdir. Ama 20 ve altı yaş grubu öğrencilerin verdiği cevaplar daha çok fikrim yok a daha yakın cevaplar verdiği görülmektedir.

“TMS/TFRS’lerde çok fazla ayrıntı ve detaya inilmesi mali tabloların hazırlanmasını güçleştirmektedir.” İfadesin de 20 ve altı yaş grubu öğrenciler daha çok fikrim yok şeklinde cevaplar vermişlerdir. 20 ve üstü yaş grubu öğrenciler ise bu ifadeye daha çok katılmıyorum seçeneğine yakın cevaplar verdiği tespit edilmiştir.

“TMS/TFRS eğitimi ilgili lisans ve önlisans programlarında ayrı bir ders olarak açılarak verilmelidir.” İfadesin 20 ve altı yaş grubu öğrenciler daha çok fikrim yok - katılmıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir. 20 ve üstü yaş grubu öğrenciler ise bu ifadeye daha çok katılmıyorum şeklinde cevaplar verdiği tespit edilmiştir.

“TMS/TFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir.” İfadesinde 20 ve üstü yaş grubu öğrencilerin daha çok fikrim yok – katılmıyorum cevaplarını verdikleri ve katılmıyorum, 20 ve altı yaş grubu öğrencilerin verdikleri cevaplara nazaran daha yakın AO sonucu ortaya çıktığı görülmekle birlikte, 20 ve altı yaş grubu öğrencilerin bu ifadeye daha çok fikrim yok – katılmıyorum cevabı verdikleri görülmektedir.

“TMS/TFRS’ye göre hazırlanan mali tablolar, işletmelere stratejik ve önemli kararların alınmasında doğru ve güvenilir finansal bilgi sunar.” İfadesinde 20 ve üstü yaş grubu öğrencilerin daha çok fikrim yok – katılmıyorum cevaplarını verdikleri ve katılmıyorum cevabına daha yakın AO sonucu ortaya çıktığı görülmekle birlikte, 20 ve

altı yaş grubu öğrencilerin de fikrim yok – katılıyorum yok cevaplarını verdikleri görülmekle birlikte daha çok fikrim yok a yakın cevaplar verdikleri tespit edilmiş bulunmaktadır.

Tablo 33: Muhasebe Mesleği İle İlgili Alanda Çalışma İsteği Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Independent Sample T-Test Analizi

İfade	Cevap	N	AO	SS	t	sd	Sig. Levene	P T-Testi
TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar daha ayrıntılı hale gelmiştir.	Evet	235	3,51	,869	3,495	364	,552	,001*
	Hayır	131	3,17	,921	3,438	256,006		,001
TMS/TFRS'lerin iyi şekilde öğrenilmesinin muhasebe mesleğini icra edenler/edecekler için oldukça gerekli olduğuna inanıyorum.	Evet	235	3,54	1,129	2,078	364	,157	,038*
	Hayır	131	3,27	1,247	2,020	247,323		,044
TMS/TFRS'ler muhasebe meslek mensuplarının dünyadaki diğer meslek mensuplarıyla ortak bir dil konuşmalarını sağlamıştır.	Evet	235	3,40	,917	2,116	364	,164	,035*
	Hayır	131	3,20	,845	2,166	287,682		,031
Okuduğum bölümde TMS/TFRS dersleri zorunlu ders olarak verilmelidir.	Evet	235	3,20	1,116	2,579	364	,587	,010*
	Hayır	131	2,88	1,196	2,529	253,634		,012
TMS/TFRS ile ilgili aldığım eğitimlerde üniversitedeki ders hocalarımı yeterli buluyorum.	Evet	235	2,97	1,169	2,149	364	,586	,032*
	Hayır	131	2,70	1,148	2,160	273,025		,032
TMS/TFRS hakkında daha fazla teorik bilgi verilmesi gerekir.	Evet	235	3,56	1,050	2,099	364	,445	,037*
	Hayır	131	3,31	1,151	2,045	248,823		,042
TMS/TFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir.	Evet	235	3,63	1,083	2,565	364	,379	,011*
	Hayır	131	3,32	1,185	2,501	249,261		,013
TMS/TFRS uygulamalarının muhasebe paket programlarıyla birlikte anlatılması gerekir.	Evet	235	3,61	1,034	2,308	364	,831	,022*
	Hayır	131	3,34	1,087	2,276	257,742		,024
TMS/TFRS'ye göre hazırlanan finansal tabloların kalite düzeyi daha da artmıştır.	Evet	235	3,36	,746	2,319	364	,015	,021
	Hayır	131	3,18	,718	2,345	277,799		,020*

“Öğrencinin Mezun Olduğunda Muhasebe Mesleği ile İlgili Alanda Çalışmayı Düşünüp Düşünmemesi?” değişkeni açısından yapılan independent sample t-testi analizi sonucunda Tablo 33’de görülen 9 ifadede istatistiki anlamlı fark ($P \leq 0,05$) tespit edilmiştir. Anlamlı fark sonuçları tabloda koyu punto ve (*) ile birlikte gösterilmiştir. 9 ifadede evet cevabı veren öğrencilerin hayır cevabı veren öğrencilerden farklılaştığı görülebilmektedir.

Aritmetik ortalamalara (AO) göre bu dokuz ifadeye verilen cevaplar değerlendirildiğinde “TMS/TFRS’ye göre hazırlanan mali tablolar daha ayrıntılı hale gelmiştir.” İfadesine evet cevabını verenler daha çok fikrim yok – katılıyorum seçenekleri arasında cevaplar vermişlerdir. Hayır, cevabını veren öğrenciler ise bu ifadeye fikrim yok – katılıyorum seçenekleri arasında cevaplar vermişlerdir. Ama evet cevabını veren öğrencilerin verdiği cevaplar daha çok katılıyorum a daha yakın olduğu halde, hayır cevabını veren öğrencilerin fikrim yok seçeneğine daha yakın cevaplar verdiği görülmektedir.

“TMS/TFRS’lerin iyi şekilde öğrenilmesinin muhasebe mesleğini icra edenler/edecekler için oldukça gerekli olduğuna inanıyorum.” İfadesin de evet cevabı veren öğrenciler daha çok katılıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir. Hayır, cevabını veren öğrenciler ise bu ifadeye daha çok fikrim yok - katılıyorum arasında cevaplar vermiş oldukları görülse bile daha çok fikrim yok seçeneğine yakın cevaplar verdiği tespit edilmiştir.

“TMS/TFRS’ler muhasebe meslek mensuplarının dünyadaki diğer meslek mensuplarıyla ortak bir dil konuşmalarını sağlamıştır.” İfadesine evet cevabı veren öğrencilerin daha çok fikrim yok – katılıyorum cevaplarını verdikleri ve katılıyorum cevabına hayır diyenlere nazaran daha yakın AO sonucu ortaya çıktığı görülmekle birlikte, hayır, cevabı veren öğrencilerin bu ifadeye daha çok fikrim yok – katılıyorum cevabı verdikleri görülmektedir.

“Okuduğum bölümde TMS/TFRS dersleri zorunlu ders olarak verilmelidir.” Yine evet cevabını veren öğrencilerin daha çok fikrim yok – katılıyorum cevaplarını verdikleri ve katılıyorum cevabına daha yakın AO sonucu ortaya çıktığı görülmekle birlikte, hayır cevabını veren öğrencilerin de katılmıyorum – fikrim yok cevaplarını

verdikleri görülmekle birlikte daha çok fikrim yok a yakın cevaplar verdikleri tespit edilmiş bulunmaktadır.

“TMS/TFRS ile ilgili aldığım eğitimlerde üniversitedeki ders hocalarımı yeterli buluyorum.” İfadesine evet cevabını verenler katılıyorum – fikrim yok seçenekleri arasında cevaplar vermişlerdir. Hayır, cevabını veren öğrenciler ise bu ifadeye yine katılmıyorum – fikrim yok seçenekleri arasında cevaplar vermişlerdir. Ama evet cevabını veren öğrencilerin verdiği cevaplar daha çok fikrim yok seçeneğine daha yakın olduğu halde, hayır cevabını veren öğrencilerin fikrim yok seçeneğine daha uzak cevaplar verdiği görülmektedir.

“TMS/TFRS hakkında daha fazla teorik bilgi verilmesi gerekir.” İfadesin de evet cevabı veren öğrenciler daha çok katılıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir. Hayır, cevabını veren öğrenciler ise bu ifadeye daha çok fikrim yok - katılıyorum arasında cevaplar vermiş bulunmaktadır. Fakat AO baktığımızda evet cevabını veren öğrencilerin daha çok bu meslekte çalışma istedikleri olan öğrenciler oldukları da göz önünde bulundurulmalıdır.

“TMS/TFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir.” İfadesine evet cevabı veren öğrencilerin daha çok katılıyorum cevaplarını verdikleri tespit edilmiştir. Hayır diyenlere nazaran daha yakın AO sonucu ortaya çıktığı görülmekle birlikte, hayır, cevabı veren öğrencilerin bu ifadeye daha çok fikrim yok – katılıyorum cevabı verdikleri görülmektedir. AO değerlerine baktığımızda evet cevabını veren öğrencilerin aritmetik ortalaması 3,63 iken hayır, cevabı verenlerin AO’su 3,32 dir.

“TMS/TFRS uygulamalarının muhasebe paket programlarıyla birlikte anlatılması gerekir.” Yine evet cevabını veren öğrencilerin hayır cevabı verenlerden daha çok katılıyorum a yakın cevaplar verdikleri tespit edilmiş bulunmaktadır.

“TMS/TFRS’ye göre hazırlanan finansal tabloların kalite düzeyi daha da artmıştır.” İfadesine evet ve hayır cevabı verenler fikrim yok – katılıyorum cevabı vermişler bulunmaktadır. Ama evet cevabını veren öğrencilerin verdiği cevaplar daha çok katılıyorum seçeneğine daha yakın olduğu halde, hayır cevabını veren öğrencilerin katılıyorum seçeneğine daha uzak cevaplar verdiği görülmektedir.

Tablo 33’de görülen 9 ifade için “H3: Öğrencilerin muhasebe mesleğinde çalışma istekleri ile TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır” hipotezi kabul, diğer 16 ifade için ise ret sonucu elde edilmiştir.

Tablo 34: Muhasebe Alanında Herhangi Bir Yerde Staj Yapma Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Independent Sample T-Test Analizi

İfade	Staj Yapmış Mı?	N	AO	SS	t	sd	Sig. Levene	P T-Testi
Genel Muhasebe dersini almış olan öğrenciler TMS/TFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebilir.	Evet	124	2,90	1,081	2,688	365	,820	,008*
	Hayır	243	2,58	1,031	2,647	237,644		,009
TMS/TFRS'lerin iyi şekilde öğrenilmesinin muhasebe mesleğini icra edenler/edecekler için oldukça gerekli olduğuna inanıyorum.	Evet	124	3,60	,953	1,876	365	,000	,069
	Hayır	243	3,36	1,270	2,055	315,344		,041*
Ülkemizde TMS/TFRS standartlarından sorumlu olan kurumlar hakkında oldukça bilgi sahibiyim.	Evet	124	2,64	,974	2,505	365	,065	,013*
	Hayır	243	2,35	1,093	2,600	274,259		,010
Okuduğum bölümde TMS/TFRS dersleri zorunlu ders olarak verilmelidir.	Evet	124	3,35	1,036	3,152	365	,125	,002*
	Hayır	243	2,95	1,118	3,294	279,374		,001
TMS/TFRS'ye göre hazırlanan finansal tabloların kalite düzeyi daha da artmıştır.	Evet	124	3,44	,735	2,634	365	,097	,009*
	Hayır	243	3,22	,733	2,631	247,092		,009

“Muhasebe alanında herhangi bir yerde staj yaptınız mı” değişkeni açısından yapılan Independent Sample t-testi analizi sonucunda Tablo 34’de görülen 5 ifadede istatistiki anlamlı fark ($P \leq 0,05$) tespit edilmiştir. Anlamlı fark sonuçları tabloda koyu punto ve (*) ile birlikte gösterilmiştir. 4 ifadede evet cevabı veren öğrencilerin hayır cevabı veren öğrencilerden farklılaştığı görülebilmektedir. 1 ifade de ise, hayır cevabı veren öğrencileri evet cevabı veren öğrencilerden farklılaştığı görülmektedir.

“Genel Muhasebe dersini almış olan ğrenciler TMS/TFRS’yi kendi çabaları ile öğrenebilir.” İfadesin de evet cevabı veren öğrenciler daha çok fikrim yok şeklinde cevaplar vermişlerdir. Hayır, cevabını veren öğrenciler ise bu ifadeye daha çok fikrim yok seçeneğine yakın cevaplar vermişlerdir.

“TMS/TFRS’lerin iyi şekilde öğrenilmesinin muhasebe mesleğini icra edenler/edecekler için oldukça gerekli olduğuna inanıyorum.” İfadesin de evet cevabı veren öğrenciler daha çok katılıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir. Hayır, cevabını veren öğrenciler ise bu ifadeye daha çok fikrim yok - katılıyorum arasında cevaplar vermiş oldukları görülse bile daha çok fikrim yok seçeneğine yakın cevaplar verdiği tespit edilmiştir.

“lkemizde TMS/TFRS standartlarından sorumlu olan kurumlar hakkında oldukça bilgi sahibiyim.” İfadesin de evet cevabı veren öğrenciler daha çok fikrim yok şeklinde cevaplar vermişlerdir. Hayır, cevabını veren öğrenciler ise bu ifadeye daha çok fikrim yok- katılmıyorum seçeneğine yakın cevaplar vermişlerdir.

“Okuduğum bölümde TMS/TFRS dersleri zorunlu ders olarak verilmelidir.” İfadesin de evet cevabı veren öğrenciler daha çok katılıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir. Hayır, cevabını veren öğrenciler ise bu ifadeye daha çok fikrim yok seçeneğine yakın cevaplar vermişlerdir.

“TMS/TFRS’ye göre hazırlanan finansal tabloların kalite düzeyi daha da artmıştır.” İfadesin de evet cevabı veren öğrenciler daha çok fikrim yok - katılıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir. Hayır, cevabını veren öğrenciler ise yine bu ifadeye daha çok fikrim yok - katılıyorum arasında cevaplar vermiş oldukları görülse bile daha çok fikrim yok seçeneğine yakın cevaplar verdiği tespit edilmiştir.

Tablo 34’de görülen 5 ifade için “H4: Öğrencilerin staj yapmış olmaları açısından TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeylerinde istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır” hipotezi kabul, diğer 20 ifade için ise ret sonucu elde edilmiştir.

Tablo 35: Öğrencinin TMS/TFRS Hakkında Açılmış Ayrı Bir Ders Almış Olması Açısından TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Independent Sample T-Test Analizi

İfade	Cevap	N	AO	SS	t	sd	Sig. Levene	P T-Testi
TMS/TFRS standartları ülkemizdeki muhasebe uygulamalarını dünya ile oldukça uyumlu hale getirir.	Evet	42	3,12	,942	-2,036	365	,985	,042*
	Hayır	325	3,42	,941	-1,950	50,931		,057
TMS/TFRS eğitimi ilgili lisans ve önlisans programlarında ayrı bir ders olarak açılarak verilmelidir.	Evet	42	3,24	1,165	2,141	365	,807	,033
	Hayır	325	2,83	1,160	2,134	52,069		,038*

Tamamen TMS/TFRS hakkında açılmış ayrı bir ders almış olma/olmama değişkenine öğrencilerin verdikleri cevapların independent sample t-testi analizi sonucunda Tablo 35’de görülen 2 ifadede evet cevabı öğrencilerle hayır cevabı veren öğrenciler arasında istatistiki fark olduğu tespit edilmiştir.

Aritmetik ortalamalara (AO) göre bu beş ifadeye verilen cevaplar değerlendirildiğinde “TMS/TFRS’ye göre hazırlanan mali tablolar daha ayrıntılı hale gelmiştir.” İfadesine evet cevabını verenler ve hayır cevabı verenler daha çok fikrim yok – katılıyorum seçenekleri arasında cevaplar vermişlerdir. Ama evet cevabını veren öğrencilerin verdiği cevaplar daha çok fikrim yok seçeneğine daha yakın olduğu halde, hayır cevabını veren öğrencilerin katılıyorum seçeneğine daha yakın cevaplar verdiği görülmektedir.

“TMS/TFRS ile ilgili aldığım eğitimlerde üniversitedeki ders hocalarımı yeterli buluyorum.” İfadesine de evet cevabı veren öğrenciler daha çok katılıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir. Hayır, cevabını veren öğrenciler ise bu ifadeye daha çok katılmıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir. Fakat evet cevabı veren öğrencilerin AO bakıldığında 3,24 gibi bir ortalama ile katılıyorum a daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 35’de görülen 2 ifade için “H5: Öğrencilerin TMS/TFRS’ler ile ilgili seçmeli ders almış olmaları ile TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır” hipotezi kabul, diğer 23 ifade için ise ret sonucu elde edilmiştir.

Tablo 36: TMS/TFRS Hakkında Okunan Bölümde/Programda Görülen Derslerden Herhangi Birinde Az Da Olsa Bahsedilmiş Olma Durumu Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkında Genel Düşünceler İle İlgili Independent Sample T-Test Analizi

İfade	Cevap	N	AO	SS	t	sd	Sig. Levene	P T-Testi
TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar işletmelerin durumunu, mevcut geleneksel muhasebe uygulamalarına göre şeffaf bir biçimde ortaya koymayı sağlamıştır.	Evet	279	3,51	,893	5,079	365	,000	,000*
	Hayır	88	2,99	,597	6,218	219,095		,000
TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar daha ayrıntılı hale gelmiştir.	Evet	279	3,49	,959	3,990	365	,000	,000*
	Hayır	88	3,06	,575	5,130	247,350		,000
TMS/TFRS'lerin iyi şekilde öğrenilmesinin muhasebe mesleğini icra edenler/edecekler için oldukça gerekli olduğuna inanıyorum.	Evet	279	3,54	1,254	2,735	365	,000	,007
	Hayır	88	3,15	,824	3,374	223,287		,001*
TMS/TFRS standartları ülkemizdeki muhasebe uygulamalarını dünya ile oldukça uyumlu hale getirir.	Evet	279	3,46	,991	2,416	365	,000	,016
	Hayır	88	3,19	,500	3,330	294,950		,001*
TMS/TFRS'ler muhasebe meslek mensuplarının dünyadaki diğer meslek mensuplarıyla ortak bir dil konuşmalarını sağlamıştır.	Evet	279	3,39	,965	2,478	365	,000	,014
	Hayır	88	3,13	,584	3,172	244,685		,002*
TMS/TFRS'lerde çok fazla ayrıntı ve detaya inilmesi mali tabloların hazırlanmasını güçleştirmektedir.	Evet	279	3,26	1,079	2,341	365	,000	,020
	Hayır	88	2,98	,567	3,175	283,474		,002*

Tablo: 36 Devamı

İfade	Cevap	N	AO	SS	t	sd	Sig. Levene	P T-Testi
TMS/TFRS eğitimi ilgili lisans ve önlisans programlarında ayrı bir ders olarak açıklarak verilmelidir.	Evet	279	3,54	1,192	3,343	365	,000	,001
	Hayır	88	3,08	,900	3,861	191,664		,000*
Ülkemizde TMS/TFRS standartlarından sorumlu olan kurumlar hakkında oldukça bilgi sahibiyim.	Evet	279	3,33	1,105	3,740	365	,000	,000*
	Hayır	88	2,81	,814	4,370	196,667		,000
TMS/TFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir.	Evet	279	3,61	1,188	2,823	365	,000	,005
	Hayır	88	3,23	,854	3,338	202,007		,001*
TMS/TFRS uygulamalarının muhasebe paket programlarıyla birlikte anlatılması gerekir.	Evet	279	3,59	1,127	2,690	365	,000	,007
	Hayır	88	3,25	,747	3,306	226,266		,001*
TMS/TFRS'ye göre hazırlanan finansal tabloların kalite düzeyi daha da artmıştır.	Evet	279	3,38	,781	3,856	365	,000	,000*
	Hayır	88	3,03	,513	4,757	223,270		,000
TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar, işletmelere stratejik ve önemli kararların alınmasında doğru ve güvenilir finansal bilgi sunar.	Evet	279	3,51	,809	4,497	365	,000	,000*
	Hayır	88	3,09	,580	5,324	202,498		,000

Tablo 36’da görülen 12 ifade için “H6: Öğrencilerin aldıkları derslerde TMS/TFRS’lerden bahsedilme durumları ile TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır” hipotezi kabul, diğer 13 ifade için ise ret sonucu elde edilmiştir.

“TMS/TFRS Hakkında Okunan Bölümde/Programda Görülen Derslerden Herhangi Birinde Az Da Olsa Bahsedilmiş Olma Durumu?” değişkeni açısından yapılan independent sample t-testi analizi sonucunda Tablo 36’da görülen 12 ifadede istatistiki anlamlı fark ($P \leq 0,05$) tespit edilmiştir. Anlamlı fark sonuçları tabloda koyu punto ve (*) ile birlikte gösterilmiştir. 12 ifadede evet cevabı veren öğrencilerin hayır cevabı veren öğrencilerden farklılaştığı görülebilmektedir.

Aritmetik ortalamalara (AO) göre bu don iki ifadeye verilen cevaplar değerlendirildiğinde “TMS/TFRS’ye göre hazırlanan mali tablolar işletmelerin durumunu, mevcut geleneksel muhasebe uygulamalarına göre şeffaf bir biçimde ortaya koymayı sağlamıştır.” İfadesine hayır cevabını verenler daha çok fikrim yok – katılıyorum seçenekleri arasında cevaplar vermişlerdir. Evet, cevabını veren öğrenciler ise bu ifadeye fikrim yok – katılıyorum seçenekleri arasında cevaplar vermişlerdir. Ama evet cevabını veren öğrencilerin verdiği cevaplar daha çok katılıyorum a daha yakın olduğu halde, hayır cevabını veren öğrencilerin fikrim yok seçeneğine daha yakın cevaplar verdiği görülmektedir.

“TMS/TFRS’ye göre hazırlanan mali tablolar daha ayrıntılı hale gelmiştir.” İfadesin de evet cevabı veren öğrenciler daha çok katılıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir. Hayır, cevabını veren öğrenciler ise bu ifadeye daha çok fikrim yok - katılıyorum arasında cevaplar vermiş oldukları görülse bile daha çok fikrim yok seçeneğine yakın cevaplar verdiği tespit edilmiştir.

“TMS/TFRS’lerin iyi şekilde öğrenilmesinin muhasebe mesleğini icra edenler/edecekler için oldukça gerekli olduğuna inanıyorum.” İfadesine evet cevabı veren öğrencilerin daha çok fikrim yok – katılıyorum cevaplarını verdikleri ve katılıyorum cevabına hayır diyenlere nazaran daha yakın AO sonucu ortaya çıktığı görülmekle birlikte, hayır, cevabı veren öğrencilerin bu ifadeye daha çok fikrim yok – katılıyorum cevabı verdikleri görülmektedir.

“TMS/TFRS standartları ülkemizdeki muhasebe uygulamalarını dünya ile oldukça uyumlu hale getirir.” Yine evet cevabını veren öğrencilerin daha çok fikrim yok – katılıyorum cevaplarını verdikleri ve katılıyorum cevabına daha yakın AO sonucu ortaya çıktığı görülmekle birlikte, hayır cevabını veren öğrencilerin de katılmıyorum – fikrim yok cevaplarını verdikleri görülmekle birlikte daha çok fikrim yok a yakın cevaplar verdikleri tespit edilmiş bulunmaktadır.

“TMS/TFRS’ler muhasebe meslek mensuplarının dünyadaki diğer meslek mensuplarıyla ortak bir dil konuşmalarını sağlamıştır.” İfadesine evet cevabını verenler fikrim yok – katılıyorum seçenekleri arasında cevaplar vermişlerdir. Hayır, cevabını veren öğrenciler ise bu ifadeye yine fikrim yok – katılıyorum seçenekleri arasında cevaplar vermişlerdir. Ama evet cevabını veren öğrencilerin verdiği cevaplar daha çok katılıyorum seçeneğine daha yakın olduğu halde, hayır cevabını veren öğrencilerin fikrim yok seçeneğine daha yakın cevaplar verdiği görülmektedir.

“TMS/TFRS’lerde çok fazla ayrıntı ve detaya inilmesi mali tabloların hazırlanmasını güçleştirmektedir.” İfadesin de evet cevabı veren öğrenciler daha çok katılıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir. Hayır, cevabını veren öğrenciler ise bu ifadeye daha çok fikrim yok seçeneğine yakın cevaplar verdiği tespit edilmiştir.

“TMS/TFRS eğitimi ilgili lisans ve önlisans programlarında ayrı bir ders olarak verilmelidir.” İfadesin de evet cevabı veren öğrenciler daha çok katılıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir. Hayır, cevabını veren öğrenciler ise bu ifadeye daha çok fikrim yok - katılıyorum arasında cevaplar vermiş oldukları görülse bile daha çok fikrim yok seçeneğine yakın cevaplar verdiği tespit edilmiştir.

“Ülkemizde TMS/TFRS standartlarından sorumlu olan kurumlar hakkında oldukça bilgi sahibiyim.” İfadesine evet cevabını verenler fikrim yok – katılıyorum seçenekleri arasında cevaplar vermişlerdir. Hayır, cevabını veren öğrenciler ise bu ifadeye katılmıyorum –fikrim yok seçenekleri arasında cevaplar vermişlerdir. Ama evet cevabını veren öğrencilerin verdiği cevaplar daha çok katılıyorum seçeneğine daha yakın olduğu halde, hayır cevabını veren öğrencilerin fikrim yok seçeneğine daha yakın cevaplar verdiği görülmektedir.

“TMS/TFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir.” İfadesine evet cevabı veren öğrencilerin daha çok fikrim yok – katılıyorum cevaplarını verdikleri ve katılıyorum cevabına hayır diyenlere nazaran daha yakın AO sonucu ortaya çıktığı görülmekle birlikte, hayır, cevabı veren öğrencilerin bu ifadeye daha çok fikrim yok – katılıyorum cevabı verdikleri görülmektedir.

“TMS/TFRS uygulamalarının muhasebe paket programlarıyla birlikte anlatılması gerekir.” İfadesine evet cevabını verenler fikrim yok – katılıyorum seçenekleri arasında cevaplar vermişlerdir. Hayır, cevabını veren öğrenciler ise bu ifadeye yine fikrim yok – katılıyorum seçenekleri arasında cevaplar vermişlerdir. Ama evet cevabını veren öğrencilerin verdiği cevaplar daha çok katılıyorum seçeneğine daha yakın olduğu halde, hayır cevabını veren öğrencilerin fikrim yok seçeneğine daha yakın cevaplar verdiği görülmektedir.

“TMS/TFRS’ye göre hazırlanan finansal tabloların kalite düzeyi daha da artmıştır.” İfadesine evet cevabı veren öğrencilerin daha çok fikrim yok – katılıyorum cevaplarını verdikleri ve katılıyorum cevabına hayır diyenlere nazaran daha yakın AO sonucu ortaya çıktığı görülmekle birlikte, hayır, cevabı veren öğrencilerin bu ifadeye daha çok fikrim yok – katılıyorum cevabı verdikleri görülmektedir.

“TMS/TFRS’ye göre hazırlanan mali tablolar, işletmelere stratejik ve önemli kararların alınmasında doğru ve güvenilir finansal bilgi sunar.” İfadesine de evet cevabı veren öğrenciler daha çok katılıyorum şeklinde cevaplar vermişlerdir. Hayır, cevabını veren öğrenciler ise bu ifadeye daha çok fikrim yok - katılıyorum arasında cevaplar vermiş oldukları görülse bile daha çok fikrim yok seçeneğine yakın cevaplar verdiği tespit edilmiştir.

Tablo 37: Bölüm Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin One Way Anova Testi

İfadeler	sd	Ortalama Kare	F	Sig.
TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar işletmelerin durumunu, mevcut geleneksel muhasebe uygulamalarına göre şeffaf bir biçimde ortaya koymayı sağlamıştır.	2	4,743	6,611	,002
	364	,717		
Ülkemizde TMS/TFRS standartlarından sorumlu olan kurumlar hakkında oldukça bilgi sahibiyim.	2	11,011	10,262	,000
	364	1,073		
TMS/TFRS ile ilgili aldığım eğitimlerde üniversitedeki ders hocalarımı yeterli buluyorum.	2	7,109	5,355	,005
	364	1,328		
TMS/TFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir.	2	8,052	6,521	,005
	364	1,235		
TMS/TFRS hakkında daha fazla teorik bilgi verilmesi gerekir.	2	4,786	4,090	,018
	364	1,170		

Tablo 37'de One Way Anova testi sonuçları görülmektedir. Tablo 37'deki 6 ifadede istatistiki anlamlı fark olduğu ($P \leq 0,05$) tespit edilen sonuçlar koyu punto ile gösterilmiştir. Bu ifadelerde yer alan değişken gruplandırmalarından hangileri arasında istatistiki fark olduğunun belirlenmesinde Dunnett T3 testi uygulanmıştır. Dunnett T3 testi sonuçları ise Tablo 38'de verilmektedir. Öğrencilerin okudukları bölüm değişkeni açısından One Way Anova analiziyle tespit ettiğimiz 6 ifadede aşağıdaki gruplarda farklar tespit edilmiştir:

- “TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar işletmelerin durumunu, mevcut geleneksel muhasebe uygulamalarına göre şeffaf bir biçimde ortaya koymayı sağlamıştır” ifadesinde İşletme bölümü öğrencileri ile Muhasebe ve Vergi Uygulamaları öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark işletme bölümü öğrencileri lehine,
- “Ülkemizde TMS/TFRS standartlarından sorumlu olan kurumlar hakkında oldukça bilgi sahibiyim” ifadesinde İşletme bölümü öğrencileri ile Muhasebe ve

Vergi Uygulamaları öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark Muhasebe ve Vergi Uygulamaları öğrencileri lehine,

- “TMS/IFRS ile ilgili aldığım eğitimlerde üniversitedeki ders hocalarımı yeterli buluyorum” ifadesinde İşletme bölümü öğrencileri ile Muhasebe ve Vergi Uygulamaları öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark Muhasebe ve Vergi Uygulamaları öğrencileri lehine,
- “TMS/IFRS hakkında daha fazla teorik bilgi verilmesi gerekir” ifadesinde İşletme bölümü öğrencileri ile Muhasebe ve Vergi Uygulamaları öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark işletme bölümü öğrencileri lehine,
- “TMS/IFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir.” ifadesinde İşletme bölümü öğrencileri ile Muhasebe ve Vergi Uygulamaları öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark Muhasebe ve Vergi Uygulamaları öğrencileri lehine, ayrıca; İşletme bölümü öğrencileri ile Uygulamalı Bilimler bölümü öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark işletme bölümü öğrencileri lehine.

Tablo 38: Bölüm Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Dunnett T3 Testi

İfade	Bölüm	Bölüm	Ortalama Farkı	Std. Hata	P	
TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar işletmelerin durumunu, mevcut geleneksel muhasebe uygulamalarına göre şeffaf bir biçimde ortaya koymayı sağlamıştır.	İşletme	Uygulamalı Bilimler	,140	,148	,722	
		MVU	,394*	,098	,000*	
	Uygulamalı Bilimler	İşletme	-,140	,148	,722	
		MVU	,255	,159	,302	
	MVU	İşletme	-,394*	,098	,000*	
		Uygulamalı Bilimler	-,255	,159	,302	
	Ülkemizde TMS/TFRS standartlarından sorumlu olan kurumlar hakkında oldukça bilgi sahibiyim.	İşletme	Uygulamalı Bilimler	,433	,186	,069
			MVU	-,560*	,146	,000*
Uygulamalı Bilimler		İşletme	,433	,186	,069	
		MVU	-,127	,194	,885	
MVU		İşletme	,560*	,113	,000*	
		Uygulamalı Bilimler	,127	,194	,885	
TMS/TFRS ile ilgili aldığım eğitimlerde üniversitedeki ders hocalarımı yeterli buluyorum.		İşletme	Uygulamalı Bilimler	-,542*	,217	,046
			MVU	-,341*	,127	,023*
	Uygulamalı Bilimler	İşletme	,542*	,217	,046	
		MVU	,202	,227	,754	
	MVU	İşletme	,341*	,127	,023*	
		Uygulamalı Bilimler	-,202	,227	,754	

Tablo:38 Devamı

İfade	Bölüm	Bölüm	Ortalama Farkı	Std. Hata	P	
TMS/TFRS hakkında daha fazla teorik bilgi verilmesi gerekir.	İşletme	Uygulamalı Bilimler	,373	,219	,258	
		MVU	,332*	,118	,017*	
	Uygulamalı Bilimler	İşletme	-,372	,219	,258	
		MVU	-,039	,228	,997	
	MVU	İşletme	-,332*	,148	,017*	
		Uygulamalı Bilimler	,039	,228	,997	
	TMS/TFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir.	İşletme	Uygulamalı Bilimler	,531*	,213	,048*
			MVU	,400*	,118	,003*
Uygulamalı Bilimler		İşletme	-,531*	,213	,048*	
		MVU	-,131	,220	,910	
		İşletme	-,400*	,118	,003*	
		Uygulamalı Bilimler	,131	,220	,910	
TMS/TFRS uygulamalarının muhasebe paket programlarıyla birlikte anlatılması gerekir.		İşletme	Uygulamalı Bilimler	,260	,192	,445
			MVU	,290*	,111	,028*
	Uygulamalı Bilimler	İşletme	-,260	,192	,445	
		MVU	,030	,197	,998	
	MVU	İşletme	-,290*	,111	,028*	
		Uygulamalı Bilimler	-,030	,197	,998	

Tablo 38’de görülen 6 ifade için “H7: Öğrencilerin okudukları bölüm ile TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır” hipotezi kabul, diğer 19 ifade için ise ret sonucu elde edilmiştir.

Tablo 39: Sınıf Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin One Way Anova Testi

İfadeler	sd	Ortalama Kare	F	Sig.
TMS/TFRS’ye göre hazırlanan mali tablolar daha ayrıntılı hale gelmiştir.	2	4,235	5,346	,008
	364	,792		
TMS/TFRS Eğitimlerin TÜRMOB tarafından meslek mensuplarına verilmeye başlanması uygulama sürecini kolaylaştırmıştır.	2	2,499	3,522	,031
	364	,710		
TMS/TFRS’ler ülkemizdeki muhasebe meslek mensuplarının mesleki saygınlıklarının gelişimine olumlu katkı sağlamıştır.	2	3,352	3,921	,021
	364	,855		
TMS/TFRS standartları ülkemizdeki muhasebe uygulamalarını dünya ile oldukça uyumlu hale getirir.	2	3,884	4,842	,008
	364	,802		
TMS/TFRS’lerde çok fazla ayrıntı ve detaya inilmesi mali tabloların hazırlanmasını güçleştirmektedir.	2	13,236	14,598	,000
	364	,907		
TMS/TFRS eğitimi ilgili lisans ve önlisans programlarında ayrı bir ders olarak açılarak verilmelidir.	2	5,984	4,654	,010
	364	1,286		
Ülkemizde TMS/TFRS standartlarından sorumlu olan kurumlar hakkında oldukça bilgi sahibiyim.	2	8,151	7,487	,001
	364	1,089		
Okuduğum bölümde TMS/TFRS dersleri zorunlu ders olarak verilmelidir.	2	8,313	6,441	,002
	364	1,291		
TMS/TFRS hakkında daha fazla teorik bilgi verilmesi gerekir.	2	5,879	5,050	,007
	364	1,164		

Tablo: 39 Devamı

İfadeler	sd	Ortalama Kare	F	Sig.
TMS/TFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir.	2	8,087	6,550	,002
	364	1,295		
TMS/TFRS uygulamalarının muhasebe paket programlarıyla birlikte anlatılması gerekir.	2	4,506	4,093	,017
	364	1,101		
TMS/TFRS'ye göre hazırlanan finansal tabloların kalite düzeyi daha da artmıştır.	2	2,162	4,018	,019
	364	,538		
TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar, işletmelere stratejik ve önemli kararların alınmasında doğru ve güvenilir finansal bilgi sunar.	2	4,117	6,988	,001
	364	,589		

Tablo 39'da öğrencilerin okudukları sınıfları açısından TMS/TFRS hakkında genel düşüncelerini ölçen ifadelerle verdikleri cevapların One Way Anova testi sonuçları görülmektedir. Tablo 39'deki 13 ifadeye istatistiksel anlamlı fark olduğu ($P \leq 0,05$) tespit edilen sonuçlar koyu punto ile gösterilmiştir. Bu ifadelerde yer alan değişken gruplandırmalarından hangileri arasında istatistiksel fark olduğunun belirlenmesinde Dunnett T3 testi uygulanmıştır. Dunnett T3 testi sonuçları ise Tablo 40'ta verilmektedir. Öğrencilerin sınıf değişkeni açısından Anova analiziyle tespit ettiğimiz 13 ifadeye aşağıdaki gruplarda farklar tespit edilmiştir:

- “TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar daha ayrıntılı hale gelmiştir.” ifadesinde ikinci sınıf öğrencileri ile üçüncü sınıf öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark üçüncü sınıf öğrencileri lehine,
- “TMS/TFRS Eğitimlerinin TÜRMOB tarafından meslek mensuplarına verilmeye başlanması uygulama sürecini kolaylaştırmıştır.” ifadesinde ikinci sınıf öğrencileri ile dördüncü sınıf öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark dördüncü sınıf öğrencileri lehine,

- “TMS/TFRS’ler ülkemizdeki muhasebe meslek mensuplarının mesleki saygınlıklarının gelişimine olumlu katkı sağlamıştır.” ifadesinde üçüncü sınıf öğrencileri ile dördüncü sınıf öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark dördüncü sınıf öğrencileri lehine,
- “TMS/TFRS standartları ülkemizdeki muhasebe uygulamalarını dünya ile oldukça uyumlu hale getirir.” ifadesinde ikinci sınıf öğrencileri ile dördüncü sınıf öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark dördüncü sınıf öğrencileri lehine,
- “TMS/TFRS’lerde çok fazla ayrıntı ve detaya inilmesi mali tabloların hazırlanmasını güçleştirmektedir.” ifadesinde ikinci sınıf öğrencileri ile üçüncü sınıf öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark üçüncü sınıf öğrencileri lehine, ayrıca; ikinci sınıf öğrencileri ile dördüncü sınıf öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark dördüncü sınıf öğrencileri lehine,
- “TMS/TFRS eğitimi ilgili lisans ve önlisans programlarında ayrı bir ders olarak açılarak verilmelidir.” ifadesinde ikinci sınıf öğrencileri ile dördüncü sınıf öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark dördüncü sınıf öğrencileri lehine,
- “Ülkemizde TMS/TFRS standartlarından sorumlu olan kurumlar hakkında oldukça bilgi sahibiyim.” ifadesinde ikinci sınıf öğrencileri ile üçüncü sınıf öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark ikinci sınıf öğrencileri lehine, ayrıca; ikinci sınıf öğrencileri ile dördüncü sınıf öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark ikinci sınıf öğrencileri lehine.

Tablo 39’da görülen 7 ifade için “H8: Öğrencilerin okudukları sınıfları ile TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır” hipotezi kabul, diğer 18 ifade için ise ret sonucu elde edilmiştir.

Tablo 40: Sınıf Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Dunnett T3 Testi

İfade	Sınıfı	Sınıfı	Ortalama Farkı	Std. Hata	P
TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar daha ayrıntılı hale gelmiştir.	2	3	-,357*	,104	,002*
		4	-,229	,130	,223
	3	2	,357*	,104	,002*
		4	,128	,143	,752
	4	2	,229	,130	,223
		3	-,128	,143	,752
TMS/TFRS Eğitimlerin TÜRMOB tarafından meslek mensuplarına verilmeye başlanması uygulama sürecini kolaylaştırmıştır.	2	3	-,037	,116	,984
		4	-,287*	,109	,027*
	3	2	0,37	,116	,984
		4	-,251	,137	,191
	4	2	,287*	,109	,027*
		3	,251	,137	,191
TMS/TFRS'ler ülkemizdeki muhasebe meslek mensuplarının mesleki saygınlıklarının gelişimine olumlu katkı sağlamıştır.	2	3	,152	,124	,529
		4	-,245	,119	,119
	3	2	-,152	,124	,529
		4	-,397*	,146	,022*
	4	2	,245	,119	,119
		3	,397*	,116	,022*
TMS/TFRS standartları ülkemizdeki muhasebe uygulamalarını dünya ile oldukça uyumlu hale getirir.	2	3	-,233	,116	,134
		4	-,335*	,116	,013*
	3	2	,233	,116	,134
		4	-,102	,137	,838
	4	2	,335*	,116	,013*
		3	,102	,137	,838
TMS/TFRS'lerde çok fazla ayrıntı ve detaya inilmesi mali tabloların hazırlanmasını güçleştirmektedir.	2	3	-,352*	,137	,034*
		4	-,649*	,118	,000*
	3	2	,352*	,137	,034*
		4	-,237	,157	,169
	4	2	,649*	,118	,000*
		3	,297	,157	,169
TMS/TFRS eğitimi ilgili lisans ve önlisans programlarında ayrı bir ders olarak açılarak verilmelidir.	2	3	-,367	,155	,056
		4	-,359*	,143	,038*
	3	2	,367	,155	,056
		4	,008	,178	1,000
	4	2	,359*	,143	,038*
		3	-,008	,178	1,000
Ülkemizde TMS/TFRS standartlarından sorumlu olan kurumlar hakkında oldukça bilgi sahibiyim.	2	3	,390*	,147	,026*
		4	,453*	,140	,004*
	3	2	-,390*	,147	,026*
		4	,063	,179	,979
	4	2	-,453*	,140	,004*
		3	-,063	,179	,979

Tablo 41: Muhasebeye İlgili Düzeyi Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkında Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin One Way Anova Testi

İfadeler	sd	Ortalama Kare	F	Sig.
TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar daha ayrıntılı hale gelmiştir.	2	4,239	5,340	,005
	363	,794		
TMS/TFRS'lerin iyi şekilde öğrenilmesinin muhasebe mesleğini icra edenler/edecekler için oldukça gerekli olduğuna inanıyorum.	2	5,811	4,263	,015
	363	1,363		
TMS/TFRS'ye göre hazırlanan finansal tabloların kalite düzeyi daha da artmıştır.	2	2,317	4,302	,014
	363	,539		
TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar, işletmelere stratejik ve önemli kararların alınmasında doğru ve güvenilir finansal bilgi sunar.	3	3,668	6,187	,002
	363	,593		

Tablo 41’de öğrencilerin muhasebe mesleğine ilgi düzeyi açısından TMS/TFRS hakkında genel düşüncelerini ölçen One Way Anova testi sonuçları verilmektedir. Tablo 42’deki 4 ifadede istatistiki anlamlı fark olduğu ($P \leq 0,05$) tespit edilen sonuçlar koyu punto ile gösterilmiştir. Bu ifadelerde yer alan değişken gruplandırmalarından hangileri arasında istatistiki fark olduğunun belirlenmesinde Dunnett T3 testi uygulanmıştır. Dunnett T3 testi sonuçları ise Tablo 42’de verilmektedir. Öğrencilerin mesleğe ilgi düzeyi değişkeni açısından oneway anova analiziyle tespit ettiğimiz 4 ifadede aşağıdaki gruplarda farklar tespit edilmiştir:

- “TMS/TFRS’ye göre hazırlanan mali tablolar daha ayrıntılı hale gelmiştir.” ifadesinde mesleğe düşük ilgi düzeyi öğrencileri ile orta ilgi düzeyi öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark orta ilgi düzeyi öğrencileri lehine, ayrıca; düşük ilgi düzeyi öğrencileri ile yüksek ilgi düzeyi olan öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark yüksek ilgi düzeyi öğrencileri lehine,
- “TMS/TFRS’lerin iyi şekilde öğrenilmesinin muhasebe mesleğini icra edenler/edecekler için oldukça gerekli olduğuna inanıyorum.” ifadesinde mesleğe düşük ilgi düzeyi öğrencileri ile orta ilgi düzeyi öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark orta ilgi düzeyi öğrencileri lehine,

- “TMS/IFRS’ye göre hazırlanan finansal tabloların kalite düzeyi daha da artmıştır.” ifadesinde mesleğe düşük ilgi düzeyi öğrencileri ile yüksek ilgi düzeyi olan öğrenciler arasında fark tespit edilmiş olup, fark yüksek ilgi düzeyi olan öğrenciler lehine,
- “TMS/IFRS’ye göre hazırlanan mali tablolar, işletmelere stratejik ve önemli kararların alınmasında doğru ve güvenilir finansal bilgi sunar.” ifadesinde mesleğe düşük ilgi düzeyi olan öğrenciler ile yüksek ilgi düzeyi olan öğrenciler arasında fark tespit edilmiş olup, fark yüksek ilgi düzeyi öğrencileri lehine, ayrıca; orta ilgi düzeyi olan öğrenciler ile yüksek ilgi düzeyi olan öğrenciler arasında fark tespit edilmiş olup, farkın yüksek ilgi düzeyi olan öğrenciler lehine olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 42’de görülen 4 ifade için “H9: Öğrencilerin muhasebe mesleğine ilgi düzeyi ile TMS/IFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır” hipotezi kabul, diğer 21 ifade için ise ret sonucu elde edilmiştir.

Tablo 42: Muhasebeye İlgili Düzeyi Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/IFRS Hakkında Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Dunnett T3 Testi

İfade	Muhasebeye ilgili düzeyi	Muhasebeye ilgili düzeyi	Ortalama Farkı	Std. Hata	P
TMS/IFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar daha ayrıntılı hale gelmiştir.	Düşük	Orta	-,334*	,104	,005*
		Yüksek	-,403*	,148	,022*
	Orta	Düşük	,334*	,104	,005*
		Yüksek	-,069	,137	,942
	Yüksek	Düşük	,403*	,148	,022*
		Orta	,069	,137	,942
TMS/IFRS'lerin iyi şekilde öğrenilmesinin muhasebe mesleğini icra edenler/edecekler için oldukça gerekli olduğuna inanıyorum.	Düşük	Orta	-,415*	,154	,023*
		Yüksek	-,409	,211	,155
	Orta	Düşük	,415*	,154	,023*
		Yüksek	,006	,179	1,000
	Yüksek	Düşük	,409	,211	,155
		Orta	-,006	,179	1,000
TMS/IFRS'ye göre hazırlanan finansal tabloların kalite düzeyi daha da artmıştır.	Düşük	Orta	-,119	,085	,411
		Yüksek	-,359*	,134	,025*
	Orta	Düşük	,119	,085	,411
		Yüksek	-,240	,124	,161
	Yüksek	Düşük	,359*	,134	,025*
		Orta	,240	,124	,161
TMS/IFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar, işletmelere stratejik ve önemli kararların alınmasında doğru ve güvenilir finansal bilgi sunar.	Düşük	Orta	-,053	,089	,910
		Yüksek	-,418*	,121	,002*
	Orta	Düşük	,053	,089	,910
		Yüksek	-,365*	,113	,005
	Yüksek	Düşük	,418*	,121	,002*
		Orta	,365*	,113	,005*

Tablo 43: Lise Türü Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin One Way Anova Testi

İfadeler	sd	Ortalama Kare	F	Sig.
Genel Muhasebe dersini almış olan öğrenciler TMS/TFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebilir.	3	3,670	3,351	,019
	363	1,095		
TMS/TFRS eğitimi ilgili lisans ve önlisans programlarında ayrı bir ders olarak açılarak verilmelidir.	3	3,899	3,023	,030
	363	1,290		
Okuduğum bölümde TMS/TFRS dersleri zorunlu ders olarak verilmelidir.	3	4,883	3,357	,011
	363	1,300		
TMS/TFRS hakkında daha fazla teorik bilgi verilmesi gerekir.	3	5,163	4,463	,004
	363	1,157		

Tablo 43'te Oneway Anova testi sonuçları görülmektedir. Tablo 43'teki 4 ifadeye istatistiksel anlamlı fark olduğu ($P \leq 0,05$) tespit edilen sonuçlar koyu punto ile gösterilmiştir. Bu ifadelerde yer alan değişken gruplandırmalarından hangileri arasında istatistiksel fark olduğunun belirlenmesinde Dunnett T3 testi uygulanmıştır. Dunnett T3 testi sonuçları ise Tablo 44'de verilmektedir. Öğrencilerin lise türü değişkeni açısından Oneway Anova analiziyle tespit ettiğimiz 4 ifadeye aşağıdaki gruplarda farklar tespit edilmiştir:

- “Genel Muhasebe dersini almış olan öğrenciler TMS/TFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebilir” ifadesinde düz lise mezunu öğrencileri ile ticaret meslek lisesi mezunu öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark ticaret meslek lisesi mezunu öğrencileri lehine,
- “TMS/TFRS eğitimi ilgili lisans ve önlisans programlarında ayrı bir ders olarak açılarak verilmelidir.” ifadesinde Anadolu lisesi mezunu öğrencileri ile diğer lise mezunu öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark Anadolu lisesi mezunu öğrencileri lehine,

- “Okuduğum bölümde TMS/TFRS dersleri zorunlu ders olarak verilmelidir.” ifadesinde düz lise mezunu öğrencileri ile Anadolu lisesi mezunu öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark Anadolu lisesi mezunu öğrencileri lehine,
- “TMS/TFRS hakkında daha fazla teorik bilgi verilmesi gerekir.” ifadesinde düz lise mezunu öğrencileri ile Anadolu lisesi mezunu öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark Anadolu lisesi mezunu öğrencileri lehine, ayrıca; Anadolu lisesi mezunu öğrencileri ile diğer lise mezununu öğrencileri arasında fark tespit edilmiş olup, fark Anadolu lisesi mezunu öğrencileri lehine oluşu tespit edilmiştir.

Tablo 44: Lise Türü Değişkeni Açısından Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Dunnett T3 Testi

İfade	Mezun Olduğu Lise	Mezun Olduğu Lise	Ortalama Farkı	Std. Hata	P
Genel Muhasebe dersini almış olan öğrenciler TMS/TFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebilir.	Düz Lise	Anadolu Lisesi	-,229	,169	,687
		Ticaret Meslek Lisesi	-,485*	,152	,011*
		Diğer	-,139	,136	,887
	Anadolu Lisesi	Düz Lise	,229	,169	,687
		Ticaret Meslek Lisesi	-,256	,191	,698
		Diğer	,089	,178	,997
	Ticaret Meslek Lisesi	Düz Lise	,485*	,152	,011*
		Anadolu Lisesi	,256	,191	,698
		Diğer	,345	,163	,195
	Diğer	Düz Lise	,139	,136	,887
		Anadolu Lisesi	-,089	,178	,997
		Ticaret Meslek Lisesi	-,345	,163	,195
TMS/TFRS eğitimi ilgili lisans ve önlisans programlarında ayrı bir ders olarak açılarak verilmelidir.	Düz Lise	Anadolu Lisesi	-,202	,178	,829
		Ticaret Meslek Lisesi	-,032	,165	1,000
		Diğer	,323	,149	,171
	Anadolu Lisesi	Düz Lise	,202	,178	,829
		Ticaret Meslek Lisesi	,170	,200	,950
		Diğer	,525*	,187	,034*
	Ticaret Meslek Lisesi	Düz Lise	,032	,165	1,000
		Anadolu Lisesi	-,170	,200	,950
		Diğer	,355	,175	,234
	Diğer	Düz Lise	-,323	,149	,171
		Anadolu Lisesi	-,525*	,187	,034*
		Ticaret Meslek Lisesi	-,355	,175	,234

Tablo: 44 devamı

İfade	Mezun Olduğu Lise	Mezun Olduğu Lise	Ortalama Farkı	Std. Hata	P	
Okuduğum bölümde TMS/TFRS dersleri zorunlu ders olarak verilmelidir.	Düz Lise	Anadolu Lisesi	-,546*	,179	,017*	
		Ticaret Meslek Lisesi	-,375	,168	,151	
		Diğer	-,142	,149	,916	
	Anadolu Lisesi	Düz Lise	,546*	,179	,017*	
		Ticaret Meslek Lisesi	,172	,204	,953	
		Diğer	,404	,189	,189	
	Ticaret Meslek Lisesi	Düz Lise	,375	,168	,151	
		Anadolu Lisesi	-,172	,204	,953	
		Diğer	,233	,178	,722	
	Diğer	Düz Lise	,142	,149	,916	
		Anadolu Lisesi	-,404	,189	,189	
		Ticaret Meslek Lisesi	-,233	,178	,722	
	TMS/TFRS hakkında daha fazla teorik bilgi verilmesi gerekir.	Düz Lise	Anadolu Lisesi	-,584*	,156	,002*
			Ticaret Meslek Lisesi	-,155	,152	,890
			Diğer	,011	,146	1,000
Anadolu Lisesi		Düz Lise	,584*	,156	,002*	
		Ticaret Meslek Lisesi	,429	,169	,072	
		Diğer	,594*	,164	,002*	
Anadolu Lisesi		Düz Lise	,584*	,156	,002*	
		Ticaret Meslek Lisesi	,429	,169	,072	
		Diğer	,594*	,164	,002*	
Diğer		Düz Lise	-,011	,146	1,000	
		Anadolu Lisesi	-,594*	,164	,002*	
		Ticaret Meslek Lisesi	-,165	,159	,882	

Tablo 44’de görülen 4 ifade için “H10: Öğrencilerin mezun olduğu lise türü ile TMS/TFRS bilgilerini algılama düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır” hipotezi kabul, diğer 21 ifade için ise ret sonucu elde edilmiştir.

SONUÇ

Dünyada yaşanan politik ve ekonomik değişiklikler işletmelerin ulusal sınırları aşarak yeni yatırım alanları bulmalarını sağlamıştır. Küreselleşme ile birlikte uluslararası alanda faaliyet göstermeye başlayan firmalar faaliyette buldukları ülkelerin ekonomik sistemleri, kültürel faktörler, işletmelerin ortaklık anlayışı, devletin yapısal düzenlemeleri, muhasebe mesleğinin örgütlenmesi gibi nedenlerle muhasebe uygulamalarında farklılıklarla karşılaşmışlardır. Muhasebenin bilgi kullanıcılarına güvenilir bilgi sunması için düzenlenen mali tabloların daha şeffaf, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir ve güvenilir olması için muhasebede ortak bir dilin kullanılması gerekmektedir. Fakat ülkelerin kendi muhasebe politikalarını oluşturmaları ortak bir muhasebe politikasının uygulanamamasına neden olmuştur.

Muhasebe uygulamalarında hem ulusal hem de uluslararası alanda birlik sağlamak amacıyla muhasebe standartları oluşturma çalışmalarına başlanmıştır. Standartların yeni bir uygulama olması bu konu ile ilgili çok fazla uygulama örneklerinin olmaması ve standartların sürekli güncellenmesi meslek mensuplarının standartları benimsemesinde zorluklar yaşamalarına neden olmaktadır. Standartların uygulanması ile ilgili eğitim veren kurum ve kuruluşların sayılarının artırılması, muhasebe eğitimi alan öğrencilerin daha bilgili ve uygulama alanlarını arttırılması yanında, aynı zamanda meslek mensuplarının uygulama konusunda yaşayacakları sorunların meslek odaları ve üniversiteler tarafından belirlenerek bu konuda bilgi vermeleri yaşanan sorunların azalmasını sağlayacaktır.

Yapılan çalışmada araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlası muhasebe alanında çalışma düşüncesinde olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin üçte biri ise muhasebe alanında staj yapmış olduğunu beyan etmiştir ve yarıdan fazlası muhasebe mesleğine orta düzeyde ilgi duyduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin dörtte üçü aldıkları derslerde az da olsa TMS/TFRS hakkında bahsedildiğini belirtmekle birlikte TMS/TFRS'ler ile ilgili derslerin saatlerinin yetersiz olduklarını da beyan etmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğrencilere sorduğumuz TMS/TFRS'ler hakkındaki genel kültür bilgisi özelliğindeki sorulara verilen cevapların hepsinde "Bilгим Yok" seçeneği en fazla seçilen seçenek olmuştur. Öğrencilerin yaklaşık üçte biri standartların İngilizce

den birebir çeviri olduğunu bilmektedir. Standartların Resmi Gazetede ilan edilme zorunluluğu olduğunu katılımcı öğrencilerin yarıya yakını doğru olarak cevaplamıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin üçte bire yakını kamuya hesap verme yükümlüğüne sahip işletmelerin tam set TFRS'yi kullandığını bilmektedir. TMS/TFRS ile birlikte finansal tabloların biçimsel yapısı ve içeriğinin değiştiğinin öğrencilerin yarıdan fazlasının bilgisi dâhilinde olmadığı ve öğrencilerin üçte biri finansal tabloların biçimsel yapısı ve içeriğinin değiştiğinin bilgisindedir. Öğrencilerin beşte bire yakını ise, TMS/TFRS ile birlikte finansal tabloların değerlendirme ölçütlerinde değişme meydana geldiği bilgisindedir. Yarıdan fazla öğrenci ise bu konuda bilgisinin olmadığını beyan etmiştir.

Öğrencilerin üçte ikiye yakını standartlar ile birlikte dipnotlarda ve açıklayıcı bilgilerdeki ayrıntının azaldığı konusunda bilgi sahibi olmadıklarını beyan etmişlerdir. Öğrencilerin beşte bire yakını ise, dipnotlarda ve açıklayıcı bilgilerde ayrıntının azalmadığı, aksine arttığı görüşündedir. TMS finansal araç standardına göre menkul kıymetlere finansal araç denilmektedir sorusuna öğrencilerin dörtte bire yakını doğru cevabı vermişlerdir.

TMS/TFRS ile birlikte öğrencilerin yarıdan fazlası bilançonun adının finansal durum tablosu olarak değiştiği bilgisine sahip olmadığını belirtmiştir. Dörtte biri ise soruyu doğru cevaplamıştır. Öğrencilerin üçte biri gelir tablosunun kapsamlı gelir tablosu olarak değiştiğini bilmektedir.

Öğrencilerin üçte ikisinden fazlasının 2015 tarihi itibarıyla TMS ve yorumları konusunda bilgisinin olmadığını belirtmiştir. TMS'ye standartlarına göre 2015 itibarı ile 29 TMS ve 9 TMS yorumu bulunmaktadır.

TMS/TFRS ile birlikte düzenlenecek tablolar arasında öz kaynak değişim tablosunda öğrencilerin beşte bire yakını doğru cevabı beyan etmişlerdir. Standartları yayımlama görev ve yetkisinin TÜRMOB'a ait olup olmadığı şeklinde soruya öğrencilerin yirmi de biri doğru cevabı vermişlerdir. Standartları yayımlama görev ve yetkisi 2011 yılında Kamu Gözetim Kurumuna devredilmiş bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin üçte biri nakit akım tablosunun formatının değiştiğini belirtmiştir. TMS/TFRS ile birlikte tek düzen hesap planına yeni kod ve isimler eklendiğini öğrencilerin üçte ikisi doğru cevap vermiştir. Öğrencilerin onda biri

TFRS ve yorumlarının 35 adet olmadığını belirtmiştir. 15 TFRS ve 12 TFRS yorumu olmak üzere toplam 27 adettir.

Öğrencilere TMS/TFRS derslerine daha fazla ağırlık verilmesi gerektiği, öğrencilerin kendi çabalarıyla TMS/TFRS'leri öğrenemeyecekleri öğrencilerin verdikleri cevaplarda en yüksek ortalama değerleri alan görüşlerden olmuştur. TMS/TFRS'ler hakkında sorduğumuz 15 genel bilgi sorusunun tamamında öğrencilerin yarısından fazlasının "Bilgim Yok" seçeneğini işaretledikleri tespit edilmiştir. Bununla birlikte sorduğumuz sorulardan daha fazla doğru cevap gelen genel bilgi ifadeleri şöyle olmuştur;

"TMS/TFRS'lerin uygulanabilmesi için Resmi Gazetede yayımlanması zorunludur", "TMS/TFRS standartları ile finansal tabloların biçimsel yapısı ve içeriği değişmiştir", "TMS/TFRS dünya çapındaki muhasebe standartlarının İngilizce'den birebir çevirisidir",

- "Kamuya hesap verme yükümlülüğü bulunan bütün işletmeler tam set TFRS'yi kullanır",
- "TMS/TFRS ile birlikte gelir tablosunun adı kapsamlı gelir tablosu olarak değişmiştir",
- "TMS/TFRS ile birlikte düzenlenecek tablolar arasındaki nakit akım tablosunun formatı değişmiştir"
- "TMS/TFRS ile birlikte kullanılan tek düzen hesap planına yeni hesap kod ve isimleri eklenmesi gereği doğmuştur".

"2015 itibariyle TFRS yorumlarıyla birlikte 35 adettir", "2015 itibariyle TMS yorumlarıyla birlikte 30 adettir", "Ülkemizde standartları yayınlama görev ve yetkisi TÜRMOB'dadır" ve "TMS/TFRS ile birlikte bilançonun adı finansal performans tablosu olarak değişmiştir" şeklinde ifade ettiğimiz bilgi sorularına daha az doğru cevap verilmiştir. Bilgi sorularına verilen cevaplar incelendiğinde öğrencilerin TMS/TFRS konusunda bilgisinin çok az olduğu anlaşılabilir. Birlikte, 2015 itibariyle mevcut sayıları hakkında, standartlardaki isim, kod ve bu standartlar konusunda çalışma yapan kurumlar hakkında bilgilerinin olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmada 10 Hipotez test edilmiş olup; cinsiyet, yaş, okunan bölüm, sınıf, mezun oldukları lise, TMS/TFRS derslerinin ayrı olarak okutulması, muhasebe mesleğine ilgi düzeyi, alınan derslerde TMS/TFRS konularından bahsedilmiş olma

durumu, staj yapma, muhasebe alanında çalışma isteği değişkenlerinde kısmi olarak hipotezler kabul edilmiştir.

TMS/TFRS'ler hakkında sorduğumuz 25 genel düşünce ifadesinde özellikle öğrencilerin okudukları bölüm, okudukları sınıf, mezun oldukları lise, muhasebe mesleğine ilgi düzeyi değişkenleri açısından önemli istatistikî farklılıklar tespit edilmiştir.

TMS/TFRS'ler ile ilgili olarak üniversitelerde, önlisans, lisans ya da yüksek lisans programlarında dersler verilmeye başlanmakla birlikte öğrenciler standartların anlaşılabilirliğinin zor olması nedeniyle, kavramların karmaşık gelmesi nedeniyle konuları anlamakta zorlanmaktadırlar. Muhasebe mesleğine ilgi düzeyi yüksek olan öğrencilerle, derslerinde muhasebe derslerini daha fazla alan öğrencilerin standartlarla ilgili daha fazla bilgi sahibi oldukları ve konunun önemi hakkında algılarının yüksek olduğu araştırmada görülmüştür.

Muhasebe alanında çalışma isteği düşük ya da hiç olmayan öğrenciler için standartları öğrenmek gereksiz olarak görülmekte ve öğrenme isteği oluşmamaktadır. Dolayısıyla İİBF, MYO ve Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulu program ve bölümlerinde yapmış olduğumuz araştırmaya katılan öğrencilerden mesleğe ilgi düzeyi orta ve düşük olanların sorulara daha fazla fikrim yok şeklinde cevaplar vermesi normal olarak gösterilebilir. Mesleğe ilgi düzeyini yüksek olarak gösteren öğrenciler standartların muhasebe mesleğinin kalitesini arttırdığını, iyi bir şekilde öğrenilmesi gerektiğini, doğru ve güvenilir bilgi sunumunda önemli olduğunu düşündükleri görülmüştür.

Üniversitelerde özellikle lisans programlarında seçmeli ders olarak TMS/TFRS'ler ilgili dersler açılmış olmakla birlikte genelde derslerin 1 dönemlik olarak açıldığı görülmektedir. Standartların öğrenilmesinin zor olması nedeniyle derslerin en az iki dönem okutulması standartlardan özellikle en çok uygulamada kullanılabilir olanların öğretilmesi açısından önemlidir.

Yüksek lisans ve doktora programlarında sadece muhasebe ve finansman ABD programlarında zorunlu/seçmeli olarak eklenmiş olan TMS/TFRS ile ilgili derslerin de yine yeterince verildiği söylenemez. TÜRMOB meslek mensuplarına standartlarla ilgili olarak genel ve toplu eğitim olanağı sunmakla birlikte KGK'nın kurulması sonrasında

standartların yayınlama yetkisi ve görevi KGK'na geçmiş ve meslek mensuplarına verilen bu eğitimler duraksamıştır. Odalar kendi istek ve imkânlarıyla TMS/TFRS'ler ile ilgili uzman çağırarak meslek mensuplarına genel bir eğitim verilmeye çalışmışlardır.

Yükseköğretimde muhasebe öğrenimi gören öğrencilerin, muhasebe standartları hakkındaki algılarının yeterli düzeyde olmamasına karşın mesleğe ilgisi orta ya da yüksek düzeyde olan öğrencilerin standartların ülkemiz için önemini anlamakta olduğu görülmektedir. Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin profesyonel muhasebe meslek mensubu adayı oldukları göz önünde bulundurulduğunda, muhasebe standartları ile ilgili zorunlu derslerin konulması ve bu doğrultuda eğitilmelerinin gerekli olduğu kanısına varılmıştır. Muhasebe öğrenimi gören öğrencilerin TMS/TFRS'ler ile ilgili farkındalıkları büyük ölçüde kendi bireysel ilgi ve gelecek planlarından kaynaklanmaktadır. Öncelikle farkındalığı ve ilgiyi artırmak daha sonra uygulama boyutunda yetkinlik kazandırmak için yükseköğretimin ilgili alana yönelik her kademesinde muhasebe standartlarına ilişkin derslerin okutulması ve bilgilendirme programlarının yapılması büyük önem taşımaktadır.

Yapılan çalışmada Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi'nde farklı bölüm ve programlarda muhasebe dersleri almış olan öğrencilerin TMS/TFRS'ler hakkında bilgi ve algı düzeyleri bu çalışmada kullanılan sorularla test edilmeye çalışılmış olup, farklı üniversitelerde benzer çalışmalar yapılarak ya da Türkiye genelinde devlet ve vakıf üniversitelerinde araştırmalar yapılarak TMS/TFRS'lerin öğrenciler tarafından algılanma seviyeleri ve bilgi düzeyleri test edilerek, eksikler belirlenip tamamlanmaya çalışılmalı ve gerekirse meslek örgütleriyle ortaklaşa uygulamalı çalışmalar, eğitimler planlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aksoy, Tamer (2005), “Finansal Muhasebe ve Raporlama Standartlarında Uyumlaştırma Ve UMS/UFRS Bazında Küresel Muhasebe Standartları Setine Yöneliş Eğilimi”, *Mali Çözüm Dergisi*, S:71, ss.182-199.
- Altunışık, Remzi ve Diğerleri (2007), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*, 5. Baskı, Sakarya Yayıncılık, Sakarya.
- Arıkan, Yahya (1996), “Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye Uygulaması”, *Mali Çözüm Dergisi*, S:36, ss.59-70.
- Aslan, Sinan (2004), “Global Muhasebe Sürecinde Yakınsama Eğilimleri”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, S:23, ss.93-100.
- Ataman, Ümit (2001), *Genel Muhasebe-Muhasebe Dönem Sonu İşlemleri*, 13. Baskı, Türkmen Kitabevi: İstanbul.
- Aktürk, Ahmet ve Akcanlı, (2013), “Muhasebe Akademisyenlerinin Muhasebe Standartlarına Bakış Açıları ve Farkındalıkları Üzerine Bir Araştırma”, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, S:15/2, ss.21-43
- Ayboğa, Hanifi (2002), “Globalleşme Sürecinde Muhasebe Alanındaki Gelişmelere Ülkemizin Uyumu”, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S:8, ss.39-52.
- Aydın, Selim (1993), *Eğitime Farklı Bir Bakış*, TÖV Yayınları: İzmir.
- Aydın, Sinan (2007), *Muhasebe Eğitiminin İşletme Beklentilerini Karşılama Derecesinin Ölçülmesi Ve Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aydoğan, Ertan (2007), *Uluslararası Muhasebe Standartları Uyumlaştırılması ve Ülkelerin Uyumlaştırma Derecelerine İlişkin Bir Uygulama*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Aysan, Mustafa (1995), “Dünya’da ve Türkiye’de Muhasebe Eğitiminin Tarihi Gelişimi”, Muhasebenin Tarihsel ve Çağdaş Konularında Geleceğine Bakış, TÜRMOB Yayınları: Ankara.
- Başpınar, Ahmet (2005), “Türkiye’de ve Dünya’da Muhasebe Standartlarının Oluşumuna Genel Bir Bakış”, *Maliye Dergisi*, S:148, ss.43.
- Bayazıtlı, Ercan (2000), *Türkiye’de Muhasebe Eğitimi-Gelecek Yüzyılda Muhasebe Eğitimi*, TÜRMOB Yayınları: Ankara.

- Bekçi, İsmail (2007), “Muhasebe Meslek Mensuplarının Türkiye Muhasebe Standartları Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma”, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, C:22 ss.27-40
- Berberoğlu, P.Başak (2002). *Uluslararası Muhasebe Standartları ile Ülkemizdeki Muhasebe Standartları Uygulamalarının Karşılaştırılması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Bostancı, Serpil (2002), “Küreselleşen Muhasebede Standartlaşma ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu”, *Mali Çözüm Dergisi*, S:59, ss.73.
- Bunea, Stefan, Marian Săcărin and Mihaela Minu, (2012), “Romanian Professional Accountants’ Perception On The Differential Financial Reporting For Small And Medium-Sized Enterprises”, *Accounting and Management Information Systems*, Vol:11, pp.27-43.
- Çaldağ, Yurdakul, Bayırlı, Rıdvan, Altay, Adem (2004), “*Muhasebe Doktora Programlarının Etkinliğinin Artırılması*”, [Bildiri], XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu.
- Çankaya, Fikret (2007), “Uluslararası Muhasebe Uyumunun Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma: Rusya, Çin ve Türkiye Karşılaştırması”, *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, S:6, ss.128-150.
- Çankaya, Fikret ve Aydoğan, Ertan (2008), “Küresel Farklılıklar Çerçevesinde Muhasebe Standartlarının Uyumu”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S:11, ss.299-326.
- Çankaya, Fikret ve Oğuzhan Hatipoğlu (2011), “Türkiye’de Uluslararası Muhasebe Standartları’nın Uygulanabilirliğini Etkileyen Faktörlerin Meslek Mensuplarınca Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma”, *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, C:7, ss.61-89
- Çankaya, F., Şahin, Z., Yılmaz, Z. (2014), “Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesindeki Öğrenci, Akademisyen ve Uygulayıcıların TMS/TFRS Farkındalıkları ve Görüşleri Üzerine Bir Çalışma”, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, S:16/2, ss.110-135.
- Çankaya, Fikret ve Dinç, Engin (2012), “Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Uygulama Başarısını Etkileyen Faktörler: Bağımsız Denetçiler Üzerine Bir Araştırma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F.Dergisi*, S:1, ss.81-102.
- Çelenk, H., Atmaca, M., Horasan, E. (2010), “Marmara Üniversitesi’nde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Alanına Bakış Açılarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma”, *Öneri Dergisi*, S:33, C:9, ss.159-171.
- Çelik, Ercan (2012), *Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS)’nin Varlıkların Değerlemesi Hususunda Getirdiği Yenilikler: Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Bilgi Düzeylerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma*,

Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Çelik, Serpil (2013), *Muhasebe Meslek Mensuplarının Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarına Bakış Açılarının Değerlendirilmesine İlişkin Ampirik Bir Çalışma, Niğde Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Dalkılıç, Ali Fatih (2008). *Ulusal ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarında Mesleki Yargının Rolü*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Dalğar, H., Çelik, İ., Mortaş, M. (2011), “Muhasebe Öğrenimi Gören Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkındaki Farkındalıklarına Yönelik Bir Araştırma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F.Dergisi*, S:1, ss.217-230.
- Demir Mehmet ve Çam Mustafa (2006), “Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Öğreniminde Başarılarını Olumsuz Etkileyen Faktörlere İlişkin Bir Araştırma”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, C:32, ss.160-169.
- Demirkan, Şefika (2001), “*Muhasebe Eğitim Yöntemleri*”, [Bildiri], XX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya.
- Demirel, Burcu (2003), *Türkiye Muhasebe Standartlarının ile Ülkemiz Muhasebe Uygulamaları ile Karşılaştırılması ve Antalya Yöresindeki Konaklama İşletmelerinde Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Durak, M.G. ve Balsarı, Ç. K. (2011), “*Türkiye’de UFRS Araştırmalarına Genel Bakış*”, İzmir SMMMO Yayınları, S:113, ss.9-24.
- Elagöz, İsmail ve Çukacı, Yusuf Cahit (2006), “Muhasebe Derslerinde Kullanılan Öğretim Yöntemleri İle Öğrenme Stillerinin İlişkisinin Ortaya Konulması ve Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nde Bir Uygulama”, *D.E.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi*, C:21, S:1.
- Elitaş, Cemal (2010), “Türkiye Muhasebe Standartları / Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Benimsenmesinin Bazı Temel Finansal Oranlar Üzerindeki Etkisi Üzerine Uygulamalı Bir Değerlendirme”, *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, S:30, ss.57-68.
- Erdoğan, M., ve Dinç, E. (2009), “Türkiye Muhasebe Standartları ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, S:43, ss.154-170.
- Evcı, Samet (2008), *Türkiye Muhasebe (Finansal Raporlama) Standartları ve Uygulamasında Yaşanan Sorunlar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Fidan, Hakan (2006), *Bilgi Çağında Yeni Muhasebeci Kimliği Ve Eğitimi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gökçen, Gürbüz, Ataman Akgül ve Çakıcı, Cemal (2006), *Türkiye Muhasebe Standartları Uygulamaları (Uluslararası Muhasebe Standartları İle Uyumlu)*, Beta Yayınevi: İstanbul.
- Gökçen, Gürbüz (1998). “Uygulamacıların Muhasebe Eğitiminden Beklentileri”, Marmara Üniversitesi, *Muhasebe Araştırma ve Merkezi Muhasebe-Finansman Dergisi*, S:9, ss.43-50.
- Gökdeniz, Ümit (1996). *Muhasebe Standartları*, Alfa Basın Yayım: İstanbul.
- Güney, S., Yüksel Yiğiter, Ş., Korkmaz, M., Ceylan, N. (2012), “Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye Muhasebe Standartlarının Uluslararası Muhasebe Standartlarına Uyumlaştırılmasında Geline Son Nokta”, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S:10, ss.110-130.
- Güvemli, Oktay (2001), *XX. Yüzyılda Türkiye’de Muhasebe Eğitimi*, Avcıol Basın Yayın: İstanbul.
- Güvemli, Batuhan (2008), *Uluslararası Muhasebe Standartlarının Çeşitli Ülkelerin Muhasebe Kültürleri ile Etkileşimi ve Türkiye Örneği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güvemli, Oktay (1995), “Kronolojik Akış İçinde Muhasebe Uygulamalarının Gözlenmesi”, [Bildiri], Muhasebenin Tarihsel ve Çağdaş Konularından Geleceğine Bakış Sempozyumu, Ankara.
- Hatipoğlu, Oğuzhan (2009), *Türkiye Uluslararası Muhasebe Standartlarının Gelişimi, Gerekliği ve Uygulanabilirliği Üzerine Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- İbiş, C., Özkan, S. (2006), “Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (Ufrs)’Na Genel Bakış”, *Mali Çözüm Dergisi*, S:74, ss.25-40.
- Jermakowicz, Eva K., and Sylwia Gornik-Tomaszewski, (2006), “Implementing Ifrs From The Perspective Of Eu Publicly Traded Companies”, *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation* Vol:15, pp.170-196.
- Karabınar, Selahattin (2006), “Muhasebe İklimini Küresel Düzeyde Yönlendiren Kuruluşlar”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, S:31, ss.141-148.
- Karakaya Demirkutlu, F. (2014), “İşletme Lisans Öğrencilerinin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki İlgili Düzeyleri, Beklentileri ve Farkındalıkları: Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği” *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, S:16, ss.156-174.

- Karabayır, M.E., Ertugay, E. (2010), “Finansal Raporlama Standartlarının Dünü ve Bugünü”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, S:4, ss.195-198.
- Karapınar, Aydın (2001), “Avrupa Topluluğu Ülkelerinde Muhasebe Eğitimi ve Ülkemiz Muhasebe Eğitimi İle Karşılaştırılması”, [Bildiri], XX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, 23-27 Mayıs, Tekirova-Antalya.
- Kaya, İdil (1999), “Geleceğin Muhasebe Eğitimi: Gelişen Meslek İçin Hazırlanmak”, *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Mart, S:20.
- Kaya, Uğur (2007), “İlk Defa Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Dersle Yönelik Algılamaları Üzerine Bir Alan Araştırması: KTÜ Örneği”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, C:36, ss.125-133.
- Kaya, Uğur ve Daştan Abdulkerim (2004), “Türkiye’de Lisans Düzeyinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Öğrenci-Öğretici ve Uygulayıcılar Açısından Değerlendirilmesi”, [Bildiri], XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu.
- Koç Yalkın, Y. (2001), “Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu’nun (TMUDESK) Çalışmaları ve Türkiye Muhasebe Standartları”, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, S:5, ss.1.
- Korkmaz, T., Temel, H., Birkan, E. (2007), “Uluslararası Muhasebe Standartları ve KOBİ’lere Etkileri”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, S:36, ss.96-105.
- Kurnaz, Niyazi (2012), Statistical Analysis of the Factors Affecting Accounting Students’ Awareness of the TAS (Turkish Accounting Standards) and TFRS (Turkish Financial Reporting Standards), *British Journal of Science* 142, Vol. 4 (1), ss. 142-156.
- Kurtcebe, Emin (2008), *21. Yüzyılda Muhasebe Mesleğinin Vizyonu*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Küçük, Muzaffer (2012), *Türkiye Muhasebe Standartları Uygulaması Genel Bakış*, Yaklaşım Yayıncılık: Ankara.
- Marianne, James, K., and Blaszczyński, Carol, (2010), “Accounting Students’ Perceptions Of International Financial Reporting Standarts”, *Journal for Global Business Education*, Vol:10, pp.37-49.
- Mascia, Ferrari, Francesco Momente, and Francesco Reggiani, (2012), “Investor Perception of the International Accounting Standards Quality: Inferences From Germany”, *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, Vol:27(4), ss.527-556.
- Mısırlıoğlu İ.Ufuk (2006), “UFRS ve BASEL II’nın İşletme Faaliyetleri Üzerindeki Etkileri”, *Mali Çözüm Dergisi*, C:76, ss.22.
- Munter, Paul (2001), “World Stock Markets: The Battle over Reporting Continues”, *The Journal of Corporate Accounting & Finance*, Vol:8, pp.51-54.

- Nakip, Mahir (2003), *Pazarlama Araştırmaları, Teknikler Ve (SPSS Destekli) Uygulamalar*, 4. Baskı, Seçkin Yayınevi: Ankara.
- Naum, Vasilios-Christos, Nicos Sykianakis and Christos Tzovas, (2011), “The Perceptions Of Managers Of Greek Firms Regarding The Costs And Benefits Ensuing From The Adoption Of International Financial Reporting Standards In Greece”, *International Journal of Economic Sciences and Applied Research* 4 (3), pp.59-74.
- Öksüz, Fuat (1999), “Küreselleşme Çabaları Doğrultusunda Batı Ülkelerinin Muhasebe Sistemindeki Gelişmeler”, [Bildiri], IV. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu, Antalya.
- Özbirecikli M. ve Pastacıgil, A. (2009), “Türkiye’de Muhasebe Eğitiminin Gelişim Süreci: IFAC Standartları İle Mukayeseli Bir İnceleme”, *Muhasebe-Finansman Öğretim Üyeleri Bilim ve Araştırma Derneği Dergisi*, S:41 ss.82-97.
- Özdemir, Ozan (2007), *Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Tablolar Üzerine Etkileri ve Göller Yöresi’ndeki KOBİ’lerde Muhasebeden Sorumlu Yöneticiler Üzerine Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Özcan, İ., Ünal, F. ve Helhel, Y. (2009). “Muhasebe Programı Öğrencilerinin Cinsiyet ve Öğretim Durumunun Muhasebe Mesleğine Yönelik Tutumları İle İlişkilendirilmesi”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, C:41, ss.170-181.
- Pacter, Paul (2005). What Exactly is Convergence. *International Journal of Accounting*, Web:<http://www.iasplus.com/resource/2005ijaape.pdf> adresinden 07.10.2012’de alınmıştır.
- Pekdemir, Recep (1999), “Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu Eğitim Komitesi Sidney Toplantısından Notlar”, *Mali Çözüm Dergisi*, S:47, ss.18.
- Poroy, Arsoy (2000), “Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC)”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, S:7, ss.27.
- Pur P., Hüseyin (1995), “Çağlar Boyunca Muhasebe Mesleğinde Statü ve İşlev Değişimleri”, [Bildiri], Muhasebenin Tarihsel ve Çağdaş Konumlarından Geleceğine Bakış Sempozyumu, Ankara.
- Resmi Gazete, (2004), “Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun faaliyet ve çalışmalarına ilişkin usul ve esasları, 27.10.2003, Sayı: 20805, <http://www.memurlar.net>, (16.03.2004).
- Romir Monitoring and Research Holding (2007), “Accounting Reform - Complex-Survey Results” 1-59, www.accountingreform.ru, e.t.11.06.2013
- Sağlam, Necdet (2004), “Avrupa Birliği’nde Muhasebe Standartlarının Oluşum Süreci”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, S:21, ss.49-52.

- Sayar, Zafer (2002), “Oluşturulmakta Olan Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun Işığında Türkiye’de Muhasebe Standartlarının Mevcut Durumu Ve Kamuyu Aydınlatma”, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, S:7, ss.73-80.
- Sevilengül, Orhan (2001), *Genel Muhasebe*, 10.Baskı, Gazi Kitabevi: Ankara.
- Sönmez, Feriştah (2003). 13 No’lu Türkiye Muhasebe Standardı –Stoklar, *Muhasebe ve Denetime Bakış*, S:9, ss.24.
- Subaşı, Şerife (2006), *Muhasebe Meslek Mensuplarının Sürekli Eğitimi ve Türkiye’deki Uygulamanın Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Süer, Murat (2007), *Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi, Muhasebe Eğitiminden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şahin, Emrah (2010), *Uluslararası Muhasebe Standartları Çerçevesinde Oluşturulan TMS-16, TMS-36, TMS-38 Muhasebe Standartlarının Tekdüzen Muhasebe Sistemi ile Karşılaştırılması ve Çorum’da Bir Sanayi İşletmesi Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çorum.
- Şensoy, Hatice Belgin (2008), *Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Ortaya Çıkışı ve Gelişimi ile Muhasebe Standartlarının Türkiye’deki Durumu*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şensoy, Necdet (1997), “ABD’de Muhasebe Mesleği, Meslek Örgütleri ve Muhasebe İlkeleri”, *MÖDAV Bülteni*, S:8, ss.36-45.
- Tetik, Nilüfer ve Kınay, Fatma (2007), “Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Okullarda, Muhasebe-Finans Eğitimine Verilen Önem İle Eğitimin Yeterliliği Konusunda Bir Araştırma”, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, Eylül, C:9, S:3, ss.4-5.
- Türkiye Muhasebe Standartları (2010), *TMSK Yayınları*, 5. Baskı, Fersa Yayınevi: Ankara.
- Uluslan, Hikmet (2005), “Menkul Kıymet Borsalarına Kayıtlı Şirketlerde IAS/IFRS’nin Kabulü veya IAS/IFRS’ye Uyum”, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, S:15, ss.4-20.
- Usta, Hale (2007), *Muhasebe Mesleği ile İlgili Uluslararası Muhasebe Standartları Ve Türkiye’deki Düzenlemeler ile Karşılaştırılması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Uysal, Özgür Özmen (2006), “Uluslararası Muhasebe Standartlarının Oluşum Süreci: IASC ve Önde Gelen Ulusal ve Uluslararası Örgütler”, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, S:17, ss.87-109.

- Ün Açıkgöz, Kamile (1998), *Etkili Öğrenme ve Öğretme*, 2. Baskı, Kanyılmaz Matbaası: İzmir.
- Ünal Orhan ve Doğanay Murat (2009), “Lisans Düzeyindeki Muhasebe Eğitiminin Etkinliği: Sayıştay Üzerinde Ampirik Çalışma”, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara Sayıştay Dergisi*, ss.74-75.
- Üstündağ, Saim (2003), “Global Muhasebe Standartlarına Doğru”, *Active Bankacılık ve Finans Dergisi*, S:5, ss.28.
- Üstündağ, Saim (2000), “Muhasebe Standartları Oluşturulması Süreci”, *Muhasebe ve Denetime Bakış*, S:1, ss.31-57.
- Yanık, A., F. Yıldız, E. Kara ve N. Günce, (2013), “Muhasebe Eğitimi Gören Ön lisans Öğrencilerinin Muhasebe Standartları Hakkındaki Algıları Üzerine Bir Araştırma” *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C:36 ss.243-252
- Yalkın, Yüksel Koç (2001), *Genel Muhasebe İlkeler Uygulamalar*, 12. Baskı, Turhan Kitabevi: , Ankara.
- Yüksel, Onur (2008), *Uluslararası Finansal Raporlama Standardı III Kapsamında İşletme Birleşmeleri ve Muhasebeleştirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Zaif Figen ve Karapınar, Aydın (2002), “Muhasebe Eğitiminde Değişim İhtiyacı”, *Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, C:4, S:3, ss.111-134.
- Zaif Figen ve Ayanoğlu Yıldız (2007), “Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye’de Bir İnceleme”, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C:9, S:1.
- Zaif, Figen (2004). “*Muhasebe Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar*”, G.Ü. İ.İ.B.F. İşletme Bölümü, www.isletme.istanbul.edu.tr surekli_yayinlartmes2004bildiri3.doc /3.6.2008
- Zarb, Bert J. and Philip Jagolinzer., (2008) “What Are Students Taught in International Accounting Courses?” *The CPA Journal*, September pp.60-65, <http://atoz.ebsco.com/Customization/Tab/1866?tabId=5549>, e.t.11.06.2013

www.kgk.gov.tr

EK 1: Anket Formu

Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları Konusunda Üniversite Öğrencilerinin Bilgi ve Algı Düzeyleri

Değerli Öğrencimiz;

Bu çalışma, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi'ne kayıtlı ve muhasebe dersleri alan öğrencilerimizin TMS/IFRS standartları hakkındaki bilgi ve standartlar hakkında genel algı düzeylerini belirleyebilmek amacıyla yapılmaktadır. Sorulara verilen cevaplar tamamen bilimsel bir veri olarak değerlendirilecektir. Ankete katılarak çalışmaya destek verdiğiniz için teşekkür ederiz.

Danışman

Doç.Dr. Meral EROL FİDAN

Bilecik Şeyh Edebali Ün. İİBF

Araştırmacı

Taner UYSAL

Bilecik Şeyh Edebali Ün.

SBE Öğrencisi

1.BÖLÜM: DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

1. Cinsiyetiniz?

☐ Kadın	☐ Erkek
--------------------------------	--------------------------------

2. Yaşınız?

☐ 18-20	☐ 21-23	☐ 24 ve üzeri
--------------------------------	--------------------------------	--------------------------------------

3. Mezun olduğunuz lise?

☐ Düz Lise	☐ Anadolu Lisesi	☐ Ticaret Meslek Lisesi	☐ Diğer Meslek Liseleri	☐ Diğer
-----------------------------------	---	--	--	--------------------------------

4. Bölümünüz?

☐ İşletme	☐ Muhasebe ve Denetim	☐ Muhasebe ve Vergi Uygulam.
☐ Bankacılık ve Sigortacılık	☐ Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	

5. Şu anda okuduğunuz sınıf?

☐ 2.Sınıf	☐ 3.Sınıf	☐ 4.Sınıf
----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------

6. Muhasebe mesleğine ilgi düzeyiniz?

☐ Düşük	☐ Orta	☐ Yüksek
--------------------------------	-------------------------------	---------------------------------

7. Mezun olduğunuzda muhasebe mesleği ile ilgili bir alanda çalışmayı düşünüyor musunuz?

☐ Evet	☐ Hayır
-------------------------------	--------------------------------

8. Muhasebe alanında herhangi bir yerde staj yaptınız mı?

☐ Evet	☐ Hayır
-------------------------------	--------------------------------

9. Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) / Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) hakkında okuduğunuz bölümde/programda gördüğünüz derslerden herhangi birinde az da olsa bahsedildi mi?

☐ Evet	☐ Hayır
-------------------------------	--------------------------------

10. Tamamen TMS/TFRS Standartları hakkında açılmış ayrı bir seçmeli ders aldınız mı?

☐ Evet	☐ Hayır
-------------------------------	--------------------------------

11. TMS/TFRS Standartları hakkında aldığınız ders saatleri sizce yeterli mi?

☐ Evet	☐ Hayır
-------------------------------	--------------------------------

2. BÖLÜM: TMS/TFRS HAKKINDA GENEL BİLGİ SORULARI

9. Soruya Hayır cevabını verenler lütfen aşağıdaki soruları cevaplandırmayın.

9. soruya Evet cevabı verdiyseniz aşağıdaki soruları Lütfen sadece Evet, Hayır veya Bilgim Yok seçenekleri ile cevaplayacak şekilde (X) ile cevabınızın karşısındaki kutucuklara işaretleyiniz.

Sorular	Evet	Hayır	Bilgim Yok
1. TMS/TFRS dünya çapındaki muhasebe standartlarının İngilizce'den birebir çevirisidir.			
2. TMS/TFRS'lerin uygulanabilmesi için resmi gazetede yayımlanması zorunludur.			
3. Kamuya hesap verme yükümlülüğü bulunan bütün işletmeler tam set TFRS'yi kullanır.			
4. TMS/TFRS standartları ile finansal tabloların biçimsel yapısı ve içeriği değişmiştir.			
5. TMS/TFRS standartları ile finansal tabloların değerlendirme ölçütlerinde değişme meydana gelmemiştir.			
6. TMS/TFRS standartları ile birlikte dipnotlarda ve açıklayıcı bilgilerdeki ayrıntı azalmıştır.			
7. TMS Finansal Araçlar Standardına göre Menkul Kıymetlere Finansal Araç denilmektedir.			
8. TMS/TFRS ile birlikte bilançonun adı finansal performans tablosu olarak değişmiştir.			
9. TMS/TFRS ile birlikte gelir tablosunun adı kapsamlı gelir tablosu olarak değişmiştir.			
10. 2015 itibariyle TMS standartları yorumları ile birlikte 30 adettir.			
11. TMS/TFRS ile birlikte düzenlenecek tablolar arasında öz kaynak değişim tablosu yoktur.			
12. Ülkemizde Standartları yayınlama görev ve yetkisi TÜRMOB'dadır.			
13. TMS/TFRS ile birlikte düzenlenecek tablolar arasındaki nakit akım tablosunun formatı değişmiştir.			
14. TMS/TFRS ile birlikte kullanılan tekdüzen hesap planına yeni hesap kod ve isimleri eklenmesi gereği doğmuştur.			
15. 2015 itibariyle TFRS standartları yorumlarıyla birlikte 35 adettir.			

3. BÖLÜM: TMS/TFRS HAKKINDA GENEL ALGI SORULARI

Aşağıda yer alan bölümde bulunan bilgilerin doğruluğu konusundaki görüşlerinizi ölçeğe dikkat ederek lütfen seçtiğiniz görüşünüzün altındaki kutucuklara (x) koyarak işaretleyiniz belirtiniz.

Genel Düşünceler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	1	2	3	4	5
1.Genel Muhasebe dersini almış olan öğrenciler TMS/TFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebilir.					
2.Standartların karmaşık olması nedeniyle TMS/TFRS eğitimlerinin üniversite eğitimi sırasında verilmesi tamamlanması mümkün değildir.					
3.TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar işletmelerin durumunu, mevcut geleneksel muhasebe uygulamalarına göre şeffaf bir biçimde ortaya koymayı					
4.TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar daha ayrıntılı hale gelmiştir.					
5.TMS/TFRS'lerin iyi şekilde öğrenilmesinin muhasebe mesleğini icra edenler/edecekler için oldukça gerekli olduğuna inanıyorum.					
6. TMS/TFRS Eğitimlerin TÜRMOB tarafından meslek mensuplarına verilmeye başlanması uygulama sürecini kolaylaştırmıştır.					
7.TMS/TFRS'ler ülkemizdeki muhasebe meslek mensuplarının mesleki saygınlıklarının gelişimine olumlu katkı sağlamıştır.					
8.TMS/TFRS standartları ülkemizdeki muhasebe uygulamalarını dünya ile oldukça uyumlu hale getirir.					
9.TMS/TFRS'ler muhasebe meslek mensuplarının dünyadaki diğer meslek mensuplarıyla ortak bir dil konuşmalarını sağlamıştır.					
10.Ülkemizde Tekdüzen Muhasebe Sisteminin yeterli olduğunu ve TMS/TFRS'nin uygulanmasına gerek olmadığını düşünüyorum.					
11.TMS/TFRS'lerde çok fazla ayrıntı ve detaya inilmesi mali tabloların hazırlanmasını güçleştirmektedir.					
12. TMS/TFRS eğitimlerinin Ticaret Meslek Liselerinde verilmesi daha doğru					
13.TMS/TFRS'lerin uygulanmasında mevcut muhasebe hesap planı yerine başka bir hesap planı oluşturulmalıdır.					
14.TMS/TFRS eğitimi ilgili lisans ve önlisans programlarında ayrı bir ders olarak açılarak verilmelidir.					
15. Ülkemizde TMS/TFRS standartlarından sorumlu olan kurumlar hakkında oldukça bilgi sahibiyim.					
16. Okuduğum bölümde TMS/TFRS dersleri zorunlu ders olarak					
17. TMS/TFRS ile ilgili aldığım eğitimlerde üniversitedeki ders hocalarımı yeterli buluyorum.					
18. TMS/TFRS hakkında daha fazla teorik bilgi verilmesi gerekir.					
19. TMS/TFRS hakkında daha fazla uygulama yapılması gerekir.					
20.TMS/TFRS uygulamalarının muhasebe paket programlarıyla birlikte anlatılması gerekir.					
21.TMS/TFRS'ler VUK, TTK, KVK'lara göre muhasebe uygulamalarına daha fazla esneklik getirmiştir.					
22.TMS/TFRS'ye göre hazırlanan finansal tabloların kalite düzeyi daha da					
23. TMS/TFRS'ye göre hazırlanan mali tablolar, işletmelere stratejik ve önemli kararların alınmasında doğru ve güvenilir finansal bilgi sunar.					
24. TMS/TFRS eğitiminin mesleği icra etmeyi seçen kişilere ilgili kurum ve özel kuruluşlar aracılığıyla verilmesi daha doğru olur.					
25.TMS/TFRS eğitiminin muhasebe stajına başlamış kişilere meslek odaları aracılığıyla verilmesi daha doğru olur.					

Anketimize katıldığınız için çok teşekkür ederiz....

T.C.

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ÖZGEÇMİŞ FORMU

Adı-Soyadı Taner UYSAL

Lisans Öğrenimi Cumhuriyet İİBF- İşletme **Doğum Yeri** KDZ Ereğli

Yüksek Lisans Öğrenimi Bilecik SBE İşletme **Doğum Tarihi** 04.11.1991

YABANCI DİLİ: İngilizce(Temel Seviyede)

İŞ TECRÜBESİ: 2012- 21 Gün Ömer Mümin Atlay ve Ort. (Çatıroğlu Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Bürosu)

2013- 2014 Özel Eğitim Kurumunda Memur

2015- Halen Ömer Mümin Atlay ve Ort. (Çatıroğlu Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Bürosu)

İLETİŞİM BİLGİLERİ

ADRES: Küçük Kaymaz Köyü Seferoğlu mah. No: 1 Alaplı Bilecik

GSM: 05377382671

E-Posta: taneruysal67@gmail.com